

Заклад вищої освіти «Український католицький університет»

Гуманітарний факультет

Кафедра історії

Кваліфікаційна робота

**на тему «Стрийська гімназія у міжвоєнний період: викладачі та випускники їх вплив на
формування націоналістичних рухів»**

Виконав(ла) студент(ка) 4 курсу, групи ГІС19/Б

Галузі знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальності 032 Історія та археологія

Освітньої програми «Історія»

Освітній ступінь Бакалавр

Карпенков М.В

Керівник Грицак Я.Й

Львів 2023

ПЛАН

Вступ	3
Розділ I. Повоєнне становлення громадсько-політичного життя в Стрию..	8
1.1 Становлення української влади у Стрию.....	11
1.2 Польська влада у Стрию.....	17
Розділ II. Стрийська гімназія: розвиток шкільництва в Галичині	23
Розділ III. Випускники Стрийської гімназії – учасники національно-визвольного руху та їх викладачі.....	39
3.1 Спогади про вчителів.....	39
3.2 Випускники Стрийської гімназії.....	52
Висновки	69
Список використаних джерел та літератури	74
Додатки.....	76

ВСТУП

Стрий – місто у Львівській області. Точна дата заснування невідома. Перша згадка датується 1385 роком, коли місто було центром волості. Його називають містом патріотів, осередком націоналізму, колискою січового стрілецтва. Історія Стрия багата подіями, які є знаковими для України. Саме тут на початку Першої світової війни прийняли присягу вояки легіону «Українських січових стрільців». Легендарна пісня «Червона калина» написана також на цих теренах. Чимало молодих патріотів були уродженцями Стрия чи навколишніх сіл та навчалися у місцевій гімназії.

У період між Першою та Другою світовими війнами Стрий пережив неодноразову зміну влади, де щоразу окупація супроводжувалася репресіями та утисками українського населення. Російська окупація у 1914-1915 рр. Відтак, до листопада 1918 року панування Австро-Угорщини.

Знаковим був день 1 листопада 1918 року, коли місто Стрий увійшло до складу Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). У місті встановлюється українська влада. 13 травня 1919 року Стрий окупувало польське військо, синьо-жовтий прапор зі щогли біля Стрийської ратуші зірвано. До підписання Ризького договору у 1921 році, коли Стрий у складі Західної України потрапляє під владу Польщі, тривали репресії та розстріли проукраїнських активістів. Наступних десять років Стрий стає осередком національно-визвольного руху. Створені військові, революційно-патріотичні формації – Українська військова організація (УВО) 1920 р. та Організація українських націоналістів (ОУН) заснована 3 лютого 1929 р. мали найактивніші осередки у м. Стрию. Згодом пам'ять про них стирала російська пропаганда.

Учасниками УВО та ОУН ставали молоді люди, зокрема гімназисти, яких навчали викладачі з чіткою національною позицією. Якщо у 1918-1923-х роках у Стрию була Державна українська гімназія то згодом окупаційна польська влада дозволила лиш українські відділи при польській гімназії. Розглянемо у II розділі розвиток шкільництва в Галичині скрізь призму навчання у Стрийській гімназії.

Окрім цього навчального закладу у 1920-1930-х роках в місті діяла українська приватна жіноча семінарія, гімназія «Рідна Школа» та багато інших організацій і товариств, серед яких – найпотужніший після Львова осередок Пласту.

Нова сторінка історії Стрия розпочалася з 22 вересня 1939 року, коли місто опинилося під контролем радянського союзу, внаслідок обміну територіями між СРСР та фашистською Німеччиною.

У ході Другої світової війни 2 липня 1941 року в місто заходять німецькі війська і аж до 5 серпня 1944 року Стрий був окупований. Після «визволення» радянськими військами довгі сорок сім років живе за радянськими правилами.

У таких буремних та динамічних умовах продовжувалося навчання в Стрийській гімназії, заснування якої датується ще 18 грудня 1872 р.

Вивчаючи архівні матеріали того часу та джерела, які залишили нам неоціненний скарб – інформацію дізнаємося про тих, хто в різний час закінчив гімназію. А серед них чимало визначних діячів української культури, релігії, політиків та науковців, зокрема і молодих націоналістів. Найвідоміший учень – **Степан Бандера** – Голова Проводу ОУН, Провідник українського народу.

Згадаймо й інших особистостей, які вплинули на хід української історії у різних царинах: **Блаженніший Владика кардинал Любачівський** – Предстоятель Української Греко-Католицької церкви; **о. Андрій Бандера** – посол до Національної ради (парламенту) Західноукраїнської Народної Республіки; **о. Олексій Зарицький** – зачислений папою Іваном Павлом II до лику блаженних; **Корнелій Макушинський** – відомий польський письменник; **Володимир Охримович** – член Русько-Української Радикальної Партії, засновник Національно-Демократичної Партії, голова Української Трудової Партії; **Іван Рогульський** – Командувач I полку Січових Стрільців; **Остап Каратницький** – заступник командира Воєнної Округи «Маківка»; **Степан Охримович** – Крайовий Провідник ОУН, автор праці «Український

націоналізм», яка стала основою ідеологічного вишколу членів ОУН; **Лев Ребет** – окружний провідник Стрийської округи ОУН, професор Українського Вільного Університету; **Олекса Гасин** (псевдо Лицар) – Шеф Головного Штабу УПА; **Володимир Тимчій** – Крайовий Провідник ОУН; **Володимир Горбовий** – Генеральний Суддя, Голова Українського Національного Комітету, адвокат українських політичних в'язнів; **Іван Мірчук** – ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені (1947-1961 рр.), член-кореспондент Баварської Академії наук; **Петро Мірчук** – голова Союзу Українських Політв'язнів в ЗСА, довголітній член Крайової Управи ООЧСУ і Крайової Ради УКК;

Філарет Колесса – композитор, академік Української Академії Наук, професор Львівського університету; **Олександр Колесса** – один із засновників Загально-Української Ради у Відні, голова дипломатичної місії ЗУНР у Римі, професор Карлового університету в Празі; **Нестор Нижанківський** – композитор, доктор філософії, голова Союзу українських професійних музик; **Лев Шанковський** – український економіст, військовий історик-дослідник, активний учасник повстанської боротьби під час Другої світової війни, член-основоположник УГВР. Дійсний член НТШ. **Микола Арсенич** - фактичний творець військової контррозвідки ОУН-СБ ОУН, один з дев'яти генералів УПА і єдиний генерал безпеки УПА, Лицар Золотого Хреста Заслуги; **Дмитро Яців** – член уряду Ярослава Стецька.¹

З 1 вересня 1944 року гімназія стала семирічною чоловічою школою №7 з російською мовою викладання. У 1953 році навчальний заклад було реорганізовано в середню школу №7. З наступного навчального року тут розпочали навчання і дівчата. І лише в 1995 році школа отримала статус української і розпочала роботу процес присвоєння навчальному закладу ім. Степана Бандери.

Незважаючи на увагу дослідників, тема вирізняється науковою новизною і ще не стала предметом спеціального дослідження, яке б поєднувало вивчення

---

¹ Микола Посівнич / Стрийський період життя Степана Бандери 1919-1927 рр.

передумов, причин феномену значної кількості українських націоналістів – випускників Стрийської гімназії. Адже багато гімназистів були активними учасниками доленосних подій для українського народу між Першою та Другою світовими війнами. Це обумовлює актуальність теми, адже сьогодні триває повномасштабна війна з російськими окупантами і вже нове покоління випускників гімназії зі зброєю в руках відвоює незалежність України. Поряд з меморіальною дошкою Степану Бандері встановлюють пам'яті знаки сучасним героям.

Метою дослідження є вивчення і системна реконструкція подій становлення української влади у Стрию крізь призму утворення української гімназії (1919 р.), яка проіснувала до 1923 р. на прикладі життєписів гімназистів того часу, які присвятили своє життя боротьбі за незалежну українську державу.

У ході роботи вирішуються такі завдання: визначення передумов для утворення на західноукраїнських землях української держави, подолання процедури одержання дозволу на відкриття школи з рідною мовою викладання, аналіз блоку джерел про випускників Стрийської гімназії – учасників національно-визвольного руху серед яких Степан Бандера, Петро Мірчук, Володимир Горбовий, Степан Охримович, Володимир Тимчій та інші, дослідження високого духу патріотизму який кувався у стінах гімназії, встановлення нових фактів про життя забутих героїв, характеристика їх діяльності.

Об'єктом дослідження є Стрийська гімназія ім. Ю. Пілсудського в 1919-1932 роках та її відомі випускники-націоналісти. Політична ситуація у м. Стрий та становлення української влади в місті, передумови розвитку шкільництва в Галичині на прикладі Стрийської гімназії, перебіг її діяльності та краща молодь того часу стали предметом дипломної роботи.

Хронологічні рамки охоплюють період 1919 – 1939-х років ХХ ст. Дослідження зосереджене у географічних межах міста Стрия і прилеглих околиць. У процесі роботи застосовано як загальнонаукові методи (аналіз, синтез, описовий) так і спеціально-історичні (порівняльно-історичний,

проблемно-тематичний і статистичний). Дотримано методологічних принципів системності та об'єктивності.

Основним поняттям при написанні роботи стала національно-визвольна боротьба на теренах Стрийщини великої кількості гімназистів та їхніх викладачів.

Джерелами дослідження стали матеріали історично-мемуарних збірників виданих переважно за кордоном. Окремі книги сучасних авторів, які досліджують життєві шляхи українських патріотів, які боролися у лавах ОУН-УПА. Газети міжвоєнного періоду, на жаль, приділяли мало уваги Стрийській гімназії чи становленню української влади в Стрию, тому сьогодні не маємо тогочасних друкованих матеріалів. Додаткові відомості запозичені зі спогадів випускників Стрийської гімназії, які були вимушені емігрувати за кордон та матеріалів архівів Стрийського краєзнавчого музею «Верховина» у яких входить меморіальний комплекс «Борцям за волю України» та меморіальний музей-садиба родини Бандерів.

Розділ I ПОВОЄННЕ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ В СТРИЮ

Політична ситуація в Австро-угорській монархії восени 1918 року засвідчила, що національно-визвольний рух, який розгорнувся в межах цієї «клаптикової імперії», приведе до її розпаду.

Українці Австро-Угорщини скористалися ситуацією, яка створювала реальні умови для утворення на західноукраїнських землях української держави. Для координації дій з цією метою 18 жовтня у Львові створюють Українську Національну Раду. Її очолили послы австрійського та галицького парламентів, провідні діячі українських партій: адвокат Євген Петрушевич, Кость Левицький, публіцист Лонгін Цегельський письменник Осип Назарук, журналіст Василь Панейко та інші.

У тісному контакті з Радою діяв Військовий комітет під керівництвом І. Рудницького, створений ще у вересні 1918 р. Невдовзі до нього увійшли досвідчені українські старшини, які мали бойовий досвід Сень Горук, Дмитро Паліїв, Володимир Старосольський, Леонід Огоновський, які розгорнули активну роботу у військах.

Українська Національна Рада, спираючись на Маніфест цісаря Карла від 16 жовтня, прийняла такі рішення:

1. всі українські землі під орудою Австрії становлять одну етнографічну цілісність;
2. тепер вони представляють окрему Українську державу;
3. всі національні меншості мають вислати до Української Національної Ради своїх делегатів;
4. Українська Національна Рада прийме найближчим часом конституцію для нової держави;
5. Українська Національна Рада приймає рішення, що на майбутній Мирній Конференції український народ презентуватимуть його власні

представники, бо від цієї хвилини австрійська влада не має права говорити від імені незалежної України;

Це важливе політичне рішення було прийнято 19 жовтня 1918 року. Саме цей день треба вважати початком існування Західної Української народної Республіки. Її першим президентом був обраний голова Українського парламентського представництва доктор Євген Петрушевич.²

Того ж дня представництво створило три делегації:

1. Галицьку під проводом доктора Костя Левицького з перебуванням у Львові;
2. Буковинську під проводом О. Поповича - у Чернівцях;
3. Віденську під проводом президента Є. Петрушевича.

У неділю, 20 жовтня 1918 р. після богослужіння в соборі Св. Юра у Львові, доктор Кость Левицький повідомив зібраним на площі біля собору людям радісну вістку: «Створено Українську державу на Галицькій землі і Буковині».

Створення держави передбачало власні збройні сили. Тому Євген Петрушевич поставив питання перед владою у Відні, щоб полк УСС перевести з Чернівців до Львова, а 20 жовтня до Чернівців виїхали доктор Василь Панейко та поручник Іван Рудницький, щоб привезти з собою до Львова сотника Дмитра Вітовського.

24 жовтня повноважні збори старшин УСС вирішили, щоб сотник Дмитро Вітовський негайно виїхав до Львова та усунули з посади командира легіону Микитку, а на його місце обрали Осипа Букшованого.

Австрійський уряд зволікав з прийняттям рішення про визнання Української держави в Галичині, Буковині та Закарпатті. Прем'єр австрійського уряду Ламаш повідомив президента Євгена Петрушевича, що справа формального передання

---

²Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 5.

влади в Галичині Українській Національній Раді буде вирішена Радою Міністрів 31 жовтня.

Тим часом поляки створили 28 жовтня 1918 р. в Кракові Польську ліквідаційну комісію, яка зараз же висунула свої претензії до української частини Галичини. Поляки повідомили Відень і намісника графа Гуйна у Львові про свої наміри перебрати 1 листопада владу у Львові та Галичині. Ця місія покладалась на Витовта Чарторийського, який мав перебрати владу від Гуйна.

Українська Національна Рада на це не погодилася. У четвер 31 жовтня відбулася спільна нарада УН Ради і Військового Комітету, під час якої було вирішено: взяти владу в місті 1 листопада 1918 р. Саме того дня повернувся з Відня доктор Логин Цегельський, який не привіз рішення Ради Міністрів про визнання Української держави.

Українська Національна Рада вирішила вислати до намісника Гуйна свою делегацію з вимогою передати українцям владу у Львові та всій Східній Галичині.³

До складу делегації входили: К. Левицький, Л. Цегельський, І. Кивелюк, О. Стефанович, С. Голубович і С. Баран. Намісник прийняв їх, але владу не передав, мотивуючи своє рішення тим, що не має такого наказу з Відня. Згодом стало відомо, що такий наказ був висланий з Відня до Львова, але його перехопили поляки в Кракові.

Українські військові старшини вирішують взяти владу шляхом збройного повстання. Про це рішуче заявив на нараді Дмитро Вітовський. Від імені Військового комітету він сказав: «Якщо цієї ночі ми не візьмемо Львів, то завтра його візьмуть поляки!».

---

³ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 6.

План повстання розроблявся і удосконалювався на ходу. Вночі близько четвертої ночі українські стрільці під проводом старшин мали роззброїти австрійські війська і взяти в облогу будинки всіх державних, крайових і міських установ.

Д. Вітовський та його начальником штабу С. Горук терміново розіслали кур'єрів, переважно студентів та гімназистів, з наказами в ніч на 1 листопада брати владу у руки міських, повітових комісарів-українців.

О 17.00 Дмитро Вітовський провів останню нараду зі старшинами, яких зібралось у Народному домі до 100 чоловік. На нараді кожен командир отримав конкретні завдання по роззброєнню військових частин і підрозділів та захопленню найбільш важливих об'єктів міста.

Повстання розпочалося рівно о 4.00. Протягом кількох годин вдалося роззброїти або блокувати австрійські частини, захопити найбільш важливі об'єкти міста. Вранці 1 листопада Львів повністю контролювався українцями, а на міській ратуші майорів двометровий синьо-жовтий прапор, який встановив юний стрілець Степан Паньківський.

О 7.00 Д. Вітовський доповів К. Левицькому, що влада у Львові повністю перейшла до рук Української Національної Ради.⁴

1.1 СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ У СТРИЮ

У Стрию конспіративно діяли філія Військового Комітету, напівлегальна повітова Українська Національна Рада. Очолював повітову Раду адвокат Антон Гарасимів, а його заступником був отець Андрій Пеленський із с. Лисятичі.

Кур'єр від Військового Комітету після обіду прибув до Стрия і привіз наказ з детальними інструкціями і вказівками щодо здійснення збройного повстання в

---

⁴ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 6.

ніч з 31 жовтня на 1 листопада в повіті та місті й вранці проголошення української влади.

Антон Гарасимів негайно мобілізував свій кур'єрський відділ, який складався з пластунів. До навколишніх сіл адвокат послав членів Української національної Ради. Ситуація в місті була така, що розраховувати на місцевих військовиків не було змоги, оскільки це були не українські військові частини. Тому було вирішено, що військовий переворот здійснять військові пластуни Стрийського коша, ряди яких доповнить шкільна молодь, а з сіл повіту буде мобілізовано українських вояків, які служили в австрійській армії і перебували на цей час у відпустці. До них мали приєднатися українські добровольці, які бажали служити в українській армії.

Центром збору учасників збройного повстання було визначено будинок Руської бурси, домівку Військового Пласту. У підвалах Руської бурси в скринях від вугілля була військова зброя та боєприпаси, які придбали військові пластуни.

Отримавши наказ з інструкціями, всі військові пластуни зібралися в будинку Руської бурси в четвер 31 жовтня близько п'ятої години після обіду. Також почали прибувати учні гімназії і її філії та вояки з сіл Стрийського повіту під проводом своїх підстаршин чи старшин. Прибували також сільські добровольці. Члени Військового Комітету почали формувати збройні загони. Активну участь у їх формуванні відігравали Нестор і Степан Нижанківські, Осип Васильчишин, Євген Яцкевич. Семен Гнатківський, Олекса Галій, Михайло Тимчій, Ігор Федів, Осип Николишин, Остап Світлик, Михайло Брик, Роман Лісевич. Всього українських старшин було 50 чоловік, які організували військові частини, поділені на сотні, чоти та рої.

Прибулі вояки одержували зброю і готувалися до збройного виступу. З сіл прийшло дуже багато вояків. Так, із Конюхова прибуло 40 озброєних вояків під проводом десятника Михайла Лісейка та десятника Михайла Чехінди.⁵

---

⁵ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 7.

Сформувалася Стрийська пластунська сотня під командою підхорунжого Богдана Лотоцького, яка творила першу чоту сотні. Другу і третю чоту створено з учнівської молоді. Командиром Стрийської пластунської сотні став сотник Омелян Колодницький, учитель Стрийської гімназії.

Вночі 1 листопада у будинку Руської бурси зібрались 50 старшин та 900 підстаршин і вояків. Роззброєння австрійських частин ландштурму та ландверів пройшло без будь-яких ускладнень. Без жодного опору були здобуті в Стрию всі військові казарми та установи.

Проголошення української влади у Стрию відбулося о 8 годині ранку Першого листопада в Народному домі. На щоглі перед ним майорів синьо-жовтий прапор. В оточенні членів Народного Комітету та багатьох старшин австрійський полковник, комендант залоги у Стрию, підписує акт передачі влади Народному Комітетові на чолі з доктором А. Гарасимівим.⁶

Другий акт проголошення української влади в Стрию відбувся о 9 годині ранку коло міської ратуші, де було вивішено український національний прапор.

У спогадах учасника подій читаємо: «І так на щоглі ратуші Стрия, «королівського міста» з українським, польським, жидівським і німецьким населенням, вивішено український національний прапор, що став новим державним прапором. Але, коли прапор вже знявся на щоглу, а старшина, що нами командував (Юзьо Васильчишин) гукнув: «Сотня, позір! На прапор глянь! По-честь віддай», – ми стрепенулись і дуже справно виконали команду, хоч і нелегко було її виконати австрійськими крісами на ремнях, завішеними на правому плечі. Оркестра гримнула національний гімн і нам стало ясно: ми юнаки-пластуни, «малолітні добровольці», (як це нас згодом назвав розпорядок ДСВС), переродились у вояків рідної держави. Очевидці кричали «Слава!», дехто з пластунів, а теж і між зібраною публікою, схлипував з радості, а ці хлипання й радість зривались з грудей спонтанно, як соняшний ранок після

---

⁶ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 7.

темної ночі. Під час цієї церемонії місто немов прокинулось до нового життя, до вільного суверенного життя, до якого прагне кожний національно свідомий народ. На цій церемонії Листопадовий зрив у Стрию закінчився».⁷

Незважаючи на формальний Акт передачі Стрия українській владі, ситуація в місті була складна до понеділка 4 листопада. Адже угорський полк, який був розташований у грабовецьких казармах, не визнав української влади. На переговори з угорським командиром направилися українська делегація під проводом Антона Гарасиміва. Угорський полковник відмовився здати зброю, доки не отримає відповідного наказу. В понеділок 4 листопада команда угорського полку отримала ультиматум від стрийської української влади, щоб скласти зброю. Свою вимогу четар Михайло Брик підкріпив пострілами з міномета. На цей раз угорський полковник погодився на умови ультиматуму і здав українській владі свої гармати. Фактично повністю українська влада у Стрию утвердилася 4 листопада 1918 р.

Після проголошення української влади в місті було створено державну адміністрацію. Державним повітовим комісаром у Стрийському повіті став доктор Антон Гарасимів. Кожного четверга відбувалися сесії в'їтів, на яких обговорювалися всі адміністративні справи повіту та його громад.

Посадником Стрия за часів української влади був доктор Єронім Калитовський, який користувався великим авторитетом у стриян.

Повітову Раду, тобто Українську Національну Раду Стрийського повіту очолював отець Остап Нижанківський. Рада складалася виключно з українських депутатів. Проект Статуту самоврядування міста Стрия в міській раді передбачав 40 депутатів, у складі: по 13 українців, поляків, євреїв та 1 німець. А вже Статут Повітової Ради для Стрийського повіту передбачав 50 членів, зокрема 30 українців, 10 поляків, 8 євреїв та 2 німців. Вибори до обох Рад мали

---

⁷ Збірка «Остання осінь», див. Богдан Кравців, Зібрані твори, том. I, Нью Йорк 1978, С— 97.

відбутися в національних осередках, що вибирали депутатів своєї національності.

У період діяльності Західної Української Народної Республіки в Стрию діяла військова організація, яка складала залогу українського війська в 1918-1919 роках. Найбільшою частиною був Запасний кіш Стрийського полку піхоти. Першим командиром Запасного коша був сотник Василь Хром'як, а пізніше в січні 1919 року командиром став отаман (майор) Омелян Ключ.

Кіш отримував новобранців з повітів Стрий, Сколе. Долина й Калуш та організовував з них похідні сотні й курені, які вислав на фронт під Львів та Хирів. У похідній сотні було 200 стрільців, а в похідному курені - 600-800 стрільців та півсотня кулеметів (4 кулемети).⁸

У Стрию був розташований також Запасний гарматний полк | Запасний кінний полк, а також спеціальні частини (саперні, понтонні, залізнично-саперні, зв'язкові, обозні, санітарні, ветеринарні).

Крім того, до Стрия прибула 9 квітня 1919 року Перша летунська сотня і розташувалася в селі Дуліби. Командував нею поручник Сергій Хрущ. Сотня мала 12 літаків.

Повітовому Комісаріату підлягала Повітова Команда Державної Сторожі. Комендантом цієї сторожі був сотник Микола Маринович. Також в Стрию існувала міська поліція, якою командував поручник Роман Теодорович. Саме він викрив Польську Організацію Військову, яка готувала збройне повстання у Стрию проти української влади.

Окружний суд в Стрию очолював суддя Володимир Кульчицький, а згодом – Остап Веселовський, який був делегатом Стрийщини на Святі З'єднання в Києві 22 січня 1919 року.

---

⁸ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 8.

В 1918-1919 р. р. у Стрию діяли два військові суди: Польовий суд Окружної військової команди під проводом сотникового судді Євстахія Жука, а згодом Ярослава Горашевича та Польовий суд III Галицького корпусу.

В роки української влади добре працював у Стрию Повітовий податковий уряд під керівництвом Івана Мішкевича. В державній касі ніколи не бракувало грошей для армії та зарплати для урядовців і службовців.

Також добре були організовані всі ділянки комунікації: залізничний транспорт, пошта, телеграф і телефон. Керівником залізничного руху працював Володимир Устиянович, начальником стрийської залізничної станції був Микола Пристай, начальником залізничних верстатів – інженер Микола Левандовський. Пасажирський рух відбувався за графіком, незважаючи на те, що бракувало вугілля.

За збереженими фото-документами у Стрийському краєзнавчому музеї «Верховина» можна виокремити події, які є характерними ознаками української влади.

У грудні 1918 року оголошення, вівіски, вулиці були українською мовою. Вулицю Трибунальську перейменували на вулицю імені доктора Олесницького (нині – така ж назва).

Відкрито приватні семінарійні курси Українського Педагогічного Товариства. Випускний іспит учні складали у Державному Семінарі у Львові.

Відкрито дві 7-класові народні школи для українців: для хлопців – у колишній школі ім. А. Мішкевича, для дівчат – у колишній школі св. Єлизавети.

1 лютого 1919 року постановою уряду Західно-Української Народної Республіки в Стрию відкрито українську гімназію (директор – Омелян Колодницький).

27 лютого 1919 року на виставі у Народному домі, крім стрільців і старшини УГА, ули присутні президент ЗУНРу Євген Петрушевич та головний отаман УНР Симон Петлюра.

19 травня 1919 року – останній день української влади у Стрию: українські військові частини евакуювались.

З наведених фактів можна зробити висновок, що у Стрию за короткий час було створено всі необхідні державні установи, які допомагали успішно розбудовувати молоду Українську державу в Східній Галичині.⁹

1.2 ПОЛЬСЬКА ВЛАДА У СТРИЮ

Українсько-польська війна, яка розгорілася в Східній Галичині відразу після Листопадової революції, підходила до трагічного завершення. Перелом стався 14 травня 1919 р. на правому крилі українсько-польського фронту. Могутнє угруповання під командою генерала Галлера рушило вперед. Після напруженого тривалого бою поляки прорвали оборону корпусу О. Микитки в районі Белза, захопили Кристинопіль (нині Червоноград).

Ворог нашттовхнувся на впертий опір під Добросином. Гарнізон містечка під командуванням четаря Середовича відбив дев'ять атак переважаючих сил противника. Галлеру не вдалося виконати своє першочергове завдання – розгромити Перший галицький корпус. Частини Осипа Микитки з боями організовано відходили на південь.

15 травня 1919 року розпочався наступ польських військ на лівому крилі. Цей день став початком катастрофи Третього корпусу. В ході запеклих боїв поляки розбили галицьку групу «Рудки». Увечері 16 травня дивізія Александровича вдерлася у Самбір, а група Конаржевського захопила Комарно. Фронт Третього корпусу розколовся. Поляки далі розвивали наступ і захопили Миколаїв. Роздол, Пісочну. Всі спроби українського командування зупинити наступ поляків були марними. 19 травня група генерала Александровича увійшла в Дрогобич, а Зелінського – зайняла Борислав і Трускавець.

---

⁹ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 7.

Розвиваючи наступ, поляки 20 травня зламали опір галичан і захопили важливий стратегічний пункт – місто Стрий. З втратою Дрогобицько-Бориславського нафтового басейну і Стрия було завдано величезних ударів по економічному становищу та міжнародному авторитету республіки. Обірвалися важливі зв'язки з Європою, шляхи доставки боєприпасів і зброї.

Ситуацію врятували доблесні частини осадчого корпусу Мирона Тарнавського, які втримали свої позиції під Львовом в районі Чишки і Підберезці та мужньо відбивали численні атаки уланів і легіонерів. Таким чином вони врятували УГА від повної поразки. Не перелічити подвигів стрільців Галицької армії, які проявили високі бойові моральні якості, любов до Батьківщини.

Одним з них був уродженець села Вишнівчик Ананій Степанів – молодший брат відомої хорунжої УСС Олени Степанівної. У листопаді 1918 р. він зібрав у Щирці сотню і бився з поляками під Львовом. Потім сформував курінь, очолив його і воював під Городком. Відважний сотник загинув у бою під Стриєм.¹⁰

Хоробро воювали в небі Галичини летуни Стрийського і Краснянського загонів. Так, у повітряних боях українці здобули 18 перемог, а поляки тільки 1. Та сили виявилися нерівними, бо технічна і збройна перевага була на стороні Польщі, якій допомагали країни Антанти. Втративши Галичину, уряд ЗУНР на початку червня 1919 р. був розпущений, а Євген Петрушевич оголошений диктатором республіки. Почалася нова сторінка визвольних змагань українського народу.

20 травня місто Стрий зайняли польські війська генерала Юзефа Галлера. Почались репресії проти української інтелігенції, закриття українських газет, шкіл, товариств.

23 травня сталася трагедія в Стрию. Польська влада за обвинуваченням Яна Верштайна заарештувала Остапа Нижанківського і за вироком суду розстріляла на залізничному насипі при Цвинтарній вулиці, 26. Ця страта стала великим

---

¹⁰ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 9.

скандалом для польських «визволителів» Стрия, бо священник Остап Нижанківський був видатним культурним і громадським діячем Стрийщини.

Польська влада відмовлялася визнати перед українцями вину за цей злочин, побоюючись резонансу в суспільстві. Були обіцянки знайти винних, засудити, але ніхто злочинців не шукав і тому про суд не могло бути й мови. Отже польська влада у Стрию почалась з воєнного злочину: вбивства зовсім невинної людини-священника.¹¹

Кілька штрихів про життя містян під польською владою в контексті нашої теми.

У вересні 1920 року на вимогу українців у приміщенні «Руської Бурси» відкрито українську гімназію (директор – Михайло Грицак) т дівочий семінар «Рідної Школи».

Протягом 1920-1921 рр. ціни зросли у 4-6 разів (до 1923 р. вони зростуть ще у 20-30 разів). У 1921 році у місті налічувалося 2 975 безробітних.

У 1924 р. у місті існувало 8 народних шкіл, в яких навчалося 2735 дітей, у тому числі 448 – українських, 1077 – польських, 1211 – єврейських. Відбулося віче на захист українського шкільництва від переслідування польської влади. Відтак, 31 липня 1924 р. польський уряд прийняв закон про впровадження двомовних шкіл, згідно з яким українська гімназія стала відділом польської державної гімназії. Вона знаходилася в будинку «Української Бурси».

У 1925 році організовано другий за рахунком у Галичині старшопластунський курінь, який перейменували з ім. Івана Богуна на «Загін «Червона калина». До нього входили Степан Охримович, Степан Бандера, Ярослав, Падох, Олекса Гасин. Курінь мав осередки в Стрию, Львові, Кракові (за місцем навчання стриян).

---

¹¹ Стрийщина. Історично-мемуарний збірник, редактори: І. Пеленська, К. Баб'як, Том I, Комітет Стрийщини Нью Йорк, 1990. — С 187-188.

У 1926 році зареєстровано 1,5 тис. безробітних, з них 34 отримували короткотермінову допомогу. Бездомні жили у землянках біля парку «Вільшина». Магістрат дозволяв їм щопонеділка і щоп'ятниці жебракувати.

Драматичний аматорський гурток перейменовано на «Театр ім. М. Старицького в Стрию». Завдяки фаховому режисеру Василю Коссаку, Стрий став «театральним містом». У 1926-1932 роках було поставлено 15 різних вистав.

Вийшла книга Антона Прохаски «Історія міста Стрия» польською мовою.

31 березня 1926 року відбулася велика демонстрація безробітних (так звана Кривава середа), яку розстріляла польська поліція. Загибло 8 чоловік, 17 – тяжко поранено, п'ятеро – невдовзі померли. У похороні жертв польського терору взяло участь більше тисячі чоловік.

10 червня 1926 р. громадськість Стрийщини посадила на подвір'ї «Руської Бурси» дуб на відзнаку десятиліття смерті Івана Франка (нині – територія ВПУ-34, що по вул. Гайдамацькій).

У травні 1927 року Степан Бандера закінчив вісім класів гімназії і склав матуру (випускні іспити).

25 вересня-2 жовтня 1927 року в Народному домі відбулася Друга Краєва сільськогосподарська виставка, яку оглянуло кілька десятків тисяч краян. Її завдання було поширення передового досвіду землеробства, тваринництва і птахівництва.

У 1928 році розроблено план електрифікації міста Стрия. У Народному домі звучав спів Соломії Крушельницької – співачки світової слави. При «Товаристві Українських Жінок» організували секцію вишивки та з їхньої ініціативи випустили поштову листівку із зображенням Наталії Кобринської. Іван Криницький, учитель руханки, запровадив у гімназії лещатарство. Організовував спортивні прогулянки до Скольного, Славська, Закопаного. Згодом цей вид спорту поширився у спортивних товариствах «Сокіл» та «Плай».

2 лютого 1929 року у Відні створено Організацію Українських Націоналістів (ОУН). Відбулася перша конференція ОУН у Стрийській окрузі.

Навесні 1930 р. польська поліція арештувала у Стрию Степана Охримовича, окружного провідника ОУН. Його було ув'язнено на рік у стрийській тюрмі.

26 вересня 1930 року польська влада заборонила діяльність Пласту. Більшість пластунів «Загону «Червона Калина» повністю віддалися роботі в підпільній ОУН.

1931 рік, черговий арешт С. Охримовича. Через два тижні після виходу зі стрийської тюрми він помер у батьківській хаті в с. Завадів. Похорон патріота перетворився на справжню національну маніфестацію, у якій взяли участь тисячі людей, зокрема молодь.

Кількість неписьменних зросла до 2830 чол., оскільки видатки на освіту зменшились з 3-х до 1,5 тис. злотих.

У 1932 році стріяни-студенти Степан Бандера, Лев Ребет та інші створили на Стрийщині першу ланку ОУН, яка стала вогнищем національної боротьби.

1933-1953 рр. виходила газета «Стрийська думка», яку редагував Альфред Козак (псевдо «ЕККО»).

30 жовтня 1933 року група стрийських студентів - членів ОУН, серед яких С. Новицький, Р. Яремович, С. Масний, О. Грицак, була затримана польською поліцією і ув'язнена в стрийській тюрмі.

У 1934 р. Олекса Гасин, член ОУН, перебуваючи у стрийській тюрмі, підпільно видав рукописний часопис «Крати». Пройшов сокільський звіт з нагоди 20-ліття створення Легіону Українських Січових Стрільців за участю 1000 соколів (організатор – тодішній голова повітового товариства «Сокіл» Ярослав Падох.

У 1935 році в Стрию проживало 26267 чол., зокрема українців – 5593, поляків – 9536, євреїв – 10568, інших – 570 чоловік.

Стрийське староство дало дозвіл на походи громади на г. Маківка за умови, що вони носитимуть релігійний характер, а не противладний.

1936-1937 рр. – звіт Стрийського магістрату засвідчив відсутність видатків на культурно-освітні цілі. Не було міської бібліотеки і всі культурно-освітні заклади діяли на кошти українських товариств.

У січні 1938 року кінофіковано великий зал Народного дому. Відбувся перший показ повнометражного фільму про кооперацію «Для загального добра».

20 жовтня 1938 року в Стрию відбулась велика демонстрація на підтримку Карпатської України.

У 1939 році у місті налічувалося 6 гімназій, серед них одна українська – Українського Педагогічного Товариства «Рідна Школа». 1 вересня почалася Друга світова війна.¹²

За період польської окупації стрияни здобули цінний досвід політичної боротьби і зрозуміли, щоб здобути Незалежну Соборну Українську Державу потрібно єдність усіх українців і що в цій боротьбі більше треба покладатись на власні сили.

---

¹² Галина Верес. Стрий: дати, події, факти//Стрий 2012. ТзОВ «Видавничий дім «Укрпол» — С 48-64.

РОЗДІЛ II

СТРИЙСЬКА ГІМНАЗІЯ: РОЗИТОК ШКІЛЬНИЦТВА В ГАЛИЧИНІ

Видатний педагог, бібліограф, історик освіти в Україні Степан Сірополко у своїй науковій праці «Істрія освіти в Україні» ґрунтовно описав історіографічну спадщину нашого народу провівши унікальне дослідження культурно-освітньої діяльності, яка проводилася протягом століть на українських теренах.

Зокрема у розділі «Освіта в Галичині від 1848 до 1920 року» зазначає, що революційна хвиля 1848 р. заскочила галицьких українців зовсім непередбаченими до одностайного виступу перед австрійською владою зі своїми вимогами культурно-політичного характеру.¹³

Те саме можна сказати і про період нашого дослідження в контексті польської влади на наших теренах.

Степан Сірополко про Стрий згадує, коли описує Руське педагогічне товариство, яке відкрило у 1903 р. першу приватну українську дівочу учительську семінарію у м. Львові констатує той факт, що в 1919 р. дане Товариство мало вже чотири семінарії: у Львові, Самборі, Станіславові та в Стрию.

Дослідник описує правове становище українських вчителів, які всеціло залежали від шкільного інспектора – а ними були переважно поляки. Наводить приклад і тяжкого матеріального становища, коли на утримання злочинця в тюрмі державна скарбниця виділяла 300 зл. р., а на учителів – 60 к.

Українське організоване учительство не раз виступало на захист української школи проти польського опікунства, як, наприклад, на конгресі слов'янського учительства в Празі 9-14 серпня 1914 року, коли Іван Герасимович, промовець від українського учительства, поставив питання про розділ галицької Крайової шкільної ради на секції – польську і українську.

---

¹³ Степан Сірополко. Історія освіти в Україні. Львів «Афіша» 2001. — С 517.

На шпальтах учительських періодичних видань «Учитель», «Луна», «Прапор», «Учительське Слово», «Школьна Часопис», «Учительський Голос» просували наратив про об'єднання всього українського народного учительства.

Велике значення до теми об'єднання мав I Всеукраїнський з'їзд народного учительства 25-26 липня 1914 р. у Львові на якому були присутні близько 1500 вчителів.

Під час окупації Галичини москалями всі українські організації змушені були припинити свою діяльність, зокрема товариство «Взаїмна Поміч Українського Вчительства». Багато народних учителів, що не пішли служити в австрійське військо, емігрували до Відня і там створили організацію «Загально-Української Культурної Ради», яка спряла заснуванню українських шкіл і різних курсів по таборах переселенців.¹⁴

Після польської окупації Галичини в травні 1919 р. політичні права українців були значно обмежені. Це важливе для українців питання було висунуте на сесії Ліги Націй у Женеві в листопаді 1920 року. Саме тут представники президента Євгена Петрушевича передали ноту разом з розлогим меморандумом про важкі переслідування українського населення Галичини.

Розглянувши справу Галичини в Парижі в лютому 1921 року, Рада Союзу Народів вирішила, що Галичина не належить до Польщі і її уряд не має формального мандату заводити там свою цивільну адміністрацію, бо Галичина є лише під його тимчасовою окупацією. Сувереном Галичини, вирішила Рада, є держави Антанти. Ось чому цю справу було віддано до вирішення Раді послів.

З цього приводу отець Тит Войнаровський у своїх споминах писав, що на початку 1921 року польські урядові кола вислали до нього графа С. Лося для контакту і порозуміння українським урядом Євгена Петрушевича, що перебував тоді у Відні в еміграції.

---

¹⁴ Степан Сірополко. Історія освіти в Україні. Львів «Афіша» 2001. — С 536-537.

Перед від'їздом до Відня отець Войнаровський був закликаний польським прем'єром до Варшави, де йому передали умови, щодо полагодження справи Галичини.

«Східна Галичина, - пише о. Войнаровський, - мала одержати цілковиту самостійність в управлінні всієї своєї території, а президент ЗУНР доктор Євген Петрушевич, стає намісником Східної Галичини, всі староства на цій території й усі шефи східногалицьких урядів будуть призначені з українців, натомість поляки застерігають для себе місця засновників цих шефів, справи адміністрації, культури, судівництва на цій території належить до автономних справ краю і управлінням намісника і власного сейму, натомість до центрального уряду в Варшаві належатимуть справи військові, політичні й торговельних договорів із закордоном».

У Відні нічого з цього не вийшло, бо українські відповідальні люди, крім посла В. Сігалевича, відхилили пропозицію поляків, будучи переконаними, що Антанта визнає повну самостійність Галичини. Найбільшим противником цієї угоди був доктор Кость Левицький.

У вересні 1921 року канадський делегат звернув увагу Союзу Народів, що справа Галичини ще не вирішена. Тоді під тиском світової громадськості польський сейм схвалив Воєводську Конституцію 26 жовтня 1922 року, якою мала керуватися Галичина. Правда і ця конституція залишилася тільки на папері. Це дало змогу полякам заявити, що українці мають свою конституцію і всі права. Тому послы держав Антанти на зібранні в Парижі 14 березня 1928 року докінчили насильство над українським народом в Галичині. Вони передали його в польську «опіку» на 25 років.¹⁵

Польський уряд всупереч міжнародним зобов'язанням і власній конституції 1921 року здійснював примусове ополячення корінного населення Галичини. Про обмежене самоврядування, яке було введено у кожному зі східногалицьких

---

¹⁵ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 22.

воєводств, не доводиться серйозно говорити, бо виконавчі органи змінних, повітових і воєводських самоврядувань працювали під керівництвом польської адміністрації.

Здійснюючи політику полонізації державно-адміністративного апарату, правлячі кола Польщі з перших днів окупації західноукраїнських земель почали масово звільняти українців з роботи на державних підприємствах, в установах, на залізниці. Так, дані перепису 1921 р. у Східній Галичині свідчать, що частина службовців греко-католицького віросповідання (українців) становила тільки 15,6% загальної кількості, робітників на транспорті - 27,1%, у промисловості - 30,2%, у сільському господарстві - 63, 8%, студентів у вузах - 23, 5%.

Керівні кола Польщі переслідували українську мову та школу з рідною мовою викладання.

Мовні закони, прийняті сеймом у 1924 р. забороняли користуватися українською мовою в усіх адміністративних, судових і самоврядувальних установах.

Серед документів, що характеризують великодержавну політику в галузі освіти, особливе місце посідає так званий кресовий закон від 31 липня 1924 року, на основі якого здійснювалася дальша полонізація українських шкіл.

У законі зазначалося, що в державних народних школах буде гарантоване навчання рідною мовою на вимогу батьків не менше 40 дітей шкільного віку, які проживають на території однієї округи. Якщо ж народній школі не знайшлося такої кількості дітей, чії батьки поставили цю вимогу, то школа автоматично перетворювалася у польську. Закон передбачав також створення в селах, де проживали люди різних національностей, так звані двомовні (утраквістичні) школи із викладанням основних предметів польською мовою.

Сама процедура одержання дозволу на відкриття школи з рідною мовою викладання була ускладнена, що практично майже виключала можливість

збереження шкіл з українською новою навчання. В серпні 1924 р. декларації з вимогою викладання в школах рідною мовою подали 1814 громад, але всі вони були відхилені.

У 1925 р. такі ж декларації підписали понад 100 тис. батьків українських дітей.

У результаті так званого шкільного плебісциту (опитування) більшість українських шкіл була перетворена на польські та двомовні.

Якщо в 1922-1923 р. на території Західної України налічувалося 2 924 початкові державні та приватні школи з українською мовою навчання, то в 1927-1928 р. - лише 755. У 1932 р польський уряд провів новий «шкільний плебісцит».

Польська влада взагалі забороняла населенню подавати декларацію з вимогою навчання у школах українською мовою. Правда, сам шкільний закон надавав змогу запроваджувати утравістичне навчання на підставі 20 заяв батьків.¹⁶

В умовах терору й шантажу цей «плебісцит» викликав масову антиокупаційну маніфестацію українського населення. Батьки майже 400 тис. дітей подали свої декларації з вимогою української мови викладання.

Внаслідок «шкільного плебісциту» близько 500 українських шкіл було перетворено у польські або утравістичні.

Українська Стрийська гімназія теж зазнала перетворень відповідно до розпоряджень польських урядників. Цей період і історії вимагає особливої уваги, бо Стрийська гімназія відзначається певною специфікою свого становлення під час польської окупації.

Після того, як УГА в липні 1919 року залишила Галичину і пішла походом на Наддніпрянщину, багато учнів гімназії і директор гімназії Омелян Колодницький вступили у лави армії і брали у визвольних змаганнях. Чимало учнів гімназії віддали своє молоде життя в боротьбі за незалежну Українську державу. Прикладом для гімназистів була постать директора Української

---

¹⁶ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 23.

професора Омеляна Колодницького, який взяв участь у поході на Схід. В 1920 році Омелян Колодницький потрапив до більшовицького полону і загинув в таборі для полонених старшин УГА під Москвою. Героїчною смертю загинули гімназисти брати Ромуальд Левицький та Юліан Левицький у 1919 році в Україні.

На жаль, багато імен гімназистів, які поклали своє життя на вівтар боротьби за незалежну Українську державу в роки визвольних змагань, поки що не вдалося встановити.

Високий дух патріотизму і любові до Батьківщини вони здобули в стінах Стрийської гімназії, де викладали видатні педагоги-українці – Стефан Дубравський, Кость Горбаль, Юліан Федусевич, Омелян Колодницький. Відрадно, що ця спадкоємність перейшла до українських педагогів Стрийської гімназії періоду польської окупації.

Українська гімназія в Стрию у період з 1919 по 1923 рік була самостійним навчальним закладом. Очолював гімназію професор Михайло Грицак. Більшість учнів гімназії склали українці. З 1924 року Українська гімназія перетворена в польську державну гімназію.

Директором гімназії у 1924 році став поляк Франчекевич. З цього часу на вищі посади в гімназії призначалися виключно викладачі польської національності. Згідно з шкільним законом, було створено два відділи – польський та утраквістичний. В польському відділі вчилися переважно учні польської та єврейської національності, а також німецької та української. В утраквістичних класах вчилися в основному українці, але були також і єврейські діти.¹⁷

Навчання у гімназії тривало вісім років, випускні экзамени (матура) були дуже вимогливі, чимало учнів їх не витримували. На початку 30-х років польська влада провела реформу гімназійної освіти. У гімназію приймали учнів після шести класів загальної школи. Навчання у самій гімназії тривало чотири роки, а

---

¹⁷ Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998. — С 23.

потім ще два роки в ліцеї. Кожний ліцей мав свій профіль (гуманітарний, природничий, математичний, торговельний, рільничий).

Чільний директор гімназії, яка відродилася в Стрию з проголошенням незалежності України 22 серпня 1991 року й носить ім'я Митрополита Андрея Шептицького, Василь Король – викладач історії досліджував історію альма-матер і констатує, що на жаль, за 1923-1927 роки не вдалося відшукати повні списки учнів гімназії, зате збереглися прізвища першокласників.

Спостерігається тенденція до зменшення кількості гімназистів. Наприклад, у 1923-1924 навчальному році їх було згідно списку – 51 особа, то у списку 1926-1927 навчального року тільки 20 осіб.

Ось їхні прізвища: (1926-1927 навчальний рік) учні 1-го утравквістичного класу.

Афтаназів Володимир, Бах Людвік, Бандера Василь, Бобиляк Богдан, Цурковський Роман, Чистогорський Мирослав, Дикий Ярослав, Гупаловський Роман, Івашко Богдан, Яблінський Федір, Кухта Ігор, Лацуняк Петро, Логін Омелян, Любачівський Богдан, Малецький Мстислав, Порендовський Леонід, Супрун Йосиф, Заплатинський Йосиф, Зобків Мирослав, Карпин Іван.

У стрийського колекціонера, бібліофіла, голови Братства шанувальників Тараса Шевченка Ярослава Михайлюка в домашній бібліотеці знаходяться два польськомовні довідники: *Sprawozdanie dyrekcji państwowego gimnazjum I im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Strzyżu za rok szkolny 1928/29 й 1929/30.*

На 76 сторінках детально розписано навчальний процес, позашкільна робота, списки усіх учнів, хто склав іспити, хто отримав свідоцтво про закінчення гімназії, статистика екзаменів, контакти з родинами учнів, фізичне виховання підсумок навчального року та план на наступний навчальний рік за підписом директора Piotr Wilk. (Див. ДОДАТКИ).

Проаналізуємо навчальний процес у Стрийській державній гімназії ім. Йосифа Пілсудського, на основі довідника, 1928/29 навчального року. В утравквістичному відділі працювало 28 основних вчителів. Із них українців

було 19 чоловік, а поляків – 8. Серед українців – 8 професорів, а дев'ять викладачів мали звання вчителя.

Крім того, в утравістичних класах працював німецький вчитель, який викладав німецьку мову.

В гімназії у 1928-1929 навчальному році викладали за контрактом, тобто тимчасово на один рік – 7 чоловік. А саме: Кавун Степан, доктор філософії, викладач польської мови у 2-«С» і 4-«Д» класах; Таненбаум Озер, викладач німецької мови у 2-«С», 4-«Д», 6- «С» і «Д» класах; Веперівна Генріка, викладач історії в 5-«Д» класі; Задлівна Чеслава, викладач співів у 1-«С» і 2-«С» класах; Вахнянин Богдан, професор, викладач природи у 7-«С» класі; Бохер Майер, практикант, кандидат вчительського стану вільний слухач лекцій по історії професора Руфа Федора в 5-«С» та 7-«С» класах; Ральський Афред, доктор медицини та лікар гімназії

Також подавалися відомості про викладачів, які вибули протягом навчального року в гімназії. Так, Кубек Рудольф, професор, вибув 31 серпня 1928 року на нову роботу до державної гімназії Збаража; Кухта Іван, вчитель. Вибув на державні вчительські курси до Львова; Мантель Берnard, доктор філософії, професор. Вибув на роботу до Дрогобицької державної гімназії; Павлік Яцек, професор. Вибув на роботу до Другої державної гімназії м. Стрия на посаду директора гімназії; Спаєт Арнольд, професор. Вибув на роботу до П'ятої державної гімназії м. Львова; Цісик Омелян, професор. Пішов у безплатну відпустку. Призначений директором приватної вчительської семінарії «Рідна школа» в Стрию.

Дізнаємося також, що в 1928-1929 навчальному році до роботи на посаду викладача в гімназію прибуло 10 вчителів. З них 4 працювало в утравістичних класах.

Навчання в уtrakвістичних класах велося на двох мовах – польській та українській. Польською мовою викладалися грецька мова, історія, географія, математика, природа, філософія, а українською – латинська мова, німецька мова, фізика, руханка і гімнастика. Письмо і співи в уtrakвістичних класах викладалися на обох мовах.

У польській гімназії ім. Маршалка Й. Пілсудського викладалися такі обов'язкові навчальні дисципліни в уtrakвістичних класах:

1 клас: математика, історія, польська мова, українська мова, природа, фізкультура, греко-католицька релігія, малюнок, географія, латинська мова, письмо, співи.

2 клас: математика, німецька мова, співи, фізкультура, релігія, малюнок, історія, географія, українська мова, латинська мова, польська мова, природа, письмо.

3 клас: польська мова, історія, співи, німецька мова, фізкультура, релігія, малюнок, географія, природа, українська мова, латинська мова, математика, письмо.

4 клас: німецька мова, польська мова, українська мова, математика, фізкультура, релігія, грецька мова, історія, географія, латинська мова, природа, письмо.

5 клас: польська мова, географія, українська мова, фізкультура, німецька мова, релігія, грецька мова, математика, латинська мова, історія, природа.

6 клас: етика, польська мова, українська мова, природа, фізкультура, німецька мова, релігія, грецька мова, математика, історія, географія, латинська мова.

7 клас: етика, польська мова, українська мова, гігієна, фізкультура, німецька мова, релігія, грецька мова, фізика, історія, математика, природа, географія, латинська мова.

8 клас: польська мова, українська мова, латинська мова, грецька мова, фізкультура, німецька мова, релігія, математика, історія, фізика, філософія, природа.

Для організації навчального процесу в утраквістичних класах державної гімназії м. Стрия існувала кабінетна система навчання. Всього було створено 4 кабінети.

Кабінетом фізичної науки завідував Соболь Стефан. В кабінеті було 212 навчально дослідницьких приладів. Для потреб викладання фізики закуплено фотографічний апарат.

Природничим кабінетом завідував Кокольський Микола. В кабінеті було 138 позицій по природі.

Географічно-історичним кабінетом завідував Солтис Богдан. В кабінеті було 52 мапи і 15 образів. В 1928 році куплено мали професора Рошера «Франція» і «Британські острови».

Кабінетом малювання завідував Мазуркевич Кароль. В кабінеті було 27 гіпсових моделей, 3 геометричні брили, 86 глиняних, скляних, залізних, дерев'яних, бляшаних посудин.

21 січня 1929 р. сформовано шкільний музей. Опікувався ним вчитель Мазуркевич Кароль. Велику роль відігравала бібліотека, де учні мали можливість брати підручники та іншу необхідну літературу для поглибленого вивчення навчальних предметів. Утраквістичною гімназійною бібліотекою завідував професор Козак Володимир. В ній нараховувалось 315 справ у 45 томах.

Для потреб гімназії передплачено такі часописи: «Звіт діяльності та засідань Академії наук в Кракові», «Сучасний перегляд», «Ілюстрований тижневик», «Польська мова», «Класичний кварталник», «Веселка», «Життя і змагання», «Світ», «Гомін», «Всесвітній перегляд», «Філософський кварталник»,

«Літературні записки», «Еос», «Літературний рух», «Літературно-науковий вісник».

Також значна увага приділялася релігійно-моральному вихованню. Проповідь учням молодших класів (1-3 класи) виголошував виховник в суботу на шостій лекції, для старших класів (4-8) – в неділю після Богослужіння.

Наукова реколекція виголошувалась учням утравістичних класів з 8 по 10 квітня 1929 року. Науку виголошував священник Маркіян Марусик, чину василіан з Жовкви.

Протягом навчального року молодь приступала три рази до Святих Тайн. Для поглиблення релігійних засад шкільної молоді служила Маріанська дружина. Вона складалася з п'яти секцій: Релігійний гурт молодший, релігійний гурт старший, «Евхаристична Дружина», «Апостольські молитви», «Жива троянда» для дівчат.

В цих секціях відбулося 40 зібрань. До сповіді приступило 25 учнів. Дружина передплачу наступні часописи: «Місіонер», «Посланець Ісусового Серця», «Агнець», «Життя і віра», «Наш приятель», «Рецепт непокаянних», «Католицький голос».

Місячний внесок членів дружини становив 10, 15 і 20 грошей.

Станом на 1929 навчальний рік у нижчих утравістичних класах навчалось:

1 – «С» клас – 40 учнів, залишилось в кінці року – 34. 2 – «С» – 40 учнів, залишилось в кінці року – 35. 3 – «С» клас – 29 учнів, залишилися в кінці року – 28. 4 – «С» клас – 25 учнів, залишилися в кінці року – 23. 4 – «Д» клас – 27 учнів, залишилися в кінці року – 24.

Всього у нижчих утравістичних класах (I-IV класи) Стрийської гімназії вчилось 163 учні. Протягом навчального року за недисциплінованість 13 учнів вибуло.

У вищих утравквістичних класах (V-VIII класи) навчалоя: на початку року в 5 – «С» – 30 учнів, залишилося в кінці року – 27 гімназистів. 5 – «Д» – 26 учнів, залишилося в кінці року – 24. 6 – «С» – 27 учнів, залишилося в кінці року – 26. 6 – «Д» 28 учнів, залишилося в кінці року – 23. 7 – «С» – 29 учнів, залишилося в кінці року 25. 7 «Д» клас – 31, залишилося в кінці року 28. Клас 8 – «С» - 22 учні, залишилося в кінці року 18. 8 – «Д» - 28 учнів, залишилося в кінці року 26.

Всього у вищих утравквістичних класах (V-VIII класи) вчилоя 222 учні.

Протягом навчального року за неуспішність вибуло 25 учнів.

За релігійною однакою у нижчих утравквістичних класах (I-IV класи) навчалися діти греко-католицького обряду – 151 учень. В старших класах (V-VIII) утравквістичного відділу Стрийської гімназії навчалися діти греко-католицького обряду – 221 учень. Один учень був іудейського обряду.

В утравквістичному відділі нижчих класів української національності був 151 учень, а у старших класах – 221. Тільки один учень був євреєм.

Всього в 1928-1929 навчальному році в утравквістичних класах навчалоя на початку 382 учні, а успішно завершили навчання 144 учні. Неатестовано було 7 учнів.

В утравквістичних класах гімназій навчалися учні 1908 року народження. Це були найстарші гімназисти. Молодші гімназисти були 1919 року народження. Вікова різниця між учнями становила 11 років.

В 1929 році утравквістичний відділ закінчили 32 учні. Найстаршим випускником був Матушак Волоимир, якому виповнилося 24 роки на час закінчення гімназії. Наймолодшим випускником 8 класу був Спольський Ярослав, якому виповнилося 17 років.

З міста Стрия гімназію закінчили 5 учнів, сіл району – 6 учнів. Родом гімназисти були з Дашави, Верчан, Добрівлян, Нижнього Ниніва) тепер с. Долішне), Лисятич, Добрян.

До здачі матури в 1929 році було допущено 51 гімназиста утравквістичних класів. Тільки 33 учні склали матуру і одержали свідоцтво зрілості.¹⁸

У Стрийській гімназії учні здобували ґрунтовні знання. Скласти матуру було дуже важко. Тому здобути відмінні оцінки з усіх предметів вдавалося не всім гімназістам. Та досліджуючи історію гімназії, слід віддати належне тим учням, які здобули відмінні знання. Візьмемо статистику учнів-відмінників утравквістичних класів Стрийської гімназії за 1929-1930 навчальний рік.

Баб'як Климент та Тишовницький Гнат з 1 – «С» класу; Галів Тимофій і Корда Григорій з 1 – «Д» класу; Берегуляк Богдан, Білик Іван та Стельмахів Гордій з 2 – «С» класу; Злупко Сергій і Данилків Михайло з 4 – «С» класу; Сававко Мирослав та Вітрук Федір – 5 – «С» клас; Мокрівський Роман – 6 – «С» клас; Лещишин Василь – 7 – «С» клас; Яворський Стефан та Кухар Іван – 7 – «Д» клас; Городецький Еліаш – 8 – «С» клас; Галайчук Богдан і Спольський Євген – 8 – «Д» клас.

У 1929-1930 навчальному році у Стрийській гімназії в утравквістичних класах успішно закінчили навчання 342 учні. Це ті учні, як навчалися добре і достатньо. Серед цієї кількості учнів тільки 18 гімназистів закінчили навчальний рік на дуже добре, тобто на відмінно.

В загальному підсумку це становило 5.2 % від кількості учнів. Багато учнів вчилася добре. Це свідчить, що вимоги до знань в Стрийській гімназії були досить високими і не кожний учень міг справитися з таким навчальним

---

¹⁸ Sprawozdanie dyrekcji państwowego gimnazjum I im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Stryju za rok szkolny 1928/29. Nakładem dyrekcji. 1929. — С 9-70.

навантаженням. Матуру в 1929-1930 навчальному році успішно склали 47 учнів.

З випускників 1929-1930 навчального року 13 учнів проживало в місті Стрию, а 8 учнів було з району.

Як зазначалося вище, рівень знань у гімназії був високим. Такий високий показник вимог до знань ґрунтувався на потребі мати висококваліфіковані кадри. Та учні утравістичних класів, незважаючи на упереджене ставлення деяких польських викладачів, здобували прекрасні знання, які пізніше їм знадобилися в подальшому житті.

Для того, щоб потрапити в список учнів гімназії, потрібно було здати чотирирівневий коефіцієнт, який складався з таких критеріїв: дуже добре (5), добре (4 або 5), достатньо (3 або 4), достатньо із застереженнями (3).

Згідно з класифікаційною таблицею, якість знань учнів в утравістичних класах становила 73 %. Це досить високий показник.¹⁹

Новий навчальний рік (1930-1931) мав ряд особливостей. Насамперед матура в гімназії складалася у 2 строки (зимовий і весняний). Зимою складали ті учні, які не склали її весною 1930 року. Екзамен зрілості в зимовий строк відбувалися під керівництвом директора Петра Вілка за розпорядженням К. О. Ш. Л. від 22 січня 1931 року за номером 187721/30.

Письмові екзамені відбувалися з 4 по 7 лютого 1931 року, а усні – з 10 по 11 лютого 1931 року. До письмових екзаменів зголосилося 12 кандидатів, а до усних екзаменів допущено 12 учнів. Свідоцтва зрілості отримали 11 чоловік

Екзамені складали: польська мова, українська мова, математика, фізика, латинська мова історія.

---

¹⁹ Sprawozdanie dyrekcji państwowego gimnazjum I im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Strzyżu za rok szkolny 1929/30. Nakładem dyrekcji. 1930. — С 3-68.

Весною экзамени зрілості відбулися також під керівництвом директора гімназії Петра Вілка. Письмові экзамени проходили з 4 по 8 травня 1931 року, а усні - від 18 травня по 2 червня 1931 року. До письмового экзамену зголосилося 95 кандидатів, а до усних экзаменів допущено 84 учні. Не склали усні экзамени 8 чоловік.

Учні гімназії складали экзамени з таких предметів: українська, польська, німецька та латинська мови, історія, фізика і математика.

Зазначимо, що в гімназії вивчались також предмети, які були необов'язкові для учнів. Вони відвідувалися за бажанням учнів. Вчителі, які викладали позапрограмні предмети: Респот Абрагам, професор, навчав сперанто; Сейдельд Джойл, професор, навчав стенографію; Стрілків Микола, професор, навчав французької мови; Смоляна Полінарій, вчитель, навчав музики; Мазуркевич Кароль, вчитель, проводив курс переплетення книжок.

Стрийська гімназія ім. Маршалка Йосифа Пілсудського за своїм національним складом була багатонаціональним навчальним закладом. Це пов'язано з етнографічними особливостями Західної України. Протягом довгого часу західноукраїнські землі перебували під окупацією Австро-Угорської імперії, а у 20-30 роки ХХ століття - Польщі.

Корінним населенням краю є українці, які завжди зазнавали дискримінації. Окупаційні влади робили все, щоби корінне населення не могло здобути шкільну освіту. Для цього створювались усілякі умови, щоби принизити національну гідність українців. Яскравим прикладом цього є відкриття утраквістичних класів, де навчання велось двома мовами – польською та українською. Правда, українська мова викладання була основною тільки для українців. Аналіз статистичного звіту про національний склад учнів гімназії свідчить, що незважаючи на таку дискримінацію, кількість учнів українського походження була досить великою.

№ п/п	Національність учнів	1929- 1930	1930- 1931
1.	Поляки	325	264
2.	Німці	44	66
3.	Євреї	134	203
4.	Українці	328	232

Дані свідчать, що українські учні гімназії становили більшість. Друге місце за кількістю займали учні польської національності. Отже, незважаючи на шовіністичну навчальну політику польських урядових кіл, кількість українських учнів в навчальних закладах Галичини була досить великою.

Міжвоєнний період в Галичині – це етап боротьби українського народу за державність, за рідну школу і культуру.

РОЗДІЛ III. ВИПУСКНИКИ СТРИЙСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ – УЧАСНИКИ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ ТА ЇХ ВИКЛАДАЧІ

Джерелами, які якнайкраще висвітлюють жертовну працю стрийських педагогів у складний міжвоєнний період, є спогади учнів Стрийської гімназії Лева Штинди, Володимира Ерденбергера та Івана Боднарука про відомих викладачів Івана Криницького, Тадея Залеського, Михайла Білика та інших професорів.

В умовах полонізації окрім глибоких знань педагоги-патріоти прищеплювали гімназістам любов до рідного краю, спонукали їх до боротьби за незалежність України. Тому й не дивно, що більшість учнів-випускників гімназії прославилися на ниві літератури та науки, займали стійку громадянську позицію, будили українців до національно-визвольних змагань.

Серед них Степан Бандера, Степан Охримович, Володимир Тимчій, Лев Ребет, Лев Шанковський, Петро Мірчук та інші. А гімназисти Микола Білецький, Василь Дмитречко, Ірина Мигович, Яків Нагляк, Михайло Сеген, Богдан Собчук залишили помітний слід у сфері охорони здоров'я.

Викладачами Української гімназії в Стрию у 1919 році працювали: Колодницький Омелян – директор гімназії, викладач української мови; Білич Михайло – господар 6 класу, викладач української, латинської та грецької мов. Інші предмети у гімназії викладали учителі: Зубрицький, Кебудзинський – історія і географія, Цукерман (єврей) – німецька мова, Ілля Собчук – математика, п. Підкович – природознавство.

Стараннями шкільного інспектора Соколовського-Щасного в Стрийському повіті майже в усіх селах функціонували однокласові українські народні школи.

3.1 СПОГАДИ ПРО ВЧИТЕЛІВ

Правопис спогадів варто залишити як у першоджерелі. На нашу думку, це допоможе краще зрозуміти тодішнє середовище, мотивацію і вчинки викладачів

гімназії та учнів, їхній внесок у боротьбу за свободу й незалежність Української держави.

Іван Боднарук у статті «Шлях українського педагога» присвяченої 80-літтю професора Тадея Залеського писав: «Тадей Залеський, один з найзаслуженіших педагогів Стрия, народився 30 серпня 1883 року, у Тростянці Малому, біля Золочева, де його батько, Степан, був народним учителем. Мати, Людвика, походила з роду Ілевичів. Початкову освіту одержав майбутній заслужений громадянин – учитель дома, з гімназійну науку в Золочеві. Опісля вписався на філософічний факультет Львівського Університету і студіював україністику та класичну філологію. Тому, що батько скоро помер, а мати – вдова не могла дати синові удержання на вищих студіях, мусів Залеський працювати на себе та допомагати собі приватними лекціями. Під час університетських студій брав жваву участь за український університет. За те був арештований і відбув в арешті голодівку разом з сотнею товаришів в 1907 році. Щоб роздобути гроші на вчительський іспит, виїхав Залеський по 4 роках студій на село, як домашній інструктор. Вернувшись по році до Львова, почав готуватись до іспиту, заробляючи при тому на прожиток бюровою працею.

У 1909 р. призначила його шкільна влада вчителем учительської семінарії в Заліщиках, де працював 4 роки. В тому часі здобув повні кваліфікації до навчання своїх предметів по гімназіях та вчительських семінарах. Перенесений із Заліщик до Самбора, вчив у тамошній гімназії аж до вибуху I-шої світової війни.

Коли царська армія зайняла Галичину, виїхав до Відня і вчив там на курсах учительської семінарії: в 1915 році вернувся до Самбора, де вчив до 1919 року.

У Самборі діждався розвалу австрійської імперії та проголошення ЗОУНР. Оглядав своїми очима воскресення народу та відродження рідної держави. Самбірський повіт обрав його послом до Національної Ради в Станіславові. Він був учасником проголошення сполуки ЗУНР з УНР в 1919. Трагедію українського народу в 1919 році пережив в самбірській гімназії. В самбірській

гімназії почав також працювати для рідного шкільництва у відновленій українській державі.

Коли наші визвольні змагання закінчилися катастрофою й польський окупант зайняв Галичину, ворожа влада арештувала проф. Залеського та вивезла його до концентраційного табору, де перебував він 7 місяців. Звільнений, опинився без засобів до життя, тому мусів знову виїхати на село й приватними лекціями рятувати себе від нужди. Польська влада вела проти нього слідство й ніяк не хотіла його прийняти до служби. Щойно 1920 року Львівська Кураторія прийняла його до вчительської служби, але зараз перенесла його з Самбора до І-шої державної гімназії в Стрию, де проф. Залеський працював аж до великого ісходу з Рідної Землі. Щоправда, польська шкільна влада напередодні II-ої світової війни перенесла його до Станиславова, але незабаром прийшов кінець польському пануванню на наших землях проф. Залеський лишився в Стрию.

Не обмежувався ніколи до виконання вчительських обов'язків, тому завжди можна було його бачити при кожній громадській праці. Поза зайняттями в гімназії працював багато в різних товариствах та весь вільний час посвячував для громадської роботи.

Два рази у шкільних роках 1921/1922 та 1924/1925, був директором Приватної Жіночої Семінарії «Рідної Школи» в Стрию та кілька років її учителем. Не переставав і пізніше піклуватися про Рідну Школу, як член Управи Кружка Рідної Школи та Виділовий Української Бурси. З приїздом до Стрия став членом усіх наших товариств і установ, а в багатьох працював дуже активно, як голова або член виділу. Кілька років належав до старшини «Музичного Інституту», а 1938 року увійшов до складу Ділового Комітету Будови Української Культури. На жаль, воєнна завірюха й події, які сталися на наших землях 1939 року, припинили жваву діяльність того Комітету й не дозволили йому довести до кінця гарне діло.

Дописував до українських часописів і журналів, як Діло, Укр. Слово. Новий Час, Свобода, Гомін України, Новий Шлях, Вільне Слово, Життя і Школа, Наша

Мета, Слово на Сторожі, Юнак. Його реферат виголошений у Стрию 1938 року, вийшов окремою брошурою.

Від 1926 року був проф. Залеський головою «Учительської Громади» й сам один вів працю тієї станової організації середньошкілників. Щоб поживити працю того товариства, виступав часто з доповідями, які відзначалися завжди дуже дбайливою підготовкою та речевим підходом до справи. До найкращих його рефератів, виголошених від учительської організації, належали особливо такі: 2 реферати про Драгоманова, 3 реферати про Голгофту українського письменства, а далі: Зв'язки України з Заходом у минулому. Чистота української мови, та інші.²⁰

Наступний спогад про автора українського перекладу Вергілієвої «Енеїди». Михайло Білик народився в селі Верчани, Стрийського повіту, приблизно 1890 року (точної дати народження наш інформатор не пам'ятає). До гімназії в Стрию він ходив в роках 1901-1909, опісля записався на філософічний факультет Віденського університету, де студіював спеціально латинську й грецьку мови. Студії закінчив перед вибухом війни 1914 року, потім, мабуть, був покликаний до австрійської армії. У роках 1920-1929 був професором гімназії в Стрию і там з'єднав собі великі симпатії в українській молоді та признання від шкільної влади як взірцевий педагог та знавець клясичних мов (латини й греки). Польська шкільна влада перенесла його з приводу українського патріотизму зі Стрия до міста Лодзь, а після кількох років до Варшави, де він працював у польській гімназії в Лодзі й Варшаві, як професор латинської й грецької мов з великим признанням шкільних інспекторів.

Кілька місяців після вибуху другої світової війни, 1939 року німецькі окупаційні органи закрили всі польські гімназії у Варшаві (у зв'язку з заворушеннями студентів). Усім гімназійним учителям стримано тоді виплату пенсій, бо не мав з чого утримувати рідню (дружину й двоє дітей), які жили з ним у Варшаві. У тій прикрій ситуації проф. Білик звернувся за допомогою до свого приятеля,

---

²⁰ Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1969, ч.8, жовтень

колишнього шкільного товариша, який проживав у Люблині. За порадою цього приятеля, який був у той час головою Українського Допомогового Комітету в Люблині, професор Білик переїхав з Варшави до Люблина, де короткий час працював секретарем у цьому комітеті. Кілька тижнів пізніше вдалося виїхати для проф. Білика працю в Холмі.

Упродовж кількох місяців він працював там як інспектор українських народних шкіл у Холмському повіті. Українські організації Холмщини зорганізували тоді українську гімназію в Холмі, а скоро після того ця гімназія дістала затвердження від тодішніх шкільних органів і т. зв. право прилюдности. Тоді вдалося виїхати для проф. Білика номінацію на директора цієї гімназії. Він зорганізував прекрасно цю гімназію і кілька років був її директором, мабуть, до 1943 року. В роках 1944-1945 проф. Білик переїхав до Перемишля й там викладав в українській гімназії. Опісля перенісся до Львова й викладав у Львівському університеті.²¹

Лев Штинда у своїх спогадах «Роль Української гімназії у розвитку спорту в Стрийщині у 20-і та 30-і роки» писав: «Я сподіваюся, що не тільки історикам розвитку спорту в Україні буде цікаво пригадати собі спортове життя Стрийщини у 20-ті та 30-ті роки, бо захоплення національним спортом поруч із Пластом та іншими організаціями молоді, було показником свідомого пробудження нашого життя.

Помину навмисно розвиток копаного м'яча, що заслуговує на окрему статтю й на точніше насвітлення компетентнішими знавцями. Обмежу себе спогадами про «королеву» усіх родів спорту - легкоатлету, про лещетарство та спортивні гри: відбиванку та кошиківку.

Як скрізь на заході Європи, також і на Західній Україні спорт та його розвиток залежали у першій мірі від охоти молодих людей плекати культуру тіла й

---

²¹ Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1976, ч.16, червень

послідовністю вправ доходити до певних вислідів. Річ ясна, потрібно до того учителів руханки, які готували б будучих adeptів спорту до фізичної заправи, потрібно тренерів, які прищеплювали б модерні методи тренінгу, впроваджуючи їх у готуванні до змагу на біжнях, скочнях, чи спортових грищах.

У такій праці найкраще використовують гуртування молоді по середніх школах, університетах і т.п.

Так воно було й у Стрию: Увесь спортовий рух гуртувався довкола стрийської гімназії та «Сокола». Коли я, як новоспечений гімназист прийшов у 1923 році до «Руської Бурси», назвиська таких старших за мене учнів й бувших матуристів гімназії, як Найда, Косінський, Гутникевич, Гарасимові, - чути було з усіх боків, а хлопчиська, заїдаючися на шкільних перервах дозрілою глоговиною, що густими кущами відгороджувала подвір'я Бурси від 53 полку, розповідали нечувані речі про їхні подвиги по Народніх Здвигах, Здвигах Сокола і Запорізьких Ігрищах, що час до часу відбувались у далекому Львові.

Не знаю чому такі розмови відбувались усе восени. Чи тому, що глоговиння дозрівало то тому, що за галицьким звичаєм, раз у році, восени молодь напружувала груди й м'язи і як старовинні греки на Гераклійоні, йшла шукати слави й лаврових вінків на площі Йордана при вул. Лелевеля, чи на площі Сокола при вул. Стрийський у Львові.

Слухаючи таких розмов, нераз мріяв я і бачив себе у ролі клясичного дискоболя, чи в ролі Меткалфа, або Осборна, тодішніх світової слави асів легкоатлетики. Та де воно було мені до того! Найменший подув вітру колихав мною, як стебельцем, а шкільні товариші усе «набивалися» з мене при найменшій моїй спробі приспішити темпо ходу, що «супер» Макара дзвонить до кляси. Так дзвонили мені кости.

У тому часі учителя руханки у нашій славній «Ц» клясі не було. «Вчили нас руханки бл. п. професор українського, Туна, а як він мав цього забагато,

професор математики, Романишин, людина вибухового характеру, який радше вправляв руханку сам «луплячи» в карк, кого трапив.

Для нас руханка виглядала більш менш так: «Скинути блюзки, п'ястуки на груди, гусаком довкола подвір'я, бігом руш!» Таких «рунд» робили ми три-чотири. Потім починались «довільні» вправи. Вправляли ми довільно: як хто хотів і умів. Очевидно, при такому стані ніхто з нас великих спортивних аспірацій не міг мати.

Десь у моїй другій або третій «Ц», точно не пригадую, рознеслися чутки, що дістанемо нового «направду» вчителя руханки. І дійсно, через тиждень на годину руханки прийшла людина низького росту, худорлява, з засмаглим обличчям. Струнка постать, проникливий зір, енергійні швидкі рухи, а найбільше тонкі чорні вуса нагадували нам тренера тигрів у цирку Станєвських, як у нашій уяві створеного двометрового атлетичного учителя руханки. Ми дуже помилялися!

З приходом проф. Івана Криницького до стрийської гімназії настав новий час для усіх любителів руханки і спорту не лише у гімназії, але й у цілій Стрийщині.

Першою акцією його було придбати руханковий виряд для гімназії. Хто пригадує собі польського директора Адама Вілька, знає, що не було це легко.

Вже у першому тижні поставлено підлогу у сутеринах, які перетворено на руханкову залю. Довкола стін збудували драбинки до шведської руханки, коня, поручки, реки. На подвір'ї побудовано кружля, драбинки, скочні. Придбано великий запас спортивного виряду: ратища, диски, кулі, лікарські та звичайні м'ячі, а навіть комплет плітків.

Хочу зазначити, що це був початок двадцятих років. Для молодих гімназистів були це небачені та нечувані у тому часі інновації.

Наступною акцією проф. Криницького було збільшити години руханки до двох у тижні, та впровадити дві пополудневі години та улюблені всіми нами т. зв. «гри й забави».

Пригадую собі, що згідно з тодішньою ментальністю, переважаюча більшість студентів скептично дивилась на усі ті інновації й признаюся, було й мені важко (ще й зимою) розбиратись до руханкової сорочки і штанців (теж інновація). Приходити на годину руханки з чистими ногами, ще й мити їх знову по руханці. Але до усього звикнеш!

Лише тепер, коли я, - що так скажу, пізнавець руханкових і спортових метод виховання, подивляю, яке модерне й методичне було навчання руханки проф. Криницьким у тодішні часи. Сьогодні бачу, що цілим його стремлінням було дати нам потрібне фізичне готування та вивчення поодиноких фаз усіх ділянок спорту а передусім легкоатлетики.

Година руханки усе була для нас найбільшою приємністю. Студенти потрапили належно оцінити спокійний, високо-фаховий, легко комунікативний зв'язок з учителем і віддячувалися проф. Криницькому послухом, довір'ям та браком абсенцій на його годинах. Кожний намагався бути «хворим» лише у днях, коли не було руханки.

Висліди праці проф. Криницького можна було бачити вже в наступних роках. Осяги й здібності таких спортсменів, як Філька Вішку, Бодя і Славка Петрінів, Володимира і Петра Салданів, Ярему, Петра і Остапа Савчинських, Петра Снятинського, Адама Куровицького, Миколу Ценка, Романа Скоробогатого, В. Венгльовського, П. Греська, Володимира Кончаковського, Богдана Чехута, Дзюнка Островського, «Мацька» й Олексу Гасинів з їхніми фізичним та технічним потенціалом, бажали б собі мати які будь державні, чи університетські тренери легкоатлети у неодній країні!

Та ціллю проф. Криницького не було виплекувати «суперменів». Він старався працювати «у глибіню».

Не хочеться вірити сьогодні, що Я. Бойдуник був у той час одним з найкращих дискболів у Стрийщині. Так опанував він технічно усі фази кидання диску! Або Влодко Гисяк! Хлопець нецілих 55 кілограмів, був Бортник у меті кулею! І

десятки-десятки інших, що завдяки технічній досконалості дорівнювали фізичним «асам».

А вже найбільше заслуг й успіхів має проф. Криницький у розвою спортових ігор у Стрийщині. Хто з нас не пригадує собі, як примітивно грали ми у кошівку до його приходу?

Визначували ми на кошівковому полі 5 коліс проміру 3-ох метрів, у які ставало по одному з гравців кожної партії, і так ми собі м'яч підбивали і перешкождали один одному, з наміром вкинути м'яч у кіш. Виходити поза обвід кола було провиною - втратою м'яча. Або відбиванка? Хто бачить сьогодні дітей, що на пляжі перекидають м'яч через шнурок - має образ відбиванки тих часів.

Впровадження нових правил, нової техніки було заслугою проф. Криницького. По двох-трьох роках українська гімназія була неперевершеною у Стрию. «Сокул», «Стжелец» - польські «зелену» головну гімназії, мали ми на «мягко».

Пригадую собі раз на спортивних змаганнях з головною гімназією (польською) грали ми кошівку у складі: Славко Матковський, Дзюник Островський, Олесь Нагорняк, Лесьо Скасків і я. Били ми поляків, як «бідний в торбу». Суддював тоді поляк проф. Ходжинські, якому наша форма була не до вподоби. І свистав він без перерви з коментарем – «нога». По кількакратних свистках я мав тої «ногі» забагато і «варвкнув»: «Ренка, нога, музг на съцяне пане професоже». Матко рідна! «Гриня» була страшна, і тільки завдяки проф. Криницькому, який «зацицькав» справу у Вілька, не викинули мене з гімназії.

Рівнорядних нашому складові гравців, мали ми у гімназії десятки і назвиська Б. Ковалья, Сл. Петріни, Ю. Держка, Остапа Держка, П. Снятинського, А. Куровицького, Петра Мельника, В. Віршука, Сл. Малецького лишаться у пам'яті, як вихованків великої праці проф. Криницького у розвитку спортових ігор.

Десь у 1926 році, проф. Криницький закликав мене і Сл. Заяця піти з ним до столярської робітні О. Красінського, де 1-ий раз у житті оглянули ми «наочно» лещата, які бл. п. Красінський перший у Стрию почав виробляти.

Був це рік, коли проф. Криницький закупив для гімназії 10 пар лещет і випозичав їх на зиму студентам, які виказували найбільший запал до нового спорту.

А запал вправді треба було мати. У перших роках, про інший лещетарський виряд, поза лещетами і бамбусовими палицями, ніхто навіть не мріяв. У щоденних черевиках, а то й навіть у півчеревиках, у підшитій вітром светерині, «чвалали» ми глибокими снігами на стрілковські узгір'я, чи поза жидівське «окописко» на Помірках, щоб задками додирати подерті і так штани. За рік-два пізніше, казалось вдома, що лещетарські черевики від нині в школі приписові і «мус» їх мати.

Рад не рад «обсталювала» мама у п. Кавціва пару черевиків, які рештою уживав я цілий рік, включно з гімназійними танцями й вечорницями.

Так почало зростати й поширюватися лещетарство у гімназії. Згодом організував проф. Криницький довші прогульки до Славська, де на схилах Високого Верху, Ільзи чи Тростяна вивчали ми перші кристіянії і телемарки.

Гарні були ці часи. Хто їх пережив, ніколи не забуде батьківської опіки й порад усе заамбарасовано-усміхненого професора.

Кадри одного із найсильніших пізніше осередків лещетарства у Краю завдячували свій початок проф. Криницькому.

«Спортова Секція Сокола УСТ. «Плай» У.С.К. Скала, де гуртувалася молодь по закінченні гімназії, - мали готовий до наступної стадії змагу елемент.²²

Спогади ще одного випускника гімназії Володимира Ерденбергера називаються «Краща молодь моїх часів». Пише він про тих з ким вчився і про викладачів. Для

---

²² Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1969, ч.9, грудень

розуміння ролі педагогів у формуванні особистості гімназистів міжвоєнного періоду процитуємо кілька важливих на нашу думку тез.

В 1918 році з-поміж професорів було три жиди, а поляки сторонилися нас. Директором гімназії був професор Колодницький, що ходив у військовому однострої в ранзі сотника Української Галицької Армії.²³

Нам щастило в добрих учителях руханки. Першим був Юліан Мінко, потім проф. Іван Криницький. Вони обидва були великими любителями легкої атлетики та мандрівництва, мало популярних у тому часі. Завдяки їм ми перебували багато часу на вільному повітрі, бо наші вчителі користалися руханковими залами лише в крайній потребі. Години руханки проводили на шкільному подвір'ї, а найкраще в парку Йордана чи Вільшині, де можна було вільно вправлятися в бігу, скоках, киданні ратища, диску чи кулі або грати в кошиківку чи копаного м'яча. Вони виховали в нас замилювання до чесного спортивного змагу, до мандрівок і це залишилося на ціле життя.

Того самого 1922 року сталася ще одна подія в нашій гімназії. Ми дістали нового директора Михайла Грицака, львівського професора, відомого автора підручників з математики українською мовою. Рівночасно з його приходом наша гімназія, до певної міри, усамостійнилася. Утраквістичні відділи дістали нову офіційну назву: «Рівнорядні відділи з руською мовою навчання 1-ої державної гімназії». Тоді то, мабуть, перший раз в історії гімназії не враховуючи часів української державности, свідоцтва були друковані українською мовою. Тоді також печатка гімназії, дарма, що посередині був польський державний знак, мала український напис.

За часів директора Грицака число учнів гімназії збільшилося майже до тисячі. Ми дорівнювали, а, можливо, навіть перевищували чисельність учнів польських відділів. Справді імпозантним було видовисько, коли наша гімназія простувала через усе місто парами, після екзорти в школі, до церкви в неділю чи в свято.

---

²³ Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1976, ч.16, червень

Перехожі всіх національностей ставали й приглядалися, одні з радісним подивом, інші із злобою. Не було це до смаку польським шовіністам, яких не бракувало в нашому місті, не було це, мабуть, до смаку й місцевим урядовим чинникам, головню в старостві.

Вони всякими способами намагалися позбутися директора Грицака з свого терену, але це, мабуть, була не така то легка справа, бо Михайло Грицак, як колишній професор львівської української гімназії, мав у шкільній кураторії сильну підтримку з причин свого лояльного ставлення до всіх державних розпорядників. Зате учні вбачали в ньому звичайного хруня. В нашій гімназії він виявився службістом старого взірця, додержувався точно всіх розпоряджень вищої шкільної адміністрації, наприклад, обов'язкової участі учнів у всіх державних польських святах, але з другого боку, він вводив певні суттєво шкільні реформи, як от згадані свідоцтва українською мовою.²⁴

Натиск стрийського староства на Шкільну Кураторію тривав. Спершу воно добилося того, що свідоцтва в кінці 1923-24 року були знову друковані й виповнювані польською мовою, а опісля Кураторія перевела директора Грицака спершу до Перемишля, а потім, підвищуючи його до посади інспектора, - до Львова.

З відходом Грицака «рівнорядні відділи» перестали бути рівнорядними, навіть більше, не були вони навіть «утраквістичними». Ми стали цілковито частиною головної польської гімназії під наглядом їхнього директора Франкевика. Польську мову визнано за викладову мову всіх предметів, за вийнятком релігії й української літератури. Шовіністична поведінка й зарядження шкільної адміністрації викликали реакцію серед української молоді й рух спротиву. У нашій гімназії, як і в гімназіях інших міст, почали організовуватися таємні гуртки. У цих гуртках виголошувано доповіді, спершу на літературні та історичні теми, щоб ними доповнювати шкільне навчання, з опісля - основи

---

²⁴ Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1971, ч.11, червень

українського націоналізму й підпілля. Сходини відбувалися по приватних домах, звичайно, без відома господарів про їхню дійсну мету, або серед природи далеко від «чужого» ока польських професорів і поліції.

Гімназістам було заборонено ходити до кінотеатрів без родичів, а на публічні заботи заборонялося ходити навіть з родичами, і то навіть учням восьмої кляси. Слід визнати, що більшість наших педагогів ставилися «гуманно» до тих заборон. Вони відверталися і вдавали, що не бачать учня в кіні самого або в товаристві з дівчиною. Лише деякі «службісти» часом вчиняли лихо з цієї причини.

У 1924-му році (ми були тоді в шостій клясі) в гімназії запроваджено так зване «військове пристосіблення». Це свого роду військовий вишкіл під керівництвом військових старшин. Нас ознайомлювали з вогнепальною зброєю, з уживанням рушниць, до гострого стріляння включно.

Збірки відбувалися на площі польського «Сокола», а звідти ми марширували за місто та на військову стріляницю, Учні українці зголосилися дуже численно, кожний бажав навчитися воєнної справи, коли трапляється нагода. Кілька з нас, з-поміж них Шпіцер, Ничай, Лех і я відбули військовий табір, як продовження вишколу біля Скольного після матури.

Від другої до шостої кляси нас було два відділи - А і Б. У 7-й клясі проведено чистку і нас звели до одного відділу. Господарем кляси став проф. Михайло Білик. Він викладав логіку в сьомій і психологію у восьмій клясі. З професором Біликом ми познайомилися ще в першій та другій клясах, коли він навчав нас початків латини та грецької мови.

Він відрізнявся з-поміж інших викладавців своїм високим зростом та дужою будовою тіла. Поруч з низькими професорами, як Герасимчук, Туна видавався просто велетнем. Упарі з будовою тіла йшла його гостра поведінка з учнями. Не лише в клясах, де він навчав, але також на шкільному подвір'ї та в коридорах

панував взірцевий порядок і тиша в часі його чергувань. Щойно дзвоник приносив загальне відпруження для учнів...

Належить визнати, що навчання української мови й літератури професор Білик провалив дуже цікаво. Був він добрим промовцем і виступав часто з рефератами-промовами на Шевченківських і інших академіях. Тоді то поривав він своїм красномовством не лише учнів, але також дорослу добірну публіку. Щоб відтягнути його від некорисного, з погляду поляків впливу на українських учнів, дирекція гімназії завантажила його більшою кількістю годин латини та грецької мови у польських відділах. Тоді то наша кляса, почавши від третьої, розлучилася з ним і, ніде правди діти, нам стало вільніше дихати на годинах лагіднішої вдачі викладачів.²⁵

Підсумовуючи написане, зазначимо, що базова освіта в Стрийській гімназії у міжвоєнний період давала гарне підґрунтя для подальшого навчання випускникам у вищих навчальних закладах. Роль вчителя у цьому процесі пріоритетна. Вимогливість, дисципліна, новаторство та національне виховання – це ті риси, якими були наділені викладачі-українці.

Слід зазначити, що навчалися у Стрийській гімназії не тільки місцеві діти, а й з навколишніх сіл та Долини, Калуша, Дрогобича. Батьки намагалися дати своїм чадам найкращу освіту, а це є свідченням визнання фаховості та інтелектуальності вчителів.

3.2 ВИПУСКНИКИ СТРИЙСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Досі залишається однією з найбільш дискусійних та обговорюваних тем для науковців роль особистості в історії. Важко заперечити, що є постаті діяльності і харизма яких здатні змінити вектор подій, повести за собою сотні тисяч людей. Життєпис низки історичних осіб є доказом цього факту.

---

²⁵ Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1971, ч.11, червень

Історик Микола Посівнич з цього приводу писав: «Минуле українського народу багате на визначні фігури. Недаремно цілі етапи національно-визвольної боротьби окупанти пов'язували з його провідниками, називаючи українців за їхніми іменами – мазепинцями, петлюрівцями, бандерівцями».²⁶

Вивчаючи списки учнів Стрийської гімназії знаходимо чимало імен тих, кого за часів тоталітарного режиму називали злочинцями, ворогами народу. Чому? Та тому, що понад усе любили Україну і власне життя поклали на вівтар боротьби за її незалежність.

СТЕПАН БАНДЕРА (1909 – 1959)

Найвідоміший випускник Стрийської гімназії міжвоєнного періоду – Степан Бандера. Сьогодні його називають символом нації. За визначенням молодого історика, нашого сучасника Миколи Посівнича, Степан Бандера є однією з найменш вивчених постатей українського визвольного руху.

З проголошенням незалежності України почали з'являтися дослідження родини Бандерів та зокрема, життєвого шляху визначного борця за волю, ім'я якого і після смерті наводить страх на одвічного ворога України – Росію. Сучасним історикам доводиться викривати наративи, які багаторічна радянська пропаганда нав'язувала суспільству. Доступ до багатьох архівних документів досі обмежено. Та маємо можливість опрацювати ряд публіцистичних творів, енциклопедичні довідки, архівні матеріали місцевих музеїв. На думку історика, краєзнавця Григорія Дем'яна зробити належний аналіз діяльності та визначити місце в історії Степана Бандери історична наука ще не спромоглася.²⁷

Демонізоване навіть прізвище Степана Бандери. Історики також на тему прізвища дають різні припущення. За найбільш поширеною версією дослівно

---

²⁶ Посівнич М. Степан Бандера . – Стрий. Щедрик, 2017. – 332 с., іл

²⁷ Дем'ян Г. Степан Бандера. Життя і діяльність. (Вибрані матеріали до бібліографії) // Життя і діяльність Степан Бандера: документи і матеріали. Вид. 3-тє, доп. / Ред. і упор. М. Посівнич. - Тернопіль: Астон, 2011. - С. 399-422.

прізвище означає «прапор». Можливо мало значення – «керівник», «провідник», «проводир», «той, що попереду».²⁸

Народився Степан Бандера 1 січня 1909 р. в с. Старий Угринів, тепер Калуського району Івано-Франківської області, у родині греко-католицького священника о. Андрія Бандери. Він у 12 років залишився без мами. Світогляд юного Степана як і багатьох його однолітків формувався в релігійному дусі та під впливом подій Першої світової війни. Перебуваючи в середовищі ровесників в гімназії він, як і інші його товариші обговорювали та аналізували поразку ЗУНР й шляхи виходу з-під польської окупаційної влади. Власне, небажання терпіти утиски усього українського приводило молодь до лав УВО.

Розглянемо так званий стрийський період життя С. Бандери, який відноситься до 1919-1927 років – часу навчання у Стрийській гімназії. 17-літнім юнаком він став членом таємної Організації Вищих Кляс Українських Гімназій і після закінчення гімназії – членом Союзу Української Націоналістичної Молоді, а одночасно Української Військової Організації. Коли в лютому 1929 р. постала ОУН, Степан Бандера став одним із перших її членів в Україні.

Основними джерелами для вивчення згаданого періоду були архівні фотодокументи меморіального музею-садиби родини Бандерів у Стрию. У фондах зберігаються світлини Степана –гімназиста, Степана – пластуна, свідоцтво про закінчення 4 класу та випускний атестат. Є довідка про утримання у Станіславській в'язниці 1928 року та опис в'язня арештованого польською поліцією. (Див. додатки). Та багато інших автентичних речей в експозиції музею.

У вересні 1919 року Степан Бандера успішно склав вступні іспити і з жовтня 1919 року навчався у Стрийській гімназії. Ази навчання він здобував вдома переважно від дідуся, священника УГКЦ Володимира Глодзінського, оскільки народні (початкові) школи з початком війни 1914 р. були закриті. Родина жила скромно

---

²⁸ Дзюбан Р. Звідки рід Степана Бандери // Народознавчі зошити. – Львів: 1-т народознавство НАНУ, 1999. - Зош. 1 (25). - С. 11-13.

і всіх своїх дітей навчали ощадливості. Малий Степан з четвертого класу давав приватні уроки з математики, заробляючи таким чином на власні потреби.

З архівних документів та спогадів дізнаємося, що в гімназії Бандера мав різні оцінки за семестр. Оцінювання відбувалося за такими критеріями: задовільно – 3, добре – 4, дуже добре – 5. Гарні оцінки мав з точних наук, співів та поведінка була доброю і дуже доброю. Більше зусиль доводилося докладати для вивчення мов: польської, німецької, грецької, латинської та історія, які йому важко давалися. Ілюстрацією цього є атестат зрілості після закінчення Стрийської гімназії 27 травня 1927 р. Склавши всі іспити С. Бандера отримав такі оцінки: дуже добре: руська (українська) мова, релігія, математика, фізика, пропедевтика (вступ до філософії); добре: німецька, латинська і грецька мови, природознавство, тілесні вправи (фізкультура); задовільно: польська мова, історія.²⁹

У Стрию під час навчання у гімназії Степан Бандера та його інші брати і сестри проживали в дідуся Михайла і бабці Розалії. У спогадах його дядька Осипа Бандери читаємо: «У 1919 році привезли малого Степана до наших родичів у Стрию, тут почався його гімназійний період. У перші місяці хлопець почувався зле, бо в хаті, крім діда, бабусі та прислуги, не було з ким розважитися, до того ж тужив за селом і товаришами, з якими зростав в Угринові. У наступних роках приїжджали інші діти, і в хаті було гамірно й весело. Усі вони були пильні та здібні й без труднощів кінчали школу. Степан вступив до «Пласту» та інших гімназійних гуртків, був товариський і радо помагав товаришам у науці.³⁰

З різних джерел дізнаємося про те, що Степан Бандера мав слабе здоров'я. З раннього дитинства страждав на важку хворобу – ревматизм колінних суглобів. Через це він два роки поспіль не міг вступити у «Пласт». Недуга час від часу вкладала хлопця на лікарняне ліжко, бо не міг ходити. Наприклад, є свідчення як у 1922 р. через водяну пухлину в коліні протягом двох місяців перебував у

---

²⁹ Пастух Р. Родинний архів Степана Бандери. Документи, спогади, пошуки. – Дрогобич, 2008. – С.32-50

³⁰ Бандера О. Відійшов як справжній революціонер // Степан Бандера: документи й матеріали (1920-1930 р.) / Упор. Микола Посівнич. - Львів: Афіша, 2006. - С. 48-50.

стрийській лікарні. Юнакові доводилося докладати надзвичайні зусиллями, щоб перемогти біль і врешті-решт виконати необхідний фізичний норматив для вступу. Згодом його сила волі стане однією із найяскравіших особливостей характеру й ходитимуть легенди про його гарт тіла і духу.

Період пластового життя Степана Бандери протягом багатьох років досліджує наукова працівниця Стрийського краєзнавчого музею «Верховина» Зеновія Ханас. Авторка позиціонує видання як дослідницьку повість про дитячі та юнацькі роки майбутнього Провідника нації та його друзів-пластунів. Сучасне пластове юнацтво зацікавлене в історії «Пласту». І це вказує на актуальність теми вивчення різних аспектів життя гімназистів у міжвоєнний період, які цікаві й сьогоднішньому поколінню. Бачимо як формувалася пластова дружба, міцна і на все життя. Тут захоплює все: порядок, чіткість, організованість. Саме ці риси притаманні молодим націоналістам, які справою честі вважали вступ у «Пласт». Закони організації, головні пластові обов'язки були для них справжнім дороговказом у житті, а не просто словами на папері. Завдяки Степану Охримовичу та Юрію Шматері відновлювався у свій час «Пласт» у Галичині.³¹

Перша облікова картка члена організації Степана Бандери за 1922 р. не виявлена. Це обумовлено тим, що в цей період пластова організація тільки починала відновлювати діяльність, яку перервала Перша світова війна. Польська влада заборонила «Пласт» вбачаючи у ньому негативні наслідки для себе. Це спонукало багатьох пластунів і в тому числі С. Бандера активно включився в діяльність ОУН. Після завершення Другої світової війни діяльність «Загону Червона Калина», до якого входив С. Бандера, відновився і відповідно він поновив своє членство у ньому й до смерті підтримував постійний зв'язок з куренем.

За спогадами різних людей в юнацькі роки С. Бандера мав хист до співів, грав на гітарі і мандоліні та у «Пласті» виконував обов'язки барабанщика. Щоб продемонструвати його багатогранність 18 червня 2023 року Стрийський

---

³¹ Ханас З. Чотири ватри. ТОВ «Видавничий дім «Укрпол», 2022. 600 с.

меморіальний музей-садиба родини Бандерів організовує Перший Регіональний музичний фестиваль «Бандерівські Фестини». Таким чином музейники шукають нові форми та методи роботи й прагнуть популяризувати постать Провідника ОУН УПА.

Степан Бандера і його ровесники-гімназисти, які згодом пліч-о-пліч боротимуться проти окупантів, багато займалися фізичними видами спорту та інтелектуальним таким як шахи.

Степан Бандера був організатором національно-культурного і просвітницького життя на наших теренах у 20-30-х роках минулого сторіччя до моменту його арешту.

Під час перерв у гімназії Бандера разом з друзями пробував свої сили у боротьбі. Суперника завжди вибирав сильнішого за себе. Такі перерви також були слушним часом для проведення нарад з однодумцями, які об'єдналися у таємний гімназійний гурток. Вже тоді закладалися у юних патріотів підвалини підпільної роботи як боротьби в умовах окупації. Така форма зібрань була своєрідним прикриттям, а водночас доброю практикою у вирішенні проблем національної справедливості. Гімназисти самостійно вивчали українську історію та літературу, дискутували на заборонені шкільною адміністрацією патріотичні теми. Тримавши руку на пульсі подій, які відбувалися юнаки проводили збірки коштів на Український таємний університет у Львові, поширювали підпільні видання УВО і намагалися у різний спосіб отримати військову підготовку, щоб бути готовими до збройної боротьби за українську державність.³²

Стрийський період Степан Бандера припадає на навчання у гімназії 1919-1927 рр.. Саме у ці роки він активно поринає у громадську та політичну роботу. За рекомендацією свого товариша-гімназиста Степана Охримовича він потрапляє в УВО і ОУН

---

³² Ст. пл. Ю. Юзич, ОЗО. Пластовий характер Степана Бандери // режим доступу <http://www.scribd.com/doc/9680905>

Збереглися спогади відомого історика Лева Шанковського про Бандеру цього періоду: «Я пам'ятаю добре Степана з його гімназійних літ, а потім, як студента й завзятого націоналіста. Зустрічав його в славної пам'яті Степана Охримовича, мого кузена, сусіда і приятеля, який часто мені говорив: «З цього Степанка будуть ще люди!». Зустрічав його в сл. пам. Олекси Гасина в Конюхові і пам'ятаю добре дискусії з цим повним внутрішнього горіння українським націоналістом молодшої генерації, який уже на заранні своїх молодих літ, свого юнацтва, яке посвятив всеціло справі, проявив оці риси характеру, що видвигнули його на пост провідника українського націоналізму. Так наші дороги дуже часто сходилися із сл. пам. Степаном Бандерою, сином незабутнього о. Андрія - оцього революціонера в рясі, який своєму Синові передав всю свою палку любов до українського народу та до справи його визволення».³³

Членство в УВО було певним стартом для багатьох сучасників Бандери. В організації формувалася світогляд і характер. Тисячі юнаків і дівчат задавалися питанням – терпіти поневоленими чи боротися за свою свободу та незалежність держави.

Відомий факт з біографії 14-річного Степан Бандера, який натхненний розповіддю про героїзм членкині УВО Ольги Басараб, яка загинула у Львові під час тортур у польській тюрмі, юнак проводив над собою такі ж тортури, які застосовувала польська поліція щодо дівчини. Таким чином він перевіряв власну витривалість і силу волі та готував себе до майбутньої боротьби.³⁴

Екзекуції над собою він продовжував і в студентські роки: бичував плечі військовим ременем із залізною пряжкою, затискав свої пальці, вклавши їх між двері до крові, встромляв олівець між пальці, припікав руки до скла нафтової лампи.³⁵

---

³³ Лист Лева Шанковського до Орача (Ярослава Стецька) від 2. 11. 1959 р. // Архівна збірка ОУН в Нью Йорку. (Копія зберігається в Архіві Центру досліджень визвольного руху у Львові). - С. 1.

³⁴ Кульчицький І. Замолоду готувався до найважчих випробувань // Воля і Батьківщина. - Львів, 1999, - Ч. 1 (14 / 30). - С. 111-112.

³⁵ Руденський Р. Так гартувався він // Шлях Перемоги – Мюнхен, 7.1.1960

Націоналістичні ідеї формували світогляд Степана Бандери та інших національно-свідомих молодих людей. Приклад участі у збройному повстанні у листопаді 1918 року Окремої Стрийської пластунської сотні під командуванням сотника Омеляна Колодницького, викладача гімназії, відтак безпосереднє спілкування з учасника Української Галицької Армії (УГА) будило в уяві молодих націоналістів сміливі ідеї боротьби зі зброєю в руках.

Не дивно, що масово виникають молодіжні організації: Група української державницької молоді – очолює Степан Охримович, Юліан Вассиян, Іван Габрусевич, Богдан Кравців. У Стрию Степан Бандера, Олекса Гасин, Степан Новицький та Осип Карачевський керували «Організацією вищих класів українських гімназій». Згодом у 1926 р. об'єднавшись у Союз української націоналістичної молоді, таким чином висловлювали спротив польській окупаційній політиці в Західній Україні. У 1927 р. Бандера став членом УВО. Точних відосомтей немає та ймовірно це відбулося у Стрию, де його зачислили до розвідувального відділу, а згодом переведений у реферантуру пропаганди. У коло його обов'язків входило розповсюдження підпільних видань і проведення організаційно-вишкільної роботи.³⁶

Так закінчився його стрийський період життя та розпочався новий етап у житті та боротьбі за національну ідею.

На початку 1933 р. Степан Бандера став Крайовим Провідником ОУН. Під проводом Бандери ОУН розгорнула широку діяльність на всіх ділянках. У зв'язку з успішним атентатом ОУН на польського міністра Перацького в 1934 році Бандера був засуджений як Крайовий Провідник ОУН на смертну кару, яку замінили на довічне ув'язнення. Надзвичайна стійкість Бандери під час слідства й на судових процесах у Варшаві та Львові відкрила славою не тільки його, а цілу

---

³⁶ Бандера С. Мої життєписні дані...С 7-9; Мірчук П. Нарис історії ОУН/ За ред. С. Ленкавського, Д. Штикала, Д. Чайковського – Мюнхен-Лондон- Нью-Йорк: Українське в-во, 1968. – С. 125.

ОУН і здобула пошану для боротьби ОУН за волю України навіть серед іноземців.

Після виходу з тюрми та розвалу Польщі у вересні 1939 р. С. Бандера очолив процес очищення проводу ОУН від опортуністів, що намагалися послабити організацію. Другий Великий Збір ОУН у квітні 1941 р., з усунення Андрія Мельника з ОУН, вибрав Степана Бандеру Головою Проводу ОУН. На тому пості Степан Бандера залишився аж до своєї смерті. Під його проводом ОУН повернулася на шлях безкомпромісної боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу проти всіх окупантів. З його ініціативи 30 червня 1941 р. ОУН, як організатор і керівник визвольної боротьби українського народу, проголосила відновлення Української Держави, а для її оборони створено Українську Повстанську Армію.

Тому, хоч весь час німецької окупації України Степан Бандера перебував у німецькому концтаборі, а опісля опинився в еміграції, його визнали ідейним провідником всієї визвольної боротьби українського народу проти гітлерівських і проти московських окупантів України у час Другої світової війни і після неї. І для своїх, і для чужих ім'я «бандерівець» стало повним пошани окресленням незламного борця за волю України проти будь-якого окупанта.

15 жовтня 1959 р. в Степана Бандеру поцілів ампулами з ціаністим калієм агент КДБ Богдан Сташинський. Серце Провідника нації перестало битися на чужині, де він і похований на кладовищі у Мюнхені.

Сповнене драматизму життя людини, яка і в наш час «наводить страх» на ворогів України достойне поваги, вивчення та наслідування.

Та не тільки Степаном Бандерою можуть пишатися українці. Ціла плеяда патріотів, націоналістів назавжди вписали свої імена в історію безкомпромісної боротьби за незалежність України, зокрема випускники Стрийської гімназії міжвоєнного періоду. Згадаймо й інших випускників альма-матері, які навчалися

у стінах Стрийської гімназії й стали учасниками національно визвольної руху в ХХ столітті.

СТЕПАН ОХРИМОВИЧ (1905-1931) ПСЕВДО «СТЕПАН», «ОХРИМ», «ВОЛОДИМИР АРСЕНИЧ»

Крайовий провідник ОУН на Західноукраїнських землях. Степан Охримович народився в містечку Сколе 18 вересня 1905 року в родині українського священника. Освіту здобував у гімназіях Львова і в Стрию, яку в 1923 році закінчив з відзнакою. Відтак, вивчав філософію в Таємному українському університеті у Львові. Через хворобу припинив навчання та згодом продовжив у Львівському університеті. Член Пласту в гімназії. Зі шкільних років член Української військової Організації, яку репрезентував як делегат з Краю на Першому Конгресі ОУН у Відні. Перед створенням ОУН Степан Охримович був співзасновником і рушійною силою націоналістичних організацій «Група Української націоналістичної Молоді».

Під час навчання у Стрийській гімназії Степан Охримович проживав у с. Завадів, що біля Стрия, де його батько був парохом. Ще гімназистом розгорнув активну діяльність на Стрийщині, а згодом і у Львові, як у легальному секторі, організовуючи відділи «Сокола», читалень «Просвіти», так і в підпіллі – революційний сектор, як організатор сітки УВО й ОУН.

Степан Охримович був першим організаційним референтом Крайової Екзекутиви ОУН і розквіт українського підпілля на Стрийщині – це його заслуга. Написана й видана циклоstileвим способом праця Степана Охримовича «Український Націоналізм» була основою ідеологічного вишколу членства ОУН.

Під час навчання в гімназії Степан Охримович був головою Українського Студентського Товариства в Стрию, згодом головою Товариства Наукових Викладів ім. Петра Могили у Львові, брав участь як делегат крайового українського студентства на зїзді ЦЕСУС у Празі і був ініціатором Першої

Крайової Студентської Конференції у Львові, на якій, між іншим, створено «Український спортовий Клуб» та став співредактором студентського журналу «Студентський Шлях».

Відома його доповідь «Причини невдачі наших визвольних змагань», яку озвучив під час Конгресу Українських Націоналістів, що проходив у Відні. Обіймав посаду організаційного референта Крайової екзекутиви ОУН протягом 1929-1930 рр., а також референта пропаганди у 1930-1931 роках.

У розпал саботажної акції, що проводила ОУН проти польської колонізації Галичини і «пацифікації» польської поліції, коли загинув Крайовий Провідник ОУН сотн. Юліан Головінський, Степан Охримович перебрав пост Крайового Провідника. Згодом попав у руки польської поліції, яка піддала його варварським тортурам. Степан Охримович не дав жодних показань щодо діяльності ОУН. Кілька днів після виходу зі слідчої в'язниці, він важко хворий, помер 10 квітня 1931 р. Похорон відбувся в селі Завадові на Великдень, з участю багатотисячних мас українського народу.

ВОЛОДИМИР ТИМЧІЙ (1913-1940) ПСЕВДО «ЛОПАТИНСЬКИЙ», «ЄВГЕНІЙ», «ВОЛОДИМИР ЗБОРІВСЬКИЙ», «СНІГ», «ОКУЛЯРНИЙ»

Володимир Тимчій народився 1913 р. в с. Грабовець біля Стрия. По закінченню гімназії в Стрию вступив на факультет права Львівського університету. Ще гімназистом товаришував з Степана Охримовичем та вболівав за національну ідентичність українців. Від 1930 р. член Юнацтва ОУН. У 1932 р. як дійсний член увійшов до складу Повітової, а згодом до Окружної й Крайової Екзекутиви ОУН. Одночасно був визначним організатором молодіжних, просвітянських та економічних організацій та установ на Стрийщині.

Польська окупаційна влада неодноразово кидала Володимира Тимчія до в'язниці за активну політичну діяльність (у Стрийській тюрмі перебував у липні 1934 р. та в травні 1935 р.) і до концтабору в Березі Картузькій.

Літом 1939 р. коли тодішній Крайовий провідник ОУН, М. Тураш, загинув при поверненні із зустрічі з полк. Мельником у Відні до Польщі, В. Тимчій, організаційний референт КЕ ОУН, перебрав пост Крайового Провідника ОУН. У коло обов'язків на цій посаді входило зміцнення і розширення організації, сприяння створенню загонів самооборони. Саме ці формування проявили себе у вересні 1939 при захищаючи місцеве населення від мародерства і звірств польської армії та поліції.

Весною 1940 р. В. Тимчій-«Лопатинський» прибув з трьома іншими членами Крайової Екзекутиви ОУН до Кракова для роз'яснення стану в ПУН. Від імені всієї ОУН в Україні вони взяли участь в акції спротиву провідного активу ОУН проти нав'язування ОУН Я. Барановським і А. Мельником орієнтації на гітлерівську Німеччину і в усуненні А. Мельника й Я. Барановського за ті спроби з ОУН. Повертаючись в Україну, В. Тимчій-«Лопатинський» після переходу кордону потрапив зі своєю групою на загін чекістів-прикордонників. Вистрілявши в бою всі набої, Тимчій з товаришами розірвали себе гранатами, щоб не потрапити живими в руки НКВС.

ГРИЦЬ ЯВОРІВ (1913-1942) ПСЕВДО «ЯВОРЕНКО», «ЗИМНИЙ»

Гриць Яворів народився у 1913 р. в с. Стрільків біля Стрия. Гімназію закінчив у Стрию й опісля заочно навчався в Українській господарській Академії в Подєбрадах (Чехословаччина). Вивчав політичні науки.

Член ОУН з 1932 р. Член Повітового Проводу ОУН Стрийщини. Під час подій в Карпатській Україні 1938 р. Яворів залишив навчання і вступив до Карпатської Січі, де воював у званні підхорунжий Карпатської Січі «Яворенко».

Потрапив в полон. Був важко побитий угорськими слідчими. Від розстрілу врятував його німецький Червоний Хрест. Після розвалу Польщі працював координатором української молоді на Холмщині. В липні 1941 р. приїхав до Стрия і став членом повітової управи Стрия.

Арештований гестапо, перевезений з краківської тюрми до концтабору Аушвіц і там влітку 1942 р. загинув від побиття і виснаження.

ДМИТРО ЯЦІВ (1908-1942)

Дмитро Яців народився у 1908 р. в с. Верчани біля Стрия. У 1927 році закінчив гімназію у Стрию. Відтак навчався на факультеті права Львівського університету. Працював як адвокат кооператор. Член УВО й опісля ОУН, в 1930-1932 роках повітовий провідник ОУН Стрийщини. В 1939-1941 окружний директор Союзу Кооператив у Сяноці.

У червні 1941 р. у складі першої групи ОУН прибув до Львова, де брав участь у проголошенні відновлення самостійності Української Держави та ввійшов до складу уряду Ярослава Стецька як заступник міністра народного господарства.

Арештований гестапо 15 вересня 1941 р.. був відправлений із першою групою до концтабору Аушвіц, де внаслідок важких побоїв загинув 5 серпня 1942 року.

ПЕТРО МІРЧУК (1913- 1999). ПСЕВДО «ЗАЛІЗНЯК»

Йому відведена роль історика українського революційно-визвольного руху, ОУН і УПА. Петро Мірчук, син малоземельних селян, народився в селі Добрівляни, що поблизу м. Стрия, 26 червня 1913 р. Стрийську гімназію закінчив з відзнакою. Відтак вивчав право у Львівському університеті. Навчання закінчив докторатом в Українському Вільному Університеті в Празі. В 1960 р. одержав у американському Дрексель Університеті у Філадельфії диплом магістра бібліотечних наук, а в 1969 р. в Українському Вільному Університеті м. Мюнхен отримав звання доктор філософії.

Під час навчання у Львові працював редактором у видавництві Українська Преса І. Тиктора. Член «Пласту» з другого гімназійного класу. Член підпільного першого загону Юнацтва ОУН, заснованого в Стрийській гімназії Степаном Охримовичем в 1929 р. З 1932 р. дійсний член ОУН на пості Повітового Провідника ОУН. Потім член Окружного Проводу ОУН і член Крайової

Екзекутиви ОУН Тураша-«Грабовського» і В. Тимчія-«Лопатинського», а в еміграції – член Проводу ОУН Степана Бандери.

Багато разів арештований польською поліцією, зокрема у Львові у вересні 1941 р. Перебував аж до кінця війни в німецьких тюрмах і концтаборах, зокрема в Аушвіці.

Під час навчання в гімназії активний на Стрийщині в організаціях «Просвіта», «Рідна Школа» і «Сільський Господар». У 1929 р. зорганізував перший і єдиний «Курінь Село – Пласту» в с. Добрівляни. У 1935-1936 р.р. редактор і видавець націоналістичного журналу «Наш Світогляд». В еміграції перший голова відновленого ним в 1946 р. ЦЕСУС-а, а опісля голова Союзу Українських політв'язнів в ЗСА. Співредактор часописів «Українська Трибуна» і «Український Самостійник» в Мюнхені та «Гомін України» в Канаді. Довголітній член Крайової Управи ОСЧСУ і Крайової Ради УКК.

У студентські роки співробітник дитячих журналів і автор кількох драматичних творів «Ми йдемо в бій», «Дума з-над Дніпра», «Марко Проклятий». У 1955 р. вийшло друком видання про ідеологію ОУН «За чистоту позицій Українського Визвольного Руху», у 1959 р. видано опрацьовану ним книгу «Українська Повстанська армія 1942 – 1952», в 1968 р. побачила світ праця «Нарис Історії ОУН». Знаковими є праці: «Микола Міхновський» (1960 р.), «Євген Коновалець» (1958 р.), «Степан Бандера» (1961 р.), «Роман Шухевич» (1970 р.). У 1985 і 1987 рр. – «Революційний Змаг за УССД» Том 1 і 2. Усі ці праці про історію й ідеологію ОУН і УПА. Крім цього, в 1973 р. вийшла його історична праця «Коліївщина», в 1967 р. «Українська Державність 1917- 1920», а також спомини про німецькі концтабори українською та англійською мовами та на тему українсько-єврейських взаємин «Зустрічі й розмови в Ізраїлю» українською та англійською мовами та кільканадцять інших праць.

ВОЛОДИМИР ГОРБОВИЙ (1899-1984)

Володимир Горбовий народився 30 січня 1899 р. в с. Оболоня, повіту Долина у селянській родині. Закінчив Стрийську гімназію. Вищу освіту здобував в університетах Львова, Праги і Кракова. Вояк Української Галицької Армії. Після Першої світової війни повернувся до Галичини у статусі члена УВО і деякий час був заступником Крайового Команданта УВО. Працював адвокатом. Після створення ОУН перейшов як член УВО до ОУН. Відомий як адвокат українських політичних в'язнів. Сам в'язень польських тюрм і концтабору в Березі Картузькій.

На Варшавському і Львівському процесах проти членів Крайової Екзекутиви ОУН був захисником Степана Бандери і Ярослава Стецька.

Після Другого Великого Збору ОУН весною 1941р. др. Горбовий очолив комісію Державного Планування і зайнявся організацією Українського національного Комітету, в якому його обрано заступником голови. Коли вибраний головою ген. В. Петрів відмовився обняти цей пост з огляду на надто непевну ситуацію, Горбовий посів це місце і 22 червня 1941 р. проголосив Звернення УНКомітету до всіх українців з закликом до єдності й стійкості в боротьбі за відновлення самостійної, соборної Української Держави та Меморандум до німецького уряду де наголошувалося, що український народ бореться за Українську Державу і тому з німецькими чинниками співпрацюватиме проти ССРСР тільки тоді, якщо Німеччина визнає державну суверенність українського народу. За це був арештований, перебував у тюрмі Монтелюпіх у Кракові, але коли в липні 1942 р. українських політв'язнів переведено з тюрми до концтабору Аушвіц, Горбового звільнено як важко хворого й піддано під нагляд (домашній арешт) гестапо.

Після війни як громадянин Чехословаччини працював адвокатом у Празі. Але в 1949 р. чеська поліція його арештувала й видала полякам, а ті передали його московському НКВД, хоча Горбовий ніколи раніше не був ні в Росії, ні громадянином ССРСР. Його засуджено на 25 років ув'язнення у тюрмах і концтаборах ССРСР.

Як в'язень більшовицьких концтаборів др. Горбовий здобув собі величезний авторитет серед усіх політв'язнів. Більшовики знаючи його авторитет схиляли патріота до «розкаяння» і вимагали засудити український націоналізм і ОУН, а за це обіцяли високе становище в адміністрації УССР. Та він не зламався. Своєю твердістю був взірцем для всіх інших. Після завершення строку ув'язнення йому не дозволили виїхати до дружини та дітей. Його доставили до його рідного села під нагляд і переслідування КДБ. Там він помер 21 травня 1984 року.

ЛЕВ ШАНКОВСЬКИЙ (1903-1996) ПСЕВДО «ДЗВІН», «ОЛЕГ МАРТОВИЧ»

Лев Шанковський народився 9 вересня 1908 року в с. Дулібах поблизу Стрия. Гімназійну освіту розпочав 1912 року і до 1 листопада 1918 року дійшов до шостого класу. Перед цією датою став членом Пластунської сотні, яка була основою Листопадового чину в Стрию. Тоді Лев Шанковський перервав навчання і вступив до Української Галицької Армії, де служив до 1920 року. В українській армії він одержав звання підхорунжого. Після визвольних змагань продовжив гімназійну освіту в Станіславі, де в 1922 році склав екзамени зрілості. В 1922-1924 рр. був студентом історичних наук в Українському Таємничому університеті у Львові.

Відбувши обов'язкову службу у польській армії (1924-1926 рр.), закінчив навчання у Львівському університеті (французька й англійська мови) та Високу Школу Закордонної Торгівлі в Львові. Відтак викладав комерційні науки у школах Стрия, Станіслава, Львова.

У вересні 1939 р. Лев Шанковський знову включився до збройної боротьби як командир партизанського загону на Львівщині. Від липня 1941 р. працював у Крайовому військовому штабі ОУН на Львівщині, а в серпні 1943 р. був призначений до реферату закордонних справ і брав участь у створенні Української Головної Визвольної Ради, став її членом і учасником I Великого Збору в липні 1944 року. За дорученням Голови Генерального Секретаріату генерала Тараса Чупринки виїхав за кордон і в 1946 році оселився у Німеччині.

Пізніше в 1949 р. виїхав до США За свою участь у визвольних змаганнях має відзнаки: хрест ім. С. Петлюри. Залізний хрест за участь у Зимовому поході, Пропам'ятний хрест УГА і хрест УПА.

Лев Шанковський відомий історик-вчений. Ще навчаючись у Таємному університеті під керівництвом професора І. Кривецького, написав два дослідження «Козятинська Бригада під Львовом» і «Оброшин та оброшинці у визвольних змаганнях».

З 1939 року був членом-кореспондентом Воєнно-Історичного інституту в Варшаві. Окремими працями Лев Шанковський досліджував воєнну історію. Його перу належать такі праці: «УПА та її підпільна література» (1952), «Українська армія в боротьбі за державність» (1958), «Похідні групи ОУН» (1958), «Українська Галицька Армія».

Професор Лев Шанковський довгий час був дійсним членом Наукового Товариства ім Т. Шевченка.

Цей список можна продовжувати ще довго. Багато достойних борців за українську незалежність загинули зовсім молодими, а ті, що вижили в горнилі боротьби стали цінними свідками історичних перетворень в нашій державі й зокрема, на Галичині. Вони стали носіями духу національної свідомості з бажанням служити Україні, де б не жили та у різних сферах життя.

Завдяки «Стрийському гімназійному братству» з багатьох країн світу вдалося отримати музеям, історикам, краєзнавцям архівні матеріали, спогади і навіть матеріальну допомогу на відродження Стрийської гімназії у серпні 1991 року. Ще за радянських часів Стрийщину почали називати Бандерівським краєм. На нашу думку, спогади очевидців є найціннішим надбанням, яке створює пам'ятник слави всім поколінням гімназистів та їхнім професорам.

ВИСНОВКИ

Молодь рушійна сила усіх революційних починань. Підґрунтям до майбутньої національно-визвольної боротьби для юнаків і дівчат досліджуваного нами періоду, зокрема учнів Стрийської гімназії у міжвоєнний період, була Галичина періоду так званої «Нової ери» в історії політики. Батьки з малечку намагалися дати освіту дітям, які згодом виростили на творах Шевченка, Куліша, Драгоманова та інших громадських діячів і письменників. Діяла «Просвіта», заслуги якої для українців неможливо переоцінити. Молодь гуртується в організації «Пласт», «Січ», «Соколи», - це руханково-спортивні організації, кооперативні організації — «Народна торгівля», «Маслосоюз», діяли читальні, каси взаємодопомоги, тощо. Та всі ці заходи викликали супротив поляків, які дуже часто застосовували репресивні методи до усього українського.

Але то був дуже насичений подіями час, більшість гімназистів брала участь у роботі підпільних організацій, готувала себе до активної боротьби за волю України. Навчання деколи відходило на другий план. 1 лютого 1919 р. в Стрию відкрито гімназію з українською мовою навчання. Очолив її директор Омелян Колодницький. У зв'язку з відкриттям гімназії розпущено Окрему Стрийську пластунську сотню. Учні 6 і 7 класів гімназії відбували військову службу і для них був встановлений спеціальний розпорядок: від 8.00 до 13.00 в школі, від 15.00 до 20.00 на службі у своїй частині, увечері від 20.00 до 24.00 – підготовка домашнього завдання.

У Листопадовій революції 1918 року та українсько-польській війні і у визвольних змаганнях в цілому, активну участь брали випускники Стрийської гімназії, а також і викладачі та учні. Більшість членів Окремої Стрийської пластунської сотні були учнями Стрийської гімназії (75%), під командуванням сотника Омеляна Колодницького, викладача гімназії. Це були учні VI гімназійного класу Стрийської гімназії. На даний час відомо прізвища 35 учасників сотні. Крім того, в Окрему Стрийську пластунську сотню входили

малолітні добровольці, які не вчилися в гімназії, але разом брали участь у збройному повстанні та несли військову службу в місті.

Після проголошення української влади колишні учні гімназії займали важливі посади у місцевих органах влади. Головна роль в організації збройного повстання у листопаді 1918 р. в Стрию належала пароху с. Лисятичі Андрію Пеленському. Він був організатором збройного виступу в місті й координатором дій у всьому Стрийському повіті. Йому допомагали в цьому Нестор Нижанківський, Олекса Галій, Михайло Тимчій, Ігор Федів, Осип Николишин, Остап Світлик, Михайло Брик, Роман Лісевич, Михайло Лисейко, Михайло Чехінда, Богдан Лотоцький і викладач гімназії Омелян Колодницький, а також Осип Васильчишин, Євген Яцкевич, Семен Гнатківський.

Польські власті проводили репресії проти української інтелігенції, закрили українські газети, школи. Друга спроба відкрити українську гімназію в Стрию в 1920-1921 шкільному році (директор професор М. Грицак) також закінчилася невдало. Через рік влада заявила, що гімназія діятиме при умові, якщо частина предметів викладатиметься українською мовою, а частина – польською. Гімназія стала відділом польської державної гімназії.

У класах з українською і польською мовами викладання вчилися тільки українці, у всіх інших – поляки, німці, євреї. Трагічно склалася доля окремих викладачів, наприклад, поляки розстріляли художника, викладача малювання О. Харківа.

Навчання у гімназії тривало вісім років, випускні екзамен (матура) були дуже складними, вчителі вимогливими, тому чимало учнів їх не склали. Згодом (на початку 30-х років) польська влада провела реформу гімназійної освіти. У гімназію брали учнів після шести класів загальної школи, навчання у самій гімназії тривало чотири роки, а потім ще два роки ліцею. Кожний ліцей мав свій профіль (гуманітарний, природничий, математичний, торговельний, рільничий). У 1939 році у Стрию було шість гімназій, серед них одна українська українського педагогічного товариства «Рідна школа». З приходом радянської влади в Галичину всі ці навчальні заклади припинили своє існування.

На долю молодих націоналістів, випускників Стрийської гімназії випали важкі випробування, чимало загинуло, а ті, що залишились живі, пройшли через тортури московських ГУЛАГів. Останні випускники гімназії 1943-1944 років пішли в УПА, дивізію СС «Галичина».

Тим талановитим, розумним юнакам не вдалося реалізувати свої можливості. Скількох науковців, митців, видатних політиків не дорахувалася Стрийщина після цих трагічних років. Однак декому поталанило – вдалося виїхати в еміграцію і добитися там успіхів.

Ми стали свідками поповнення фондів Стрийського меморіального музею-садиби родини Бандерів новими експонатами. Це унікальні документи – весь Тростянецький архів отця Андрія Бандери, де він мав парафію перед арештом. А це: свідоцтва про народження та гімназійні свідоцтва дітей отця Андрія, зокрема - свідоцтво про народження Степана Бандери, за підписом батька отця Андрія із печаткою Тростянецької церкви, такі самі свідоцтва синів Олександра, Василя, їх гімназійні свідоцтва - українською і польською мовами, доньки Оксани, свідоцтва парафіян церкви.

На жаль, за тією інформацією, якою ми володіємо зараз, цей архів, а саме оригінали, продано за кордон, і де вони, у кого – поки що залишається таємницею. На щастя, друга частина цих документів потрапила до Долинського музею, і в результаті співпраці з цим музеєм відцифрували й цю колекцію. Стрийський музей тепер має усі ці копії - більше 80 документів. Тобто, єдиний музей в Україні, який має тепер всю колекцію Тростянецького архіву - це Меморіальний музей-садиба родини Бандерів у м. Стрию.

Директор музею Володимир Ханас планує провести окремі студії про Степана Бандеру - пластуна, про Степана Бандеру – музиканта, про Степана Бандеру – спортсмена, адже усе це ілюструє, які шляхи проходив юний Степан, і як саме формувався його життєвий і національно-патріотичний світогляд під час навчання у Стрийській гімназії.

Також мріють музейники видати окремими книгами усі ці документи і дослідження, щоб вони стали доступними широкому загалу, бо на таких Особистостях має виховуватися нація.

Працюючи над поповненням фондів музейникам вдалося вийти на Торонтський архів Степана Бандери і завдячуючи доброму приятелеві музею, президенту видавництва «Літопис УПА» львів'янину Ігорю Гомзяку вже отримали копії цього архіву в дуже хорошій якості. Це більше 50-ти світлин, листування Ярослави Бандери і самого Степана Бандери з Миколою Климишиним, а також листи-спогади Ярослави Бандери, що дають нам розуміння діаспорного життя Степана Бандери, його боротьби і діяльності, зокрема – його зустрічі з дипломатами різних країн для популяризації української історії і з метою постійно тримати на слуху питання відродження української держави. Тому що Бандера розумів: настане час, холодна війна закінчиться і прийде сприятливий момент, коли українці знову зможуть поставити питання про відродження української державності, так як це й сталося, на початку Другої світової війни...

Ще один архів, який потрапив до музею за останній рік – архів Анни Рудник. Після її смерті Сергій Матійко з Дрогобича, редактор і упорядник книжки про родину Бандерів, яку пані Анна підготувала до друку, зв'язався з музеєм-садибою і передав весь цей архів у Стрий. Це ті документи, які зібрали сестри Степана Бандери Володимира та Оксана.

Таким чином, шукаючи відомості про стрийський період Степана Бандери, зокрема навчання у гімназії ознайомилися з унікальними, з точки зору історії, речами. Сучасним дослідникам ще належить дати ґрунтовну оцінку Степанові Бандері як людині, творцю націоналістичної ідеології, організаторові й лідеру ОУН 1930-50 рр.. й таким чином усунути з неї білі плями.

Навчання у Стрийській гімназії, членство в «Пласті» і ряді інших громадських організації стали визначальними у формуванні характеру та світогляду майбутнього Провідника ОУН Степана Бандери і зуміли підготувати до боротьби за державну незалежність.

Мету дослідження – вивчення і системна реконструкція подій становлення української влади у Стрию крізь призму утворення української гімназії на прикладі життєписів гімназистів того часу, які присвятили своє життя боротьбі за незалежну українську державу, вважаю досягнуто. Зі спогадів випускників Стрийської гімназії, які були вимушені емігрувати за кордон та матеріалів фондів Стрийського краєзнавчого музею «Верховина», меморіального комплексу «Борцям за волю України», Меморіального музею-садиби родини Бандерів, приватних колекціонерів, багатьох інших джерел вималювалася цілісна картина життя гімназистів у міжвоєнний період минулого сторіччя. Їхня жертвна боротьба за Українську державу викликає захоплення та гордість, що маємо можливість ходити одними вулицями з ними, хтось навіть вчитися у відродженій за часів незалежності Стрийській гімназії.

Високі патріотичні прагнення вони здобули в стінах гімназії, а пізніше в політичному та громадському житті не тільки міста, але й цілого краю. Багато з них віддали власне життя за свободу свого народу і незалежну державу. Ось чому ми завжди повинні пам'ятати про лицарів боротьби за незалежність, вільний дух і високий патріотизм яких кувався у стінах гімназії.

Чи є феноменом така кількість видатних особистостей, яка вийшла зі стін цієї гімназії? Однозначно важко відповісти. Як теорія теза про особливість навчання має право на існування. Не можливо вивести формулу чи дати рецепт як навчати та виховувати дітей, щоб вони в майбутньому були провідниками нації, чи успішними у різних сферах життя. Сукупність багатьох факторів вплинула на світогляд молоді у міжвоєнний період ХХ сторіччя. Велика заслуга вчителів, які давали не тільки академічні знання, а й самі були революціонерами у певних сферах. Не дарма зараз впроваджують в Україні нову освітню реформу, яку назвали Нова Українська Школа (НУШ), а насправді це аналог тієї системи освіти, яка існувала сто років тому: початкова школа, гімназія, ліцей (за профілем навчання). Історія рухається по спіралі. Все нове – це забуте старе.

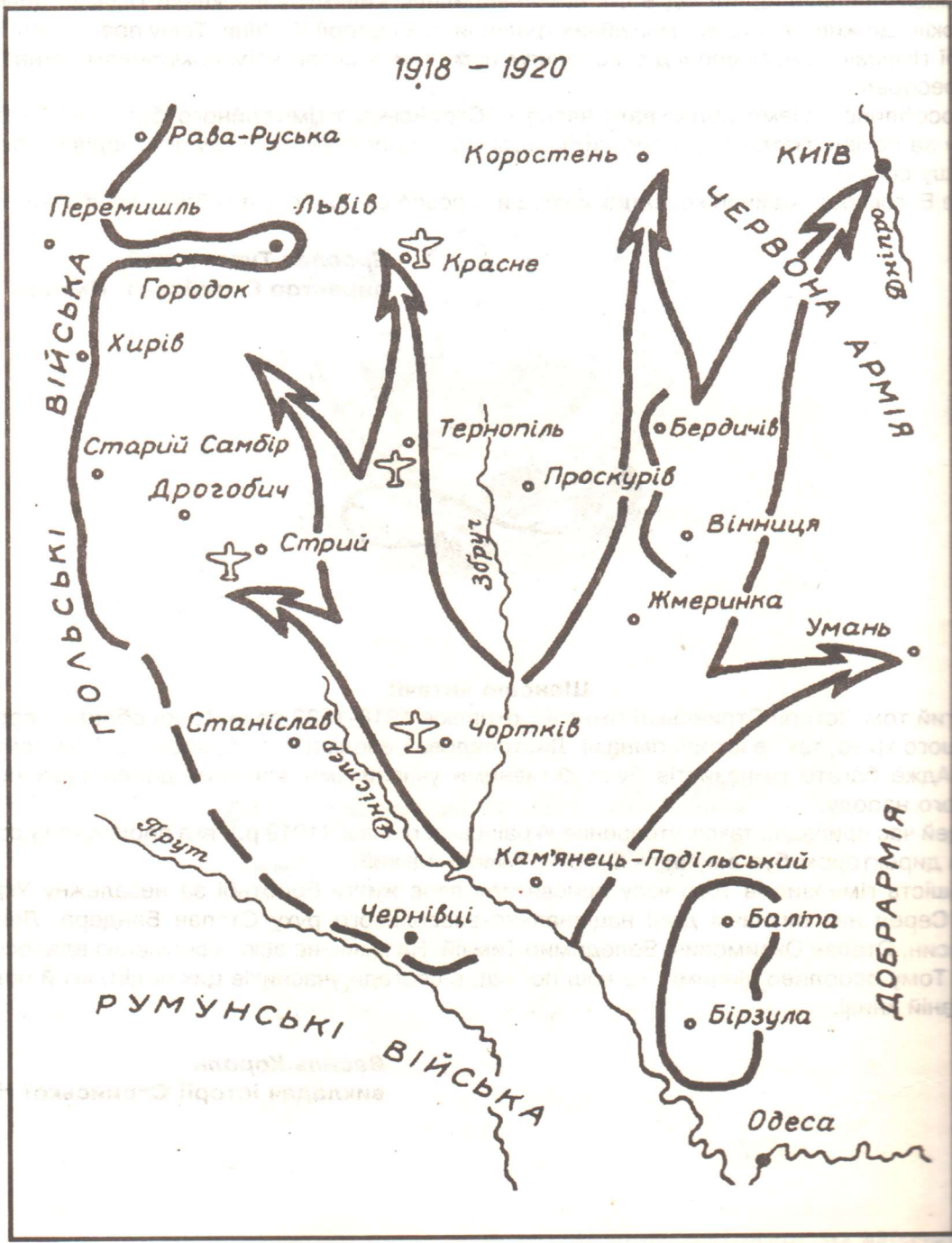
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Ст. пл. Ю. Юзич, ОЗО. Пластовий характер Степана Бандери // режим доступу <http://www.scribd.com/doc/9680905>
2. Sprawozdanie dyrekcji państwowego gimnazjum I im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Stryju za rok szkolny 1929/30. Nakładem dyrekcji. 1930
3. А. Сова. Степан Бандера і Пласт: перші кроки у націоналістичному русі // режим доступу <http://www.ukrnationalism.org.ua/publications/?n=2362>
4. Бандера О. Відійшов як справжній революціонер // Степан Бандера: документи й матеріали (1920-1930 р.) / Упор. Микола Посівнич. - Львів: Афіша, 2006.
5. Бандера С. Мої життєписні дані // Воля і Батьківщина.- Львів, 1999. - Ч. 1 (14 / 30). - .7; Круковський О. Архівні джерела про Степана Бандеру - пластуна // Там само, - С. 78; Упор.М. Посівнич. - Львів: Афіша, 2006
6. Бандера С. Мої життєписні дані...С 7-9; Мірчук П. Нарис історії ОУН/ За ред. С. Ленкавського, Д. Штикала, Д. Чайковського – Мюнхен-Лондон-Нью-Йорк: Українське в-во, 1968.
7. Василь Король. Історія Стрийської гімназії (1918-1932). Том 2, Стрий 1998
8. Василь Шпіцер, Володимир Мороз. Крайовий провідник Володимир Тимчій “Лопатинський” Афіша, Львів – 2004 р.
9. Галина Верес. Стрий: дати, події, факти//Стрий 2012. ТзОВ «Видавничий дім «Укрпол»
10. Дем'ян Г. Степан Бандера. Життя і діяльність. (Вибрані матеріали до бібліографії) // Життя і діяльність Степан Бандера: документи і матеріали. Вид. 3-тє, доп. / Ред. І упор. М. Посівнич. - Тернопіль: Астон, 2011.
11. Дзюбан Р. Звідки рід Степана Бандери // Народознавчі зошити. – Львів: 1-т народознавство НАНУ, 1999. - Зош. 1 (25).
12. З циклю “Мемуаристика”. Степан Охримович / У визвольно-революційній боротьбі. Стрий, 1992 р.

- 13.Збірка «Остання осінь», див. Богдан Кравців, Зібрані твори, том. I, Нью Йорк 1978
14. Іван Боднарук – Де залишилось моє серце. Стрий, 1998 р.
- 15.Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1969, ч.8, жовтень
- 16.Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1969, ч.9, грудень
- 17.Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1971, ч.11, червень
- 18.Квітучі береги - Нью Йорк: Комітет Стрийщини, 1976, ч.16, червень
- 19.Кульчицький І. Замолоду готувався до найважчих випробувань // Воля і Батьківщина. - Львів, 1999
- 20.Лист Лева Шанковського до Орача (Ярослава Стецька) від 2. 11. 1959 р. // Архівна збірка ОУН в Нью Йорку. (Копія зберігається в Архіві Центру досліджень визвольного руху у Львові).
21. Микола Посівнич. Степан Бандера, Стрий “Щедрик” 2018р.
- 22.Пастух Р. Родинний архів Степана Бандери. Документи, спогади, пошуки. – Дрогобич, 2008.
- 23.Руденський Р. Так гартувався він //Шлях Перемоги – Мюнхен, 7.1.1960.
- 24.Руккас А. Польсько-радянська війна 1939 // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2011. — Т. 8
25. Степан Бандера символ революційної безкомпромісовості. НЬЮ-ЙОРК – ТОРОНТО, 1961 р. / Петро Мірчук.
- 26.Степан Бандера: Документи і матеріали (1920-1930 рр.). Львів, 2006..Стрийське товариство “Садиба-музей роду Бандер”
- 27.Степан Сірополко. Історія освіти в Україні. Львів «Афіша» 2001
28. Стрийський краєзнавчий музей “Верховина”: Лекція: Деякі штрихи до життя і діяльності істориків зі Стрийщини – Л.Шанковського і П.Мірчука. Стрий, 2013.
- 29.Стрийщина сторінки історії, М. Мандрик, Стрий 2009
- 30.Стрийщина. Історично-мемуарний збірник, редактори: І. Пеленська, К. Баб’як, Том I, Комітет Стрийщини НЬЮ ЙОРК, 1990.

ДОДАТКИ

Місто Стрий у період ЗУНР (листопад 1918 – травень 1919)

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM I

IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

W STRYJU

ZA ROK SZKOLNY

1928/29.

1 9 2 9
NAKŁADEM DYREKCJI.

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM I

IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

W STRYJU

ZA ROK SZKOLNY

1929/30.

1 9 3 0
NAKŁADEM DYREKCJI.

kotlach polowych zgotowali smaczny choć skromny podwieczorek, dzieląc nim wszystkich obecnych. A potem pogawędka przy ognisku, śpiewy, opowiadania, odpiewanie poważnej pieśni wieczornej i powrót już późnym wieczorem do miasta. Miły nastrój, z jakim tych kilka godzin spędziła młodzież na wolnym powietrzu, na długo pozostanie uczestnikom w pamięci.

Do dalszych i forsowniejszych wycieczek zaliczyć można wycieczkę, jaką odbyli uczniowie kl. V ab i VII a dnia 28 maja 1929 roku w góry Bieszczady, na ich szczyt najwyższy Paraszka (1271 m.), pod kierownictwem nauczycieli J. Sitnikiewicza i A. Wojciechowskiego. Przez kilkanaście godzin (od 4:31 do 19:38) przebywali uczniowie na łonie natury, rozkoszując się widokiem łańcuchów górskich malowniczych Karpat oraz obrazem pięknie położonych okolic.

Wszystkie inne klasy odbyły pod kierownictwem swych opiekunów klas przynajmniej jedną całodzienną wycieczkę przeważnie w okolicy położone na linii kolejowej Stryj-Ławoczne i Stryj-Stanisławów.

F. Kontakt z rodzicami uczniów.

Wobec wysunięcia się na czoło zadań odrodzonej szkoły polskiej momentu wychowawczego, który bez należytego współdziałania domu rodzicielskiego i opieki domowej uczniów ze szkołą nie może być całkowicie zrealizowany, starała się Dyrekcja wespół z gronem nauczycielskim pozostawać w ciągłym kontakcie z rodzicami i odpowiedzialnym nadzorem domowym młodzieży. Celowi temu służyły w pierwszej linii t. zw. konferencje wywiadowcze, urządzane 2 razy w miesiącu. Na konferencjach tych udziałeli nauczyciele rodzicom wyczerpujących informacji o postępiach uczniów w poszczególnych przedmiotach nauki oraz o ich zachowaniu się w szkole i o pilności. W sprawach ważniejszych odnosili się opiekunowie klasowi za pośrednictwem Dyrekcji pisemnie do domu rodzicielskiego, lub wzywali rodziców względnie nadzór domowy do osobistego jawienia się w szkole dla indywidualnego

omówienia kwestyj, wywołanych czyto złem zachowaniem się ucznia, czy przekroczeniem przezeń przepisów szkolnych, czy wreszcie jego rażącym lenistwem. W ciągłym kontakcie z rodzicami widzieli miarodajne czynniki zakładu siłę, która niewątpliwie przyczyniała się i w przyszłości przyczyniać będzie do podniesienia karności wśród młodzieży, do poszanowania szkoły i zrozumienia przez rodziców zdrowej, rozumnej życzliwości, jaką zakład nasz względem młodzieży zawsze się kierował i kieruje. Zakład bowiem miał zawsze tylko dobro młodzieży pieczy jego oddanej na oku, jej rozwój intelektualny, duchowy i fizyczny, a we współpracy domu rodzicielskiego jako opieki pozaszkolnej widział znakomitą pomoc. Dlatego, jak dotychczas, tak i nadal dążyć będzie do tego, by zawsze i wszędzie utrzymać stosunek harmonijny między szkołą, rodzicami i młodzieżą.

G. Bursa.

Polska Bursa im. Adama Mickiewicza w Stryju istnieje od r. 1902, wzniesiona staraniem i zabiegami garstki ofiarnych ludzi z p. Drem Karolem Petelenczem, ówczesnym dyrektorem gimnazjum na czele.

Wojna zniszczyła budynek, a zwłaszcza jego urządzenie wewnętrzne. Kapitał żelazny, pochodzący z fundacji śp. Edwarda Hosza w kwocie 37500 koron a. w., odzyskany przez Rząd Polski zmalał do 5000 zł. — tak, że dziś Bursa dochody swe czerpie tylko z wkładek członków i opłat wychowanków.

Na początku r. szk. 1928/29 Zarząd Bursy przyjął 34 wychowanków, a mianowicie: 9 z Państw. Gimnazjum I, 18 z Państw. Gimnazjum II, 7 ze szkoły handlowej. Z pomiędzy tych 34 wychowanków 29 płaciło po 65 zł. miesięcznie, jeden płacił 50 zł., jeden 40 zł., jeden 30 zł., a dwóch przyjęto bezpłatnie.

Prezensem Bursy jest dyrektor Państw. Gimnazjum I Piotr Wilk, sekretarzem dyrektor Państw. Gimnazjum II Jacek Pawlik, prefektem prof. Bolesław Keim.

VI.

Opieka lekarska.

Lekarz szkolny Dr. Alfred Rawski objął swe czynności urzędowe z dniem 1 grudnia 1929 r. Działalność jego obejmowała nadzór nad stanem sanitarnym pomieszczeń szkolnych, kontrolę stanu zdrowotnego młodzieży, zapobieganie szerzeniu się chorób zakaźnych, popieranie rozwoju fizycznego uczniów i promowanie wśród nich zasad higieny. W czasie od 1 grudnia 1928 r. do 28 czerwca 1929 r. złożył książkę sanitarną i karty zdrowia dla wszystkich uczniów oraz badał szczególnie dokładnie tych uczniów, którzy mieli być zwolnieni od ćwiczeń cieleśnych albo zgłaszali się przegodnie jako chorzy.

Stan zdrowia uczniów przedstawia się naogół dobrze, zwłaszcza w oddziałach polskich. Oddziały utrakwistyczne mają stosunkowo duży procent uczniów niedokrwiastych i wykazujących nieprawidłowości w stanie zdrowia płuc. Stan ten tłumaczy się w wielu przypadkach niedostatecznym i jednostronnym odżywianiem oraz dochodzeniem i dojeżdżaniem z odległych miejscowości, wskutek czego uczniowie ci częstokroć zbyt mało czasu zużywają na konieczną ilość godzin snu, szczególnie potrzebnego młodzieży w okresie rozwoju, a zwłaszcza młodzieży pracującej umysłowo.

Sprawa jaglicy, której zwalczanie jest szczególnie troską Władz, przedstawia się nadspodziewanie dobrze. Lekarz stwierdził tylko dwa wypadki pewnie rozpoznanej jaglicy, jeden na wyleczeniu i jeden podejrzanym.

Epidemij chorób zakaźnych nie było żadnych w powiecie, więc i w gimnazjum pojawiły się tylko nieliczne, sporadyczne wypadki tyfchu.

Z powodu silnych mrozów było wiele odmrożeń uszu i palców kończyn.

Dokładniejsze dane stanu zdrowotności młodzieży tutaj zakładu będzie można zebrać dopiero po sporządzeniu odpowiednich zestawień w przyszłym roku szkolnym.

Badanie lekarskie uczniów odbywało się w specjalnie na ten cel urządzonej gabinecie.

VII.

Kronika Zakładu.

Rok szkolny 1928/29 rozpoczął się dnia 3 września 1928 r. uroczystym nabożeństwem w kościele parafialnym i cerkwi.

Dnia 10 września 1928 r. zwiadzi uczniowie klas wyższych VIII. Targi Wschodnie we Lwowie.

Dnia 11 września 1928 r. odbył się „Poranek poezji i humoru“ urządzony przez p. Stanisława Stawę.

Dnia 15 września 1928 r. (po południu) odbyła się wycieczka młodzieży klas niższych poza miasto z okazji „Tygodnia dzieci“.

Dnia 2 października 1928 r. wygłosił prof. M. Zawojski z Bielska wykład propagandowy na temat: „Hodowla jedwabników w Polsce“.

Dnia 4 i 5 października 1928 r. przystąpili uczniowie do Św. Sakramentów.

Dnia 11 października 1928 r. zapoznali opiekunowie klas swych uczniów z treścią broszurki, propagującej przynależność do L. O. P. P.

Dnia 13 października 1928 r. wyjechali uczniowie klas najwyższych do Lwowa na przedstawienie „Irydiona“ Krasńskiego.

Dnia 15 października 1928 r. wyświetlono dla młodzieży szkolnej film pt. „Nie wytrują nas wrogowie“.

Dnia 21 października 1928 r. odegrano dla młodzieży (na wolnym powietrzu) sztukę Anczyca „Kościuszko pod Raclawicami“.

Od 1 — 4 listopada 1928 r. włącznie trwały (wyjątkowo w r. szk. 1928/29) ferie „Wszystkich Świętych“.

Dnia 10 listopada 1928 r. obchodził Zakład uroczyste 10-letnie rocznicę wskreszenia Państwa Polskiego i odsłonięcie tablicy pamiątkowej i popiersia Marszałka J. Piłsudskiego.

Dnia 13 listopada 1928 r. oglądali uczniowie wielki film „Bohaterska Epopeja Polski“ wyświetlony ku uczczeniu 10-lecia Odrodzonej Polski.

Dnia 29 listopada 1928 r. wzięli uczniowie katolicy obrz.

W dniu 28 czerwca 1929 r. odbyły się wpisy uczniów na rok szk. 1929/30.

Dnia 28 czerwca 1929 r. zakończono rok szkolny uroczystym nabożeństwem w kościele parafialnym i cekwi i rozdaniem świadectw rocznych.

Kronika żałobna.

1. Dnia 12 września 1929 r. zmarł em. profesor tut. zakładu i b. kierownik oddziałów utrakwistycznych Józef Kiebuziński w 56 roku życia. Pogrzeb odbył się 14 września 1929 r. z udziałem całego grona nauczycielskiego i wszystkich uczniów zakładu. W pogrzebie wzięły również udział delegacje innych zakładów naukowych.

Dnia 15 września 1929 r. odprawione zostało nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. Zmarłego w kościele parafialnym i cekwi o godz. 9, na którym byli obecni tak członkowie grona nauczycielskiego jak i młodzież.

2. Dnia 13 stycznia 1929 r. zmarł uczeń kl. VIII d Bohdan Ozinkewycz.

3. Dnia 16 lutego 1929 r. zmarł uczeń kl. VII c Michał Pawłowski.

4. Dnia 27 maja 1929 r. zmarł uczeń kl. VI d Mikołaj Natyna.

R. i. P.!

Statystyka uczniów z końcem roku szk. 1928/29.

(Cyfry w wykładniku podają ilość prywatystów.)

A. Oddziały polskie.

Razem	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
1. Liczba uczniów:	361	38	321	33	33	31	37	37	26	33	31	37	34	30	4923	71
wpisanych na r. sprawozdawczy	1	1	4	3	3	1	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—
przybyło w ciągu roku	41	4	34	291	30	28	37	351	241	28	34	35	34	30	4693	301
pozostało z końcem roku	33	33	34	34	30	30	37	351	241	28	34	35	34	30	4693	30
2. Religja:	19	21	141	18	16	16	20	221	91	15	13	11	16	24	13	2473
katolicka obrządku łacińskiego	3	3	5	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	1	16	5
" " greckiego	10	10	10	11	14	12	14	13	12	13	19	19	16	9	16	201
ewangelicka	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
mojżeszowa	10	13	34	34	30	28	37	351	241	28	34	35	34	30	4693	30
3. Narodowość:	19	21	141	19	16	16	21	221	91	15	13	18	26	13	2583	14
poliska	3	3	5	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ruska	10	10	10	11	14	12	14	13	12	13	19	19	16	8	16	196
niemiecka	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
żydowska	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	33	33	34	34	30	28	37	351	241	28	34	35	34	30	4693	30

X.

Wynik klasyfikacji.

A. Wykaz imienny wszystkich uczniów
wpisanych w r. szk. 1928/29.

(Druk tłusty = promocja do kl. następnej z wynikiem bardzo dobrym; I = promocja do kl. następnej; I z dodatkiem przedmiotu = promocja do kl. następnej z zastrzeżeniem; (pryw.) = prywatysta; samo nazwisko oznacza ucznia, który nie uzyskał promocji do kl. następnej; data obok nazwiska = data opuszczenia zakładu przez ucznia).

Klasa I A.

1. Altheim Józef
2. Bardach Karol I.
3. Bondi Witold
4. Borys Emiljan I łac.
5. Dawidmann Karol I.
6. Dobner Władysław I.
7. Dubrawski Kazimierz I.
8. Garbacki Zbigniew I.
9. Gołębiowski Roman I.
10. Höning Markus I.
11. Irzykowski Zbigniew I.
12. Jacykiewicz Marcin I.
13. Jakubanes Józef (5. IV).
14. Król Tadeusz
15. Kujawski Mieczysław I.
16. Lantner Hensch I.
17. Linscheid Stanisław I.
18. Malinowski Józef I.
19. Okoński Karol (4. I.)
20. Ornstein r. Altmann Izrael I.
21. **Pastecznik Andrzej.**
22. Pichholz Chaim I. rys.
23. Romanowicz Władysław I.
24. Rosen Juda (12. III.)
25. Röthel Karol.
26. Schanz r. Freides Sindel I.
27. Schenker Leszek I.
28. **Sieczkowski Jerzy.**
29. Steciw Włodzimierz I pol.
30. Suszko Michał I.
31. Tarnawski Roman (5. III.)
32. Taub Ozjasz I.
33. Tomanek Tadeusz I.
34. Warszyłowicz Zb. (pryw 15. V.)
35. Wilk Tadeusz I.
36. Wurm Leon I.
37. Zuckerberg Dawid I.
38. **Żak Józef.**

Klasa I B.

1. Bendyk Kazimierz I łac.
2. Berlin Lajzor
20. Mielnik Zygmunt I łac.
21. Mondschein Bruno I.

Od- dział	L. p.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia
D	53	Kinasz Jarosław	2 maja 1909	Hrebenów	grec.-kat.
	54	Kozak Dymitr	21 września 1910	Wierczany	"
	55	Liszczyński Michał	14 czerwca 1908	Bereźnica Szlach.	"
	56	Pańkiw Jan	19 stycznia 1910	Dubrawka	"
	57	Saldan Włodzimierz	8 paźdz. 1909	Łowczyce	"
	58	Wynnyckij Roman	15 września 1911	Dolhomościska	"
	59	Zacharyja Ignacy	17 kwietnia 1909	Dobrowlany	"
	60	Żyryk Stefan	28 marca 1908	Neudorf	"
	61	Bandera Aleksander	25 marca 1911	Uhrynów Stary	"
	62	Cenko Mikołaj	5 maja 1910	Synowódzko Niż.	"
	63	Danczewskij Andrzej	19 paźdz. 1910	Nadiatycze	"
	64	Dubycki Jerzy Teodor	15 kwietnia 1909	Dźwinogród	"
	65	Dumin Bohdan Jarosław	22 sierpnia 1911	Zastówki	"
	66	Hoszowski Mikołaj	18 grudnia 1910	Stryj	"
	67	Huńkiewicz Ignacy	7 stycznia 1910	Niniów Dolny	"
	68	Juźwiak Roman	27 marca 1906	Zwór	"
	69	Karpyneć Teodor	9 paźdz. 1909	Synowódzko W.	"
	70	Kotełko Bohdan Mirosław	29 marca 1909	Perehińsko	"
	71	Kuchar Grzegorz	16 września 1911	Lisiatycze	"
	72	Matuszczak Włodzimierz Eustachy	8 czerwca 1905	Stryj	"
	73	Nud Bohdan Nestor	19 marca 1909	Łahodów	"
74	Nykołyszyn Józef	1 stycznia 1909	Dobrzany	"	
75	Onyśko Stefan	13 września 1907	Stebnik	"	
76	Pituła Daniel	21 lutego 1909	Łowczyce	"	
77	Rudnicki Jarosław Bohdan	28 listop. 1910	Przemysł	"	
78	Spolski Jarosław Stefan	10 stycznia 1912	Ławoczne	"	
79	Turczyn Stefan	20 września 1910	Synowódzko W.	"	
80	Jaworska Natalja	21 kwietnia 1910	Rudniki	"	
81	Pawluk Jarosława	26 paźdz. 1910	Stryj	"	

3. Bruch Roman (3. IV.)
4. Chmielowicz Kazimierz I.
5. Diamand Joachim I.
6. Dunkel Manno I.
7. Hamulewicz Eugenjusz I.
8. Hoffmann Izaak I.
9. Holler Herman I.
10. Holyniec Aleksander I.
11. Horowitz Izaak I.
12. Horschowski Szymon I.
13. Jaszczuk Zbigniew I.
14. Jaworski Tadeusz I.
15. Klimkowski Władysław I.
16. Kusiba Marjan
17. Lehrer Leon I łącz.
18. Łoza Stefan (25. II.)
19. Matuszczak Zygmunt
22. Pałazej Mieczysław I.
23. Petri Kazimierz I.
24. Rekasowski Władysław I.
25. Romanowski Marjan I.
26. Rosenmann Jankiel I.
27. Rothenberg Abraham I.
28. Samborski Mieczysław I.
29. Seidel Tadeusz I.
30. Seits Rudolf (15. X.)
31. Sienkiewicz Karol I.
32. Skulski Zbigniew I.
33. Szafranec Antoni I.
34. Szotarski Bolesław (31. I.)
35. Tachler Tadeusz I łącz.
36. Teichmann Herman I.
37. Weinstein Herman I łącz.
38. Wołoszynowicz Jerzy I.

Klasa I C.

1. Babij Eugenjusz I łącz.
2. Berehulak Bogdan.
3. Berezdecki Aleksy I.
4. Bilyk Jan.
5. Bodnarczuk Michał (5. II.)
6. Dedyzyn Wołodzimierz (3. I.)
7. Derzko Eustachy I.
8. Dolisznyj Michał I.
9. Dumin Eugenjusz I.
10. Fediw Jan I.
11. Hasyn Jerzy I.
12. Hasyn Wołodzimierz I.
13. Hruszka Bogdan I mat.
14. Juzefiw Piotr I.
15. Kaliński Stefan I.
16. Kałuski Igor I.
17. Kliszcz Wołodzimierz I.
18. Kopyteć Bazyli I łącz.
19. Korczak Grzegorz I.
20. Kos Bazyli (5. II.)
21. Kunewycz Michał I.
22. Łapeczuk Stefan I.
23. Lysejko Bazyli I łącz.
24. Małyniak Józef
25. Martynkiw Orest I.
26. Mykłasewycz Aleksander I.
27. Ochrymowycz Zenon
28. Ohtabiak Michał I.
29. Pastuszczyn Jan I.
30. Pawyłkewycz Michał I.
31. Rudnicki Mikołaj I.
32. Rudnyckij Aleksander.
33. Sobol Teofil (27. X.)
34. Stelmachiw Hordij I.
35. Szczepaniak Michał I.
36. Szymbra Stefan I.
37. Sniatyński Piotr I.
38. Tymczyj Jan
39. Wasylczyszyn Juljan (5. II.)
40. Wojutyecki Stefan (15. XI.)

Klasa II A.

1. Ackelsberg Dawid (4. X.)
18. Paprocki Kazimierz I mat.

2. Baran Mieczysław I.
3. Donhoffner Erwin I.
4. Eichenbaum Salomon I.
5. Eisenscher Zygmunt.
6. Fruchter Józef I.
7. Gertler Chaim (5. III.)
8. Gross Bruno I.
9. Hauser Abraham I rys.
10. Horszowski Zygmunt I.
11. Kargol Edward
12. Kassaraba Wołodzimierz.
13. Kinder Karol (9. III.)
14. Kurowski Adam
15. Łopuszański Zbigniew I.
16. Matura Teodozy I łącz.
17. Melnyk Wołodzimierz I łącz.
19. Parylak Tadeusz I.
20. Praxmajer Kazimierz I.
21. Rostkowicz Andrzej I.
22. Rudolf Salo I.
23. Rzeźniczek Julian I.
24. Schnepf Józef.
25. Schönfeld Chaim I j. niem.
26. Seeman Józef I.
27. Szczepaniak Franciszek I mat.
28. Szczer Bolesław I.
29. Traczyński Józef
30. Wojciechowski Kazimierz.
31. Wołoszynowicz Jan (pryw.) I.
32. Zachara Bolesław
33. Zielński Jan I łącz.

Klasa II B.

1. Błaż Franciszek
2. Butz Wilhelm
3. Czerhawy Stefan (25. II.)
4. Demków Edmund I łącz.
5. Eckstein Samuel I mat.
6. Grzybowski Jan I.
7. Gusnar Marjan I.
8. Jankowski Zbigniew I.
9. Jekel Jonas I łącz.
10. Kapitan Władysław I łącz.
11. Kij Antoni I.
12. Kleinhammer Jakób I.
13. Kohl Wilhelm I.
14. Kulaszewski Mikołaj
15. Laszczyk Roman
16. Magiera Mieczysław I.
17. Nowakowski Józef (23. II.)
18. Radaj Leon
19. Reislir Dawid I.
20. Selinger Izrael I.
21. Sobel Herzl I.
22. Spiegel Zygmunt I.
23. Stangret Kazimierz I.
24. Stöhr Piotr I łącz.
25. Tischenkel Samuel I.
26. Waclawski Edward I.
27. Weiss Antoni I łącz.
28. Welyczko Filip (19. III.)
29. Wohlman Salomon I rys.
30. Wohlmut Samuel I łącz.
31. Worobiec Mieczysław I mat.
32. Zajchowski Stanisław I.
33. Zoldan Samuel I.

Klasa II C.

1. Bach Ludwik I.
2. Bandera Bazyli I.
3. Barabasz Miroslaw
4. Biliński Dymitr (5. II.)
21. Koncezowski Piotr
22. Kudita Igor I.
23. Kubaczowski Emilian
24. Lubaczewskij Bohdan I.

6. Gross Juliusz I.
7. Haselnuss Dawid I.
8. Händel Lazar I.
9. Herman Kazimierz I.
10. Jakubowski Tadeusz
11. Klimowicz Stanisław I.
12. Kogut Stanisław
13. Körner Salke (5. II.)
14. Krzeszniowski Franc. (10. XII.)
15. Ley Waldemar I.
16. Lignarski Rudolf I.
22. Pawlik Tadeusz I.
23. Proszek Tadeusz
24. Rospond Stanisław (20. III.)
25. Rudek Natan I.
26. Schor Jeruchim I.
27. Serbiński Zdzisław
28. Stern Mojżesz I.
29. Wieseltier Markus I.
30. Wilf Jakób I.
31. Wolak Michał
32. Zuckerberg Józef.

Klasa III C.

1. Aftanaziw Włodzimierz I.
2. Bobylak Bohdan I. j. niem.
3. Cmoć Konstanty I.
4. Czyketa Jarostaw I.
5. Danykiw Michał I.
6. Derhato Andrzej I.
7. Duda Włodzimierz I.
8. Hofod Roman I.
9. Hruszczak Emiljan I.
10. Humeniuk Lubomir I.
11. **Jackowski Bohdan.**
12. Korinec Dymitr I.
13. Łohin Emiljan I. łac.
14. Martynkiw Jozafat I.
15. Natynka Aleksander I.
16. Nykotyn Roman I.
17. Orjan Piotr (16. XI.)
18. Pokiński Bohdan I.
19. Pupin Michał
20. Rudnicki Roman I.
21. Staroweckij Grzegorz I.
22. Stryhanyn Jan I.
23. Suprun Józef
24. Sydorak Mikołaj I.
25. Szankowski Piotr I.
26. Tarnawski Włodzimierz I. łac.
27. **Tyszownycki Roman**
28. Zaplatyński Józef I. łac.
29. Złupko Jerzy I.

Klasa IV A.

1. Bardach Herman I.
2. Batałjon Szymon I.
3. Bigos Adam
4. Bugajski Otto I.
5. Dąbrowski Władysław I.
6. Eckert Dawid I.
7. Ehrlich Fryderyk I. mat.
8. Erdenberger Wilhelm I.
9. Gerstmann Samuel I.
10. Goldreich Jonas I.
11. Hakemer Leopold I.
12. Hubel Markus I.
20. Mermion Stefan I.
21. Ogonowski Kazimierz I.
22. Pater Augustyn
23. Podwiński Julian I.
24. Pona Mieczysław I.
25. Popiel Lesław I.
26. Praxmajer Tadeusz I.
27. Rabin Schulim I.
28. Rosler Jakób I.
29. Rothbard Dawid I.
30. Schächter Dawid I.
31. Seif Chaim I.

5. Bisyk Aleksander
6. Butkowski Emiljan (21. II.)
7. Curkowski Roman I.
8. Czyszohorski Mirosław I.
9. Danykiw Teodor (15. III.)
10. Derzko Bazyli
11. Dolnycki Mściśław I.
12. Dubicki Bazyli
13. Dyki Jarostaw I.
14. Hupatowski Roman I.
15. Huzar Marian I. łac.
16. Jabliński Teodor I.
17. Kałytyn Włodzimierz
18. Karpyn Jan I.
19. Kęcata Jarostaw (5. III.)
20. Komarnyckij Włodź. I. łac.
25. Makota Mirosław
26. Malendewicz Jerzy
27. Matecki Mściśław I.
28. Matecki Zenon I.
29. Melnyk Aleksander I.
30. Mefen Michał I. j. pol.
31. Mykita Włodzimierz I.
32. Opryszko Mykita I.
33. Oseredczuk Stefan (10. III.)
34. Osiecki Jan I. łac.
35. Piasecki Józef I.
36. Sabat Eugenjusz I. j. pol.
37. Skybiński Piotr I. j. pol.
38. **Spolski Roman.**
39. Steciw Roman I.
40. Zobniw Mirosław I.

Klasa III A.

1. Brenner Eleazar I.
2. **Czupry Kazimierz**
3. Ehrlich Chaim I.
4. Eckstein Ignacy I. mat.
5. Feldman Wilhelm
6. Fuss Feliks I.
7. Glatstein Dawid I.
8. Hammerman Salo I.
9. Hofowaty Jan I.
10. Kaufman Leon I.
11. Löwenthal Jonas I.
12. Lubaczewski Emiljan I. j. niem.
13. Łukasik Józef I.
14. Marusyn Józef I.
15. Murjas Franciszek I.
16. Natkaniec Eugenjusz I. j. niem.
17. Nistl Salomon I.
18. Olewicz Edward
19. Olewicz Rudolf I.
20. Pławuszewski Mieczysław I.
21. Polański Alojzy I.
22. Rybak Stanisław I.
23. Schützer Hugo I.
24. Seif Wolf I. j. pol.
25. **Staffij Kazimierz.**
26. Swięjkowski Leon (15. X.)
27. Tisch Leon I.
28. Totuszyński Zbigniew I.
29. Turzański Stanisław I.
30. Wilf Jakób I.
31. Wollak Bronisław I.

Klasa III B.

1. Balicki Adolf I.
2. Dumański Piotr I.
3. Eberle Bronisław I.
4. Eichen Lipse I.
5. Friedheim Izak I.
17. Mitreńko Eugenjusz (8. IV.)
18. Mroczko Ludwik I.
19. Müller Józef I.
20. Nazarewicz Edward
21. Partyka Czesław I.

13. Kohl Eugeniusz I.
14. Komarczewski Bohdan I. mat.
15. Komarczewski Włodzimierz I.
16. Kozel Edward I. hist.
17. Krawski Roman I.
18. Kraus Kazimierz I. hist.
19. Kurek Stanisław I.
32. Semkowicz Zbigniew I.
33. Serdyński Lesław I.
34. Trybala Roman I.
35. Wöhlman Benjamin I.
36. Wöhlman Benjamin I.
37. Ziębicki Jan I.

Klasa IV B.

1. Brandmark Zygryd I.
2. Demków Jan
3. Gawroński Marjan
4. Goldfischer Moses
5. Grzybowski Czesław I.
6. Hauptmann Mojżesz I.
7. Jabłoński Piotr I.
8. Jarosch Mieczysław (pryw.) I.
9. Kiesel Zbigniew
10. Kron Majer I.
11. Lignarski Franciszek I.
12. Mentel Władysław I.
13. Michalski Zygmunt I.
14. Müller Jan I.
15. Nowosielski Miecz. I. j. pol.
16. Probst Norbert I.
17. Pszonka Stanisław I.
18. Redel Samuel I.
19. Redler Joachim
20. Rothbart Salomon I.
21. Rothbaum Schajje I.
22. Rottenberg Markus I.
23. Rzeźniczek Tadeusz I. j. pol.
24. Scheer r. Schindler Jechiel I.
25. Schuster Jan (27. III.)
26. Seletyn Tadeusz I.
27. Sozański Jan I. j. pol.
28. Szałabawka Władysław (5. II)
29. Szychliński Kazimierz I.
30. Szychliński Mieczysław I.
31. Taub Leo I.
32. Turzański Marjan I.
33. Wienc Michał I.
34. Wieselthier Józef I.
35. Wohlman Mieczysław I.
36. Wolski Stanisław I. łac.
37. Zachara Adam I.
38. Zubrzycki Kazimierz

Klasa IV C.

1. Bawura Jarosław (2. X.)
2. Cap Michał I. j. grec.
3. Czabanowicz Aleksy I.
4. Czubko Jan I.
5. Dudyń Grzegorz I. j. grec.
6. Hruszka Włodzimierz I.
7. Hysiak Aleksander I.
8. Iwaszko Bohdan
9. Jaworin Grzegorz I.
10. Komarnyckij Bohdan
11. Kowalczuk Michał (10. III.)
12. Kowalczuk Włodzimierz I.
13. Kunda Bazyli I.
14. Lubaczewski Eugeniusz I.
15. Lubaczewski Mirosław I.
16. Łuciw Bohdan I. geogr.
17. Mycak Mirosław (pryw.) I.
18. Mycyk Bohdan I.
19. Naroźniak Bohdan I. j. grec.
20. Ochrymowicz Marjan I.
21. Peczeniak Bazyli I.
22. Roszko Stefan I.
23. Siawawko Mirosław I. w
24. Torkato Adam I. j. grec.
25. Tymczuk Mikołaj I.
26. Witruk Teodor I.

Klasa IV D.

1. Choptiak Michał I.
2. Doboszczak Jan I. łac.
3. Dobrzański Michał I. łac.
4. Ferenc Roman I. hist.
5. Frajt Włodzimierz
6. Goszko Stefan
7. Hluz Mikołaj I.
8. Hrycej Mirosław I. łac.
9. Hyszczak Jan I.
10. Janiw Piotr I.
11. Konczakowski Mikołaj I.
12. Korda Jan I. j. pol.
13. Kowaliw Mikołaj I.
14. Masnyj Emil
15. Monczak Aleksy I. mat.
16. Nahirnyj Bazyli I.
17. Nahlak Juljan (25. II.)
18. Palidowycz Michał I.
19. Petyppyszyn Miron
20. Pochmurski Józef I. geogr.
21. Pylypiw Jan I.
22. Ryszko Piotr (26. II.)
23. Rudka Jan I.
24. Sarmatiuk Taras
25. Skorenko Mikołaj (3. X.)
26. Sztogryneć Mikołaj
27. Wesofowski Bohdan I.

Klasa V A.

1. Bienstock Jakób I. hist.
2. Dubrawski Tadeusz I.
3. Edelstein Adolf I.
4. Fenster Chaim (4. X.)
5. Fischer Izidor I.
6. Fruchter Mojżesz I.
7. Gałek Tadeusz I.
8. Goldfischer Józef I.
9. Goldfischer Salomon I.
10. Goldschlag Artur I.
11. Gross Pejsach I.
12. Gross Benjamin I.
13. Jougan Zbigniew (na pryw. 15. III.) I. j. grec.
14. Klimkowski Józef
15. Kraszewski Jan
16. Krzyścin Jan (1. III.)
17. Najbarowski Grzegorz I.
18. Oliwka Władysław I.
19. Pasiecznik Włodzimierz I.
20. Reich Leon I.
21. Sack Karol I.
22. Senituk Włodzimierz I. rys.
23. Thaler Józef
24. Witter Karol I.
25. Kassaraha Lidja
26. Pawlik Lidja
27. Terenkoczy Olga I.

Klasa V B.

1. Buchinger Władysław I.
2. Ciemięga Kazimierz I.
3. Gerstmann Salo I.
4. Kirschen Henryk I.
5. Kleinbart r. Schneid Dawid I.
6. Kolbusz Władysław I. j. grec.
7. Kuchtiak Adolf
15. Romanowski Mieczysław I.
16. Rothfeld Herman I.
17. Różycki Kazimierz I. j. grec.
18. Ryglewicz Marjan I.
19. Rzućcido Władysław I.
20. Sassower Edmund I.
21. Schwarz Bernhard I.

8. Meiner Abraham I.
9. Niementowski Władysław I.
10. Nowosielski Józef I.
11. Pichholz Juda I.
12. Piłhut Roman I.
13. Podusowski Tadeusz I.
14. Rapp Leib I.
22. Sommerfeld Józef
23. Swadowski Leopold I.
24. Wagner Roman I.
25. Weintraub Juljusz I.
26. Weiss Henryk I.
27. Wohlnuth Samuel I.
28. Zeisler Ożjasz I.

Klasa V C.

1. Barabasz Grzegorz I.
2. Butkowski Izidor I.
3. Butkowski Włodzimierz I.
4. Czuchna Bazylj (18. III.)
5. Drohomirecki Bohdan I.
6. Ferenc Jarosław I.
7. Galantiuk Erast I.
8. Hankiewicz Roman I. j. grec.
9. Hasyń Grzegorz I. j. pol.
10. Hnatiw Bazylj I.
11. Jaworziw Bazylj I.
12. Kos Mikołaj I.
13. Kowal Bohdan I.
14. Łysowyczenon I.
15. Melnyk Jan I.
16. Mierczuk Piotr I.
17. Mokriwskij Roman I.
18. Nikorak Jerzy I.
19. Nud Jarosław I.
20. Pachofkiw Bazylj I.
21. Petesz Jarosław (pryw. 15. V.)
22. Saldan Michał I.
23. Sielecki Włodzimierz I.
24. Skaškiw Aleksy I.
25. Skoropad Grzegorz I.
26. Stasykiw Włodzimierz (4. X.)
27. Sydor Miron I. j. grec.
28. Ulickij Eustachy I. j. łac.
29. Kuźmak Mirosława I.
30. Zacharczuk Anna I.

Klasa V D.

1. Babij Józef I.
2. Czeń Daniel I.
3. Filipowski Jan I.
4. Frankiw Michał I.
5. Hałena Jan I. j. grec.
6. Handzj Damjan I.
7. Hawran Jarosław (5. II.)
8. Iwanycki Filip I.
9. Jackowski Jarosław I.
10. Kliszczun Michał
11. Konczakowski Włodzim. I.
12. Korczyński Józef I. geogr.
13. Marmurowyczen Jan I.
14. Matkowski Jarosław I.
15. Mefeń Piotr I. geogr.
16. Nahorniak Aleksander I.
17. Płoszczański Mirosław I.
18. Sawczyński Piotr (11. III.)
19. Stolar Jan [junior:] I.
20. Stolar Jan [senior:] I.
21. Sztynda Leon I.
22. Szyndura Leon I.
23. Tymczij Włodzimierz I.
24. Płoszczańska Irena I.
25. Radzewyczen Stefanja I.
26. Sniatynska Irena I.

Klasa VI A.

1. Baumgarten Abraham I. hist.
2. Beer Izrael I.
3. Birnbaum Michał I. przyr.
4. Duda Marian I. hist.
5. Gaertner Salomon I.
6. Goldberg Mojżesz I.
7. Hammerman Herman I. hist.
8. Holler Eljasz I.
9. Iwanicki Antoni I.
10. Jakubowicz Maurycy I.
11. Kamiński Adolf I.
12. Katz Schulim I. łac.
13. Kinder Walenty I.
14. Klocek Stanisław I.
15. Kugel Dawid I.
16. Landau Juda I.
17. Matusiak Bolesław I.
18. Müller Izak
19. Nagler Herman I.
20. Nowakiewicz Franciszek I.
21. Parylak Wilhelm I.
22. Pędziński Stanisław I. łac.
23. Porczak Władysław I.
24. Roth Roman I.
25. Rotter Juda I.
26. Sand Kazimierz I.
27. Segal Józef
28. Singer Aleksander I.
29. Sołomyka Michał I. j. niem.
30. Spies Dagobert
31. Sliwak Antoni I.
32. Wojciechowski Franciszek I.
33. Zuckerberg Dawid
34. Płhutówna Marja I.

Klasa VI B.

1. Bieler Alfred
2. Bisanz Wilhelm I.
3. Bojarek Edward
4. Daum Tadeusz (13. III.)
5. Festing Otto I.
6. Freiman Dawid I.
7. Freund Izak I. mat.
8. Geisler Schame I.
9. Gerstmann Markus I.
10. Glatstein Mojżesz I. j. pol.
11. Hass Zygmunt (14. X.)
12. Jakób Dawid
13. Jaworski Zygmunt I.
14. Mosingiewicz Feliks I.
15. Mühlrad Salomon I.
16. Nabytowicz Wilhelm I.
17. Pastecznik Włodzimierz (5. II.)
18. Pisz Marian
19. Polanski Tadeusz
20. Rechter Maurycy I.
21. Rosenzweig Bernard I.
22. Schindler Mojżesz I.
23. Schneidmühl Mojżesz I.
24. Starkiewicz Tytus I.
25. Steiner Abraham I.
26. Stryczniewicz Marian
27. Treczak Roman I.
28. Weiss Juljusz I. łac.
29. Wienc Jan I.
30. Wiesethier Ożjasz I.
31. Wołtas Eugenjusz
1. Andryszyn Eustachy I.
15. Picyk Eugenjusz I.

Klasa VI C.

2. Antoniów Stefan I.
3. Bordun Miron I.
4. Dmytryczyn Piotr I.
5. Iwanczuk Juljan I.
6. Iwankiw Włodzimierz I.
7. Kochańczyk Bazyl I. (10. XII.)
8. Lebedowycz Roman I.
9. Ławrys Stefan I. j. grec.
10. **Łesyszyn Michał**
11. Łohiński Eugenjusz I. mat.
12. Łohiński Roman I. j. niem.
13. Melnyk Jarosław I.
14. Opryszko Piotr I. j. grec.
16. Prystaj Jozafat I.
17. Prystaj Mikołaj
18. Prytulak Aleksy
19. Romańczuk Michał I.
20. Sałdan Jarosław I. j. łac.
21. Sałdan Piotr I. j. pol.
22. Sawickij Zenobjusz I.
23. Senezak Bohdan I. j. łac.
24. Sunak Teodor I.
25. Zaryeckij Aleksy I.
26. Zasiłka Stefan I. j. rus.
27. Jackiewicz Marja I.

Klasa VI D.

1. Adam Antoni I. hist.
2. Bodlak Michał I.
3. Chomyszyniec Eugenjusz I.
4. Derzko Aleksander I.
5. Derzko Juljan I.
6. Hátema Teodor I.
7. Hutnikiewicz Teodor
8. Jackiw Bazyl I.
9. Jaworski Stefan I.
10. Junyk Stefan (13. V.)
11. Jużkiw Teofil (27. III.)
12. Kelebaj Konstanty I.
13. Korol Jan (15. II.)
14. Kowal Bohdan I.
15. Kowaliw Roman I. mat.
16. **Kuchar Jan**
17. Kułak Stefan I.
18. Łoza Taras (2. X.)
19. Markus Jan
20. Natyna Mikołaj (2. IV.)
21. Ostrowski Włodzimierz I.
22. Popyk Bohdan I.
23. Potoczniak Antoni I. łac.
24. Rosolanka Jan I.
25. Skorek Bronisław I.
26. Sywyk Mirosław I.
27. Szaran Jarosław I. łac.
28. Zając Jarosław I. j. grec.

Klasa VII A.

1. Benczer Bertold I.
2. Bleiberg Jakób I.
3. Buchinger Antoni I.
4. Erster Adolf
5. Friedländer Otto I.
6. Goldberg Izak I.
7. **Goldhaber Mojżesz**
8. Graubart Zygmunt I.
9. Grzeszczuk Antoni I.
10. Hawryluk Antoni I. j. pol.
11. Jarosz Teofil I.
20. Rares Roman I.
21. **Rath Mieczysław**
22. Rechter Samuel I.
23. **Reinharz Hersz**
24. Romanowski Adam I.
25. Romańczukiewicz Wincenty I.
26. Smarzewski Adam I.
27. **Smarzewski Franciszek**
28. Sobel Herman I.
29. Sokołowski Henryk I.
30. Sudziński Franciszek I.

13. Jolles Józef I.
14. Lustig Izak I.
15. Mykitta Zenon I.
16. Pfeifer Marian (15. XI.)
17. Piasecki Franciszek I.
18. Pochroń Władysław I.
19. Pospischil Władysław I.
20. Rapaport Zygmunt I.
31. Szajnowski Andrzej I.
32. Weinbach Bronisław I.
33. **Weisblum Zygmunt**
34. Woś Mieczysław I.
35. Zieliński Tadeusz (26. XI.)
36. **Zimmermann Alfred**
37. Zimmermann Hersz I.
38. Zymiak Jan (5. II.)

Klasa VII B.

1. Babiak Marcján I.
2. Borys Aleksander I.
3. Butkowski Jan I.
4. Cmoć Włodzimierz
5. Derzko Stefan
6. Forostyna Wsewołod I.
7. **Hałajczuk Bohdan**
8. Hojsak Michał (26. XI.)
9. Hojsak Zenobjusz I.
10. Hutnikiewicz Mikołaj I.
11. Ilnycki Aleksander I.
12. Kłepuc Michał I.
13. Korinec Jan
14. Kostek Roman I.
15. Maziak Jan (14. III.)
16. Melnyczyn Grzegorz I. mat.
17. Melnyczyn Mikołaj I.
18. Nykołyn Stefan (10. X.)
19. Ochrymowicz Teodozy I. łac.
20. Pankiw Teodor I. j. rus.
21. Pasika Eugenjusz (14. III.)
22. Pyndzyn Roman I.
23. Rebet Leon I.
24. Spolskiy Eugenjusz I.
25. Stądnyk Michał I. mat.
26. Kałytowska Taccjana I.
27. Klisz Darja I.
28. Ochrymowycz Marja I.
29. Petrina Nadzieja I.

Klasa VII C.

1. Bojdunyk Jarosław I.
2. Czająkowski Włodzimierz
3. Dyba Andrzej
4. Fedoryka Józef I.
5. Hłuszy Włodzimierz I. łac.
6. Horochowianka Eustachy I.
7. Horodeckij Eljasz I.
8. Ilków Jan I. łac.
9. Jarymowycz Roman I.
10. Kapato Mirosław I.
11. Karpiński Jan I.
12. Klucznyk Bazyl (5. II.)
13. Kotowycz Aleksander I.
14. Kulynych Miron I.
17. Pawłowski Michał (16. II.)
18. Piontiuk Mikołaj I.
19. Prytulak Dionizy I.
20. Ragasz Piotr I.
21. Sawczyn Piotr I.
22. Sokohyk Bazyl I.
23. Stachiw Włodzimierz
24. Stecki Aleksander I.
25. Uhryn Mirosław I.
26. Wenblowski Paweł I.
27. Wiszka Teofil I.
28. Hojsak Natalia I.
29. Iwanycka Darja I.
30. Pylypiw Stefanja I. łac.

15. Lewyckij Jan I.
16. Mycyk Jan (14. III.)

Klasa VIII A.

1. Biatek Zygmunt I.
2. Bienko Wacław I.
3. Błonski Kazimierz I.
4. Dutkiewicz Marjan I.
5. Ehrlich Saul I.
6. Friedländer Markus I.
7. Gotlieb Samson I.
8. Hakemer Julian I.
9. Helfgott Mojżesz I.
10. Hoffmann Adam I.
11. Hołowaty Franciszek I.
12. Hołowaty Tadeusz I.
13. Hubel Dawid I.
14. Kozel Bolestaw I.
15. Kronstein Jakób I.
16. Linhart Jakób I.
17. Miernik Lestaw I.
18. Możdziej Władystaw I.
19. **Oczkowski Julian**
20. Pfeiffer Gustaw I.
21. Praxmeyer Jan I.
22. Reif Tadeusz I.
23. Różycki Stanisław I.
24. Siwak Tadeusz I.
25. Tusz Vincenty I.
26. Ullmann Stanisław I.
27. **Weinbach Oskar**
28. Weinert Marjan I.
29. Wollak Eugenjusz I.
30. Zabłocki Julian I.
31. **Zoldan (Jakubowicz) Aleksander**
32. Cyprysiołna Danuta I.
33. **Oppenauerówna Ewa**
34. Ostachowiczówna Helena I.

Klasa VIII B.

1. Bardach Abraham I.
2. Bonom Juda I.
3. Borgmann Bernard I.
4. Brauner Adolf I.
5. Czupkato Szczepan I.
6. Grossmann Salomon I.
7. **Grzybowski Roman**
8. Hauptman Izrael I.
9. Hoffmann Rubin I.
10. Klein Mendel I.
11. Lachowicz Maksymilian I.
12. Lehrer Hersz I.
13. Łopuszański Kazimierz I.
14. Mentel Jan I.
15. Mermelstein Izak I.
16. Narożniak Zenon I.
17. Ostrzychowski Mieczystaw I.
18. Pwoda Bronisław I.
19. Probst Juda I.
20. Rappaport Alfred I.
21. Rosenberg Salomon I.
22. Sanecki Paweł I.
23. Smarzewski Marjan I.
24. Steinwurz Majer I.
25. Tauber Zygmunt I.
26. Urbański Marjan I.
27. **Weitzner Samuel**
28. Wiglusz Stanisław I.
29. Wydra Mieczystaw I.
30. Wydra Zygmunt I.

Klasa VIII C.

1. Bardak Mykita I.
13. Liszczyński Michał I.

2. Bortnyk Aleksander I.
3. Dacko Józef przyw. I.
4. Danykiw Mikołaj I.
5. Gross Izrael I.
6. Halij Jan I.
7. Jakymyszyn Józef (3. X.)
8. Jamiński Anatol I.
9. Kinasz Jarostaw I.
10. Kozak Dymitr I.
11. Lewicki Włodzimierz I.
12. Lisowycz Jan (15. III.)

Klasa VIII D.

1. Bandera Aleksander I.
2. Buciak Włodzimierz (15. IV.)
3. Genko Mikołaj I.
4. Danczewskij Andrzej I.
5. Dubickij Jerzy I.
6. Dumin Bohdan I.
7. Dzydzan Piotr I.
8. Horszowskij Mikołaj I.
9. Hryszczyzyn Michaił I.
10. Hunkewycz Ignacy I.
11. Jużwiak Roman I.
12. Karpyniec Teodor I.
13. Kotefko Bohdan I.
14. Kuchar Grzegorz I.
15. Matuszczak Włodzimierz I.
16. Nud Bohdan I.
17. Nykołyszyn Józef I.
18. Onyśko Stefan I.
19. Ozinkewycz Bohdan (12. X.)
20. Piłta Daniel I.
21. Proniuk Włodzimierz I.
22. Rudnyckij Jarostaw I.
23. Sawczyński Eustachy I.
24. Spolski Jarostaw I.
25. Turczyn Stefan I.
26. Jaworska Natalia I.
27. Kotowycz Irena I.
28. **Pawluk Jarostawa**

B. Tabela statystyczna klasyfikacji.

Klasa	Oddział	LICZBA UCZNIÓW							Wykpiatio przed Klasyfikacją
		p r o m o w a n y c h				n i e p r o m o w a n y c h			
		z wynikiem ogólnym		razem					
b. dob.	dob.	dost.	z zastrz.	dost.	z zastrz.	razem	klasifiko- wanych	n i e p r o m o w a n y c h	klasifiko- wanych
I	a	3	16	7	3	29	4	33	4 ¹
	b	—	8	18	5	31	3	34	4
	c	3	12	12	4	31	3	34	6
II	a	4	9	5 ¹	7	25 ¹	4	29 ¹	3
	b	—	8	8	9	25	5	30	3
	c	1	6	13	6	26	9	35	5
III	a	2	5	17	4	28	2	30	1
	b	—	9	12	—	21	7	28	4
	c	2	7	13	4	26	2	28	1
IV	a	—	15	15	5	35	2	37	—
	b	1	6 ¹	19	4	30 ¹	5	35 ¹	2
	c	—	5	11 ¹	5	21 ¹	2	23 ¹	2
	d	—	8	3	7	18	6	24	3
V	a	3	11	6	2 ¹	22 ¹	2	24 ¹	2
	b	1	10	14	2	27	1	28	—
	c	—	7	16	4	27	—	27	3
	d	—	4	16	3	23	1	24	2
VI	a	1	9	14	7	31	3	34	—
	b	3	5	13	3	24	4	28	3
	c	1	2	13	8	24	2	26	1
	d	1	4	11	5	21	2	23	5
VII	a	6	10	17	1	34	1	35	3
	b	1	9	8	4	22	3	25	4
	c	—	7	16	2	25	3	28	3
VIII	a	4	24	6	—	34	—	34	—
	b	2	13	15	—	30 ¹	—	30	—
	c	—	4	14 ¹	—	18 ¹	—	18 ¹	4
	d	1	9	16	—	26	—	26	2
Ogółem		40	242 ¹	348 ¹	104 ¹	734 ⁵	76	810 ⁵	70 ¹

XI. Wykaz książek na rok szkolny 1929/30.

(a = podręczniki *) dla oddziałów polskich; b = podręczniki dla oddziałów utrakwist.)

Klasa I.

a) Ks. Szydelski S. i ks. Thullie K., Dzieje Objawienia Bożego w Starym Testamencie. — Spitzer S., Historia biblijna cz. I. Spitzer S., Modlitewnik. — Balicki J. i Maykowski S., Kraj lat dziecinnych. — Kruszeinyckij A. i Kopacz I., Persza czytanka dla serednich szkół. — Stokcyj S., Hramatyka ukr. mowy. — Frackiewicz-Bednarowski., Pierwsza książka do nauki języka łacinskiego. Samolewicz-lus, Gramatyka języka łacinskiego — Gebert B. i Gebertowa G., Opowiadania z dziejów ojczyzny cz. I. — Romer-Polaczkowa, Pogadanki krajoznawcze. — Nusbaum Wisniowski, Wiadomości z zoologii. — Domaniewski, Pogadanki przyrodnicze cz. I. — Sierzputowski T. Arytmetyka cz. II. — Matzke St. Zasady rysunku początkowego. — Policht i Lenczyk, Nauka rysunków. — Homolacs K., Podręcznik do cwiczeń zdobniczych. — Kazuro S., Mate soľfeggio cz. I. Kazuro S., Zbiór piosenek w tonacji Do.

b) O. Левицький, Бібліяна історія нового завіта. Тынс S. i Gokabek J., Czytania polskie na kl. I. — Demianczuk Kopacz., Łatyński wprawu na kl. I. — Samolewicz-Kopacz, Łatyńska hramatyka na I. i II. kl. Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa II.

a) Ks. Szydelski S. i ks. Thullie K., Dzieje Objawienia Bożego w Nowym Testamencie cz. I. — Spitzer S., Historia biblijna cz. II. i modlitewnik jak w kl. I. — Balicki J. i Maykowski S., Będziem Polakami. Lehr-Splawiniński, Gramatyka języka polskiego. — Kruszeinyckij A. i Kopacz I., Ukr. czytanka dla II. kl. sered-

*) Uczniowie winni zaopatrzyć się w najnowsze wydania podręczników.

nych szkół. Gramatyka jak w kl. I. — **Frączkiewicz - Bednarowski**, Druga książka do nauki języka łacińskiego. Gramatyka jak w kl. I. — **Jakóbiec Leonhard**, Pierwsza książka do nauki języka niemieckiego. — **Gebert i Gebertowa**, Opowiadania z dziejów ojczyźnych cz. II. — **Romer - Polaczkowa**, Geografia dla kl. II. — **Domaniński**, Pogadanki przyrodnicze cz. II. i III. — **Sierżputowski T.**, Arytmetyka cz. III. — Rysunki jak w kl. I. — **Kazuro S.** Małe solfeggio cz. II. i Zbiór piosenek. **Maszyński P.**, Polski śpiewnik szkolny cz. I.

b) **O. Яр. Левицкий**, Библийна історія старого завіта. **Тупс-Голубек**, Czytania polskie na kl. II. — **Mostowicz-Kopacz**, Łatynski wprawu na kl. II; gramatyka jak w kl. I. Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa III.

a) **Ks. Szydelski i ks. Thullie**, Dzieje Objawienia Bożego w Nowym Testamencie cz. II. — **Spitzer S.**, Historia biblijna cz. III. i modlitewnik jak w kl. I. — **Reiter M.**, Czytania polskie, tom III; gramatyka jak w kl. II. — **Kruszelnycki-Kopacz**, Ukr. czytanka dla III. kl.; gramatyka jak w kl. II. — **Próchnicki-Szerbański**, Wypisy łacińskie. — **Samolewicz-Soltysik**, Gramatyka łacińska cz. II. — **Jakóbiec-Leonhard**, Druga książka do nauki języka niemieckiego. — **Zagajewski K.**, Gramatyka języka niemieckiego. — **Gebert i Gebertowa**, Opowiadania z dziejów ojczyźnych cz. III. — **Siwak**, Geografia wyd. 7. — Przyrodznawstwo jak w kl. II. — **Sierżputowski T.**, Arytmetyka cz. IV. — **Plicht i Leńczak**, Nauka rysunków. — **Homolacs K.**, Podręcznik do ćwiczeń zdobniczych. — **Niewiadomski S.**, Wiadomości z muzyki.

b) Середний катехизм. гр.-к. релігії, одобрений галицьким Епископлатом.

Próchnicki - Ohonowski J., Łatynski wprawu dla kl. III. — **Samolewicz - Ohonowski J.**, Gramatyka łacińskiej mowy cz. II. — Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa IV.

a) **Ks. Thullie Kazimierz**, Mały Katechizm religii kat. — **Bałaban M.**, Historia Żydów cz. I. — **Próchnicki-Wojciechowski**, Wypisy polskie dla szkół średnich, tom IV. — **Sienkiewicz H.**, Ogniem i mieczem. Gramatyka jak w kl. II. — **Próchnicki-Szerbański**, Cwiczenia łacińskie dla kl. IV. — **Szczepański J.** Wypisy łacińskie. Gramatyka jak w kl. III. — **Winkowski-Taborowski**, Cwiczenia greckie na kl. IV. i V. — **Fiderer E.**, Gramatyka

języka greckiego. — **Jakóbiec-Leonhard**, Trzecia książka do nauki języka niemieckiego. Gramatyka jak wyżej. — **Gebert i Gebertowa**, Historia starożytna. — **Sosnowski P.**, Geografia Polski. — **Mihułowicz J.**, Podręcznik arytmetyki i algebry dla kl. IV. **Łomnicki A.**, Geometria elementarna. — **Misky L.**, Plastyczne uzmysławianie przedmiotów. — **Matzke S.**, Nauczanie rysunku przestrzennego. — **Homolacs K.**, Podręcznik do ćwiczeń zdobniczych.

b) **O. Лужницький**, Літургіка гр. к. церкви. — **Крушельницький-Копач**, Укр. читанка для IV кл. середніх шкіл. Gramatyka jak wyżej. — **Próchnicki-Ohonowski J.**, Łatynski wprawu dla IV. kl. — **Kalynowycz W.**, Deutsche Grammatik. — Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa V.

a) **Ks. Archutowski R.**, Historia Kościoła kat. w zarysie. — **Rel. moź.** jak w kl. IV. — **Wojciechowski K.**, Wypisy polskie dla szkół średnich, tom V. — **Klemeniewicz Z.**, Życie wyrazów — **Mickiewicz A.**, Pan Tadeusz — **C. Sallustius Crispus**, Bel-lum Catilinae wyd. Rapaporta. — **Cyceron** mowy: In Catilinam I. i Pro Archia — **Winkowski-Taborski**, Cwiczenia greckie. — **Ksenofont**, Wybór z dzieł, ułożył **A. Bednarowski**. — **Terlikowski**, Życie Greków i Rzymian, oprac. **Szczerbański**. — **Jakóbiec-Leonhard**, Deutschland und die Deutschen cz. I. — **Nanke Cz.**, Historia średniowieczna. — **Lewicki A.**, Zarys historii Polski. — **Pawłowski St.**, Europa. — **Mihułowicz**, Podręcznik arytm. i algebry dla kl. V. — **Kranz I.**, Zbiór zadań matemat. Geometria jak w kl. IV.

b) **O. Др. Левицький**, Історія церкви -- **Возняк М.**, Старе українське письменство. **Возняк М.**, Коротка граматыка давньої церковно-славянської мови.

Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa VI.

a) Religia rz. k. jak w kl. V. — **Bałaban M.**, Historia Żydów cz. II; Przypowieki Salomona. — **Chrzapanowski - Wojciechowski**, Wypisy polskie dla wyższych klas szkół średnich, — **Cyceron**, Wybór pism filozoficznych, wyd. **Szczerbański**. — **Wergilusz**, Wybór z dzieł, opr. **Rapaport**. Gramatyka i Terlikowski jak wyżej. — **Jakóbiec-Leonhard**, Deutschland u. die Deutschen cz. II. — **Nanke Cz.**, Historia nowożytna cz. I, Historia Polski jak w kl. VI. — **Pawłowski**, Kraje i morza pozaeuropejskie. — **Łom-niocy**, Mineralogja. — **Zieliński i Ostaszewski**, Botanika —

6. Uczniowie zamiejscowi mogą mieszkać tylko na takich stacjach, które Dyrekcja uzna za odpowiednie. O każdej zmianie odpowiedniego nadzoru i o zmianie mieszkania winien uczeń bezzwłocznie zawiadomić swego opiekuna klasy.

7. W myśl przepisów są wszyscy uczniowie obowiązani do płacenia taksy administracyjnej w kwocie 110 zł. rocznie. Kwotę tę mają uczniowie złożyć w 2 ratach po 55 zł. w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza tj. przed 15 października względnie 15 marca w kancelarii Dyrekcji.

Podanie o zwolnienie od taksy do połowy (17 zł. 50 gr.) względnie w całości wnosić należy w pierwszym miesiącu każdego półrocza, załączając dokładnie wypełnione świadectwo o ubóstwie i ostatnie świadectwo szkolne. Synowie funkcjonariuszy państwowych są zwolnieni od obowiązku wnoszenia takich podatko-
w. Uczniowie, którzy nie uiszczą taksy w przepisany terminie, zostaną usunięci od zajęć szkolnych.

8. W czasie głównych ferii szkolnych obowiązany jest każdy uczeń — podobnie jak w ciągu roku szkolnego — do noszenia przepisanej czapki (z opaską fioletową, literą „G“ i cyfrą arabską, podającą klasę, do której jest wpisany). Uczniowie winni pamiętać, że także w czasie wakacji obowiązują ich wszystkie przepisy szkolne, normujące ich zachowanie się poza szkołą i że za zachowanie się w tym czasie są odpowiedzialni przed władzami szkolnymi.

9. W związku z rozporządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 25 lipca 1929 r. № O.-Prez. 5412/28 pozostawia Kuratorium Dyrekcjom gimnazjów do załatwienia we własnym zakresie działania jako pierwszej instancji następujące sprawy:

- a) przyjmowanie uczniów w charakterze prywatystów na podstawie świadectwa lekarza urzędowego,
- b) uczniów z przekroczonym wiekiem, jeżeli nie mieli dłuższej przerwy w uczęszczeniu do szkół niż jeden rok,
- c) dopuszczanie do egzaminów wstępnych po wakacjach na I półrocze — oprócz egzaminów do klasy VIII,
- d) dopuszczanie do egzaminu nadzwyczajnego z klasy VI,
- e) przyznawanie ulg przy opłacie taks administracyjnych — o ile idzie o uczniów wykazanych z jednego przedmiotu a chwilowo się zaniebujących.

Dyrekcja podaje do wiadomości, że jest pierwszą instancją w załatwianiu tych spraw i że zwracanie się wprost do Kuratorium jest bezprzedmiotowe. Dopiero od załatwienia sprawy przez Dyrekcję stronie przysługuje prawo rekursu w 14-dniowym terminie do Kuratorium. Decyzja Kuratorium jest wtenczas już ostateczna.

W Stryju, w czerwcu 1929 r.

Piotr Wilk
dyrektor.

I.

Skład grona nauczycielskiego.

a) Dyrektor zakładu:

1. **Wilk Piotr**, dyrektor, członek Rady Szkolnej Pow.

b) Profesorowie i nauczyciele etatowi:

2. **Biłyk Michał**, profesor, uczył j. łac. w kl. Id₅, VId₄, VIIIc₄, j. grec. w kl. VIb₅; prop. filozof. w kl. VIIIa₂, tygodniowo godzin

20

3. **Chobrzyński Czesław**, nauczyciel, uczył od początku r. szk. do 31 października 1929 r. mat. w kl. Ic₃, IIabc₉, Vb₃ tyg. godz. 18; od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. mat. w kl. Ic₃, IIab₆, IIc₂, IIIab₆, Vb₃ tygodniowo godzin

20

4. **Chowański Franciszek**, nauczyciel, opiekun kl. IIa, uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. j. łac. w kl. IIa₄, j. niem. w kl. IIa₄, IVab₆; hist. w kl. IIa₂, IIa₂, tyg. godz. 20; — od 16 września 1929 r. do końca r. szk. j. łac. w kl. IIa₄, j. niem. w kl. IIa₂, IVab₆, VIIa₂; hist. w kl. IIa₂, ćwiczeń ciel. w kl. IIa₁, tygodniowo godzin

21

5. **Dubiński Michał**, nauczyciel, uczył od początku r. szk. do 31 października 1929 r. j. pol. w kl. IVc₃, VIa₃, VIIc₃, VIIIbc₆; j. rus. w kl. IIab₄, IIIa₂, tyg. godz. 21; — od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. j. pol. w kl. IVc₃, VIc₃, VIIa₃, VIIc₃, VIIIbc₆; j. rus. w kl. IIab₄, tygodniowo godzin

20

6. **Ernest Józef**, profesor, uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. j. niem. w kl. IIIa₄, VIIab₄, VIIIa₃, ćwiczeń ciel. w kl. IIa₁, Vab₂, VIab₂, VIIa₁, tyg. godz. 19. — Od 16 września 1929 r. na urlopie zdrowotnym.

7. **Forostyna Eugenjusz**, profesor, uczył hist. w kl. IIla₆, Va₃, VIa₃, VIIb₃; geogr. w kl. IVc₂, Vd₂, nadto kierował prakt. przedegz. 2 kandydatek, tygodn. godz. 19
8. **Jackiewicz Jan**, nauczyciel, opiekun kl. Vc, uczył od początku r. szk. do 30 września 1929 r. j. pol. w kl. Ibc₃, Vcd₆, VIId₃; j. rus. w kl. Iab₄, tyg. godz. 21; od 1 października 1929 r. do 31 października 1929 r. uczył j. polsk. w kl. Ibc₃, Vcd₆, VIb₃; j. rus. w kl. Iab₄, tyg. godz. 21, — od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył j. pol. w kl. Ibcd₂, Vcd₆, VIb₃, tygodniowo godzin 21
9. **Jarosch Józef**, profesor, opiekun kl. VIa, zawiadowca biblij. nauczycielskiej i gabinetu archeolog., uczył j. łac. w kl. VIa₃, VIIb₃; j. grec. w kl. VIa₃, VIIb₃, tygodniowo godzin 19
10. **Jougan Władysław**, nauczyciel, opiekun kl. IVa, zawiadowca biblij. polskiej uczniów dla klas niższych, zawiadowca biblij. pomocy koleżeńskiej uczniów (oddziały polskie), uczył od początku roku szk. do 30 września 1929 r. j. pol. w kl. Ia₄, IVa₃, VIbcd₃, VIIb₄, tyg. godz. 20, — od 1 października 1929 r. do 31 października 1929 r. uczył j. pol. w kl. Ia₄, IVa₃, VIcd₆, VIIb₄, tyg. godz. 20; od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył j. pol. w kl. Ia₄, IVa₃, VIcd₆, VIIb₄, tygodniowo godzin 21
11. **Kokolski Mikotaj**, nauczyciel, opiekun kl. VIc, zawiadowca gab. przyr. (oddz. utrakw.), uczył od początku r. szk. do 30 września 1929 r. mat. w kl. IIIbc₆; przyr. w kl. Ic₂, VIcd₆, VIIcd₄; chór cerkw. 2, tyg. godz. 22; od 1 października do 31 października 1929 r. uczył przyr. w kl. Icd₄, IIabc₆, VIcd₆, VIIcd₄, chór cerkw. 2, tyg. godz. 22; od 1 listopada do końca r. szk. uczył mat. w kl. Id₃; przyr. w kl. Icd₄, IIab₄, VIcd₆, VIIcd₄; chór cerkw. 2, tygodniowo godzin 23
12. **Kozak Włodzimierz**, profesor, opiekun kl. Ic, zawiadowca biblij. nauczycielskiej (oddz. utrakw.), uczył j. łac. w kl. Ics, IVb₃; j. grec. w kl. IVcs, Vb₃, tygodniowo godzin 20

13. **Krynicki Jan**, nauczyciel, opiekun kl. IVc, uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. ćwiczc. ciel. w kl. Icd₄, Ilc₂, IIIc₂, IVc₂, Vcd₄, VIcd₄, VIIcd₄, VIIIc₄; gry i zabawy ruch. 5, tyg. godz. 26 + 5, od 16 września 1929 r. do końca r. szk. uczył ćwiczc. ciel. w kl. Icd₄, Ilc₂, IIIc₂, IVc₂, Vc+d₂, VIab₂, VIcd₄, VIIc+d₂, VIIIc₄; j. niem. w kl. IIIc₄; gry i zabawy ruch. 5, tygodniowo godzin 28+5
14. **Lebiszczak Józef**, profesor, opiekun kl. VIIIc, uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. j. niem. w kl. Vcd₆, VIcd₆, VIIcd₄, VIIIbc₄, tyg. godz. 20, od 16 września 1929 r. do 31 października 1929 r. uczył j. niem. w kl. Vcd₆, VIcd₆, VIIbcd₆, VIIIa₃, VIIIbc₄, tyg. godz. 25, od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył j. niem. w kl. Vcd₆, VIcd₆, VIIbcd₆, VIIIa₃, tygodniowo godzin 27
15. **Lehner Ejasz**, profesor, opiekun kl. VIIb, zawiadowca gab. fizyki, uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. mat. w kl. VIab₄, VIIab₄, VIIIa₂; fiz. w kl. VIab₆, VIIIa₃, tyg. godz. 19; od 16 września 1929 r. do końca r. szk. uczył mat. w kl. VIab₄, VIIab₄, VIIIa₂; fiz. w kl. VIab₆, VIIIa₃; ćwiczc. ciel. w kl. VIIa₁, tygodniowo godzin 20
16. **Ks. Martynków Józef**, profesor, uczył rel. grec. kat. w kl. Icd₄, Ilc₂, IIIc₂, IVc₂, Vcd₄, VIcd₄, VIIbc₄, tygodniowo godzin 26
17. **Ks. Mazierski Roman**, nauczyciel, uczył rel. rzym. kat. w kl. Iab₄, IIab₄, IIIa+b₂, IVa+b₂, Vab₄, VIa+b₂, VIIa+b₂, VIIIa₃, tygodniowo godzin 22
18. **Mazurkiewicz Karol**, nauczyciel, opiekun kl. Ib, uczył od początku r. szk. do 30 września 1929 r. rys. w kl. Iabcd₆, IIa₃, IIIabc₆; pracy ręcz. w kl. Iabcd₆, tyg. godz. 24; od 1 października 1929 r. do 31 października 1929 r. uczył rys. w kl. Iabcd₆, IIa₃, IIIabc₆; pracy ręcz. w kl. Iab₄, Icd₂, tyg. godz. 24, — od 1 listopada do końca r. szk. uczył rys. w kl. Iab₄, Icd₄, IIabc₆, IIIabc₆; nadob. rys. 2, tygodn. godz. 26

19. **Michalski Władysław**, nauczyciel, opiekun kl. IIb, uczył j. pol. w kl. IIb₄, IIIab₈, IVb₃; hist. w kl. IIb₂, tygodniowo godzin
20. **Nazarkiewicz Mateusz**, nauczyciel, opiekun kl. VIIIb, zawiadowca biblij. pomocy koleż. uczniów (oddziały utrakw.), uczył j. łac. w kl. IIIa₄, VIIa₈, VIIc₄, VIIIb₄; j. grec. w kl. VIIIb₄, tygodniowo godzin
21. **Neff Marjan**, nauczyciel, opiekun kl. Va, uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. j. łac. w kl. IIb₄, IVa₅, Va₅; j. grec. w kl. Va₅, tyg. godz. 19; od 16 września 1929 r. do końca r. szk. uczył j. łac. w kl. IIb₄, IVa₅, Va₅; j. grec. w kl. Va₅; ćwiczc. ciel. w kl. Va₁, tygodniowo godzin
22. **Omelkowicz Piotr**, profesor, stały inwigilator oddz. utrakw., uczył j. łac. w kl. Vd₄, j. grec. w kl. VIcde, j. rus. w kl. IIIc₃, tygodniowo godzin
23. **Prawur Bazyle**, nauczyciel, uczył ćwiczc. ciel. w kl. IIab₄, IIab₄, IIIab₄, IVab₄, Vab₄, VIab₄, VIIab₄, VIIIab₄, gry i zabawy ruch. s. tygodniowo godzin
24. **Ptasiewicz Jan**, profesor, uczył od początku r. szk. do 31 października 1929 r. j. łac. w kl. Vlb₃, j. grec. w kl. Vc₃, Vld₃, VIllc₄, tyg. godz. 19; od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył j. łac. w kl. Vlb₃, j. grec. w kl. Vc₃, Vld₄, VIllc₆, tygodniowo godzin
25. **Resport Abraham**, profesor, opiekun kl. IIIa, zawiadowca gab. przyr. (oddz. pol.), uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. przyr. w kl. IIa₂, IIIa, VIab₈, VIIab₄, tyg. godz. 18; od 16 września 1929 r. do 30 września 1929 r. uczył przyr. w kl. IIa₂, IIIa, VIab₈, VIIab₄; higieny w kl. VIIab₂, tyg. godz. 20; od 1 października 1929 r. do końca r. szk. uczył przyr. w kl. IIIa, VIab₈, VIIab₄; higieny w kl. VIIab₂, tygodniowo godzin
26. **Romanyszyn Teodor**, nauczyciel, opiekun kl. VIIC, uczył od początku r. szk. do 31 października 1929 r. (1/2 g. tyg.)
- rozp. K. O. S. L. z 8. I. 1930 r. № II — 18649/29

- mat. w kl. Id₃, VIcd₁, VIIc₃; fiz. w kl. VIIc₃, VIIIbc₆, tyg. godz. 18; od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył mat. w kl. VIcd₆, VIIc₃; fiz. w kl. VIIc₃, VIIIbc₆, tygodniowo godzin
27. **Rupp Teodor**, profesor, opiekun klasy VIb, uczył j. niem. w kl. VIab₆; hist. w kl. VIIIc₃, geogr. w kl. IIIa₂, tygodniowo godzin
28. **Sitnikiewicz Józef**, nauczyciel, opiekun kl. Ia, kierownik hufta szkolnego, uczył j. łac. w kl. lab₁₀, j. grec. w kl. VIIa₄, VIIIa₄; ćwiczc. ciel. w kl. Iab₂, tygodniowo godzin
29. **Smagata Jan**, nauczyciel, uczył od początku r. szk. do 30 września 1929 r. hist. w kl. Ibcd₆, IIIc₃, IVac₆, Vd₃, VIIIb₃; rys. w kl. IIc₃, tyg. godz. 23; od 1 października 1929 r. do 31 października 1929 r. uczył hist. w kl. Ibcd₆, IIIc₃, IVac₆, Vd₃, VIIIb₃, tyg. godz. 21; od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył hist. w kl. Ibcd₆, IIIc₃, IVac₆, Vd₃, VIIIb₃, tygodniowo godzin
30. **Smolana Apolinary**, nauczyciel, opiekun kl. IVb, kierownik i dyrygent orkiestry, uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. j. pol. w kl. Id₄, IIIc₃, geogr. w kl. IIb₂, IVb₂; mat. w kl. IVb₃, Va₃; rys. w kl. IIb₂; ćwiczc. ciel. w kl. IIIab₂, IVab₂, tyg. godz. 23; od 16 września 1929 r. do 31 października 1929 r., uczył j. pol. w kl. Id₄, IIc₃; geogr. w kl. IIb₂, IVb₂; mat. w kl. IVb₃, Va₃; rys. w kl. IIb₂, Va₃; rys. w kl. IIb₂; ćwiczc. ciel. w kl. IIIab₂, IVab₂, tyg. godz. 24; od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył geogr. w kl. IIb₂, IVab₂, mat. w kl. IVbc₆, Va₃; ćwiczc. ciel. w kl. IIb₂, IIIab₂, Vb₁, tygodniowo godzin
31. **Bobol Stefan**, nauczyciel, opiekun kl. VIId, zawiadowca gab. fizyki (oddz. utrakw.), uczył od początku r. szk. do 30 września 1929 r. mat. w kl. IVac₆, Vcd₆, VIId₆, VIIIbc₁, fiz. w kl. VIId₃, tyg. godz. 21; od 1 października 1929 r. do 31 października 1929 r. uczył mat. w kl. IIIbc₆, IVac₆, Vcd₆, VIId₆, VIIIbc₁; fiz. w kl. VIId₃, tyg. godz. 27; od 1 listopada 1929 r.

49. **Sternbach Róża**, kand. stanu naucz., hospitałała lekcje prof. Forostyny w kl. IIIab, Va₈, od dnia 15 listopada 1929 r.

f) Sekretarz dyrekcji:

50. **Hrehorowiczówna Janina**, sekretarka Dyrekcji.

g) Lekarz szkolny:

51. **Rawski Alfred**, doktor medycyny, lekarz kontraktowy zakładu.

h) Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:

1. **Resport Abraham**, profesor, udzielał nauki Esperanta 1 1/2 godz. tyg.
2. **Smolana Apolinary**, nauczyciel, udzielał nauki muzyki 4 godz. tyg.

II.

Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem.

a) Przybyli do grona:

1. **Bodnaruk Jan**, nauczyciel pryw. sem. naucz. żeńsk. U. T. P. w Stryju, przydzielony do tut. zakładu dla odbycia praktyki przedegzaminowej rozp. K. O. S. L. z dnia 19 października 1929 r. Nr. K. N. — 5516/29.
2. **Brandmark Elza**, doktor filozofji, przydzielona do tut. zakładu dla odbycia praktyki przedegzaminowej rozp. K. O. S. L. z dnia 8 października 1929 r. Nr. II. — 1470/29.
3. **Hrehorowiczówna Janina**, zamianowana do tut. zakładu na stanowisko sekretarki (proviz.) Dyrekcji reskr. K. O. S. L. z dnia 4 grudnia 1929 r. Nr. 14099/29

4. **Michalski Władysław**, nauczyciel, przeniesiony z Państw. Gimn. z ruskim językiem nauczania we Lwowie w tym samym charakterze służbowym reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 lipca 1929 r. Nr. II. — 18526/29 (K. O. S. L. z dnia 27 lipca 1929 r. Nr. II. — 10966/29).

5. **Ks. Mazierski Roman**, zatrudniony jako nauczyciel kontr. na mocy reskr. K. O. S. L. z dnia 16 września 1929 r. Nr. II. — 12820; reskr. K. O. S. L. z dnia 7 lutego 1930 r. Nr. II. — 16366/29 mianowany nauczycielem etatowym z dniem 1 lutego 1930 r.

6. **Smolana Apolinary**, nauczyciel, przeniesiony z Państw. Gimn. I. w Stanisławowie w tym samym charakterze służbowym reskr. K. O. S. L. z dnia 5 września 1929 r. Nr. II. — 12726/29.

7. **Sternbach Róża**, absolwentka Uniwersytetu, przydzielona do tut. zakładu dla odbycia praktyki przedegzaminowej rozp. K. O. S. L. z dnia 9 listopada 1929 r. Nr. II. — 15616/29.

8. **Tauber Izak**, nauczyciel, przeniesiony ze szkoły powazecznej im. A. Mickiewicza w Stryju, reskr. K. O. S. L. z dnia 22 sierpnia 1929 r. Nr. II. — 8655/29.

b) Ubyli z grona:

1. **Ks. Jurzykowski Alojzy**, nauczyciel, przeniesiony w tym samym charakterze służbowym do Państw. Gimn. III w Tarnopolu reskr. K. O. S. L. z dnia 30 sierpnia 1929 r. Nr. II. — 12347/29.
2. **Kawyn Stefan**, doktor filozofji, nauczyciel kontr., przeniesiony w tym samym charakterze służbowym do Filji Państw. Gimn. z ruskim językiem nauczania we Lwowie reskr. K. O. S. L. z dnia 30 czerwca 1929 r. Nr. II. — 7294/29
3. **Behächter Zysze**, nauczyciel rel. mojżeszowej, przeniesiony w tym samym charakterze służbowym do Państw. Gimn. VIII we Lwowie reskr. K. O. S. L. z dnia 1 lipca 1929 r. Nr. II. — 8656/29,

- do końca r. szk. j. rus. w kl. lab₄, llab₆; mat. w kl. llc₃, IVa₃, Vcd₆, Vlld₂, VIIIbc₄; fiz. w kl. Vlld₃, tygodniowo godzin
32. **Soltys Bohdan**, nauczyciel, opiekun kl. llc, zawiadowca gab. geogr.-hist. (oddz. utrkw.), uczył od początku r. szk. do 31 października 1929 r. geogr. w kl. labcd₈, llc₃, IVa₂, Vab₄; przyr. w kl. llc₄; ćwiczc. ciel. w kl. llb₁, tyg. godz. 21, od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył geogr. w kl. labcd₈, llc₃, Vab₄; przyr. w kl. llc₃, llc₄, ćwiczc. ciel. w kl. lcd₂, tygodniowo godzin
33. **Striliw Mikołaj**, doktor filozofji, nauczyciel, opiekun kl. Vb, uczył j. łac. w kl. llb₁, Vb₃, Vllla₄; j. niem. w kl. llb₁, IVc₃, tygodniowo godzin
34. **Szczudłowski Józef**, nauczyciel, opiekun kl. llb, uczył przyr. w kl. lab₄, llb₁; mat. w kl. lab₃; prop. filoz. w kl. VIIIbc₄, tygodniowo godzin
35. **Tauber Izak**, nauczyciel, uczył rel. możesz. w kl. lab₃, llab₂, llla + b₂, IVa + b₂, Vab₂, VIa + b₂, Vlla + b₂, Vllla₂, tygodniowo godzin
36. **Tuna Józef**, profesor, opiekun kl. Vld, uczył j. rus. w kl. lc₄, IVc₃, Vcd₆, Vlcd₆, tygodniowo godzin
37. **Weisblum Józef**, profesor, opiekun kl. Vlla, zawiadowca biblj. pol. uczniów klas wyższych, uczył j. pol. w kl. lla₄, Vab₆, Vlla, Vllla₄, tygodniowo godzin
38. **Werhanowski Adam**, nauczyciel, opiekun kl. llc, uczył od początku r. szk. do 31 października 1929 r. j. pol. w kl. llc₃; j. łac. w kl. llc₄, IVc₄; j. grec. w kl. Vlc₃; j. rus. w kl. llb₃, hist. w kl. llc₃, tyg. godz. 20, od 1 listopada 1929 r. do końca r. szk. uczył j. pol. w kl. llc₄, llc₃; j. łac. w kl. llc₄, IVc₄; j. grec. w kl. Vlc₄, tygodniowo godzin
39. **Wojciechowski Antoni**, nauczyciel, opiekun kl. Vlla, zawiadowca gab. geogr.-hist., (oddz. pol.), uczył hist. w kl. Vlb₃, Vlcd₆, Vllacd₆, Vllla₃; geogr. w kl. Vc₃, tygodniowo godzin

40. **Zaleski Tadeusz**, profesor, opiekun kl. ld, zawiadowca biblj. rus. uczniów, uczył j. rus. w kl. ld₄, llc₃, Vllcd₆, Vllbc₆, tygodniowo godzin 19
41. **Zubrycki Szymon**, nauczyciel, opiekun kl. Vd, uczył j. łac. w kl. llc₄, Vc₄, Vlcd₈; j. grec. w kl. Vd₄, tygodniowo godzin 21
42. **Żak Józef**, profesor, stały inwigilator (oddz. pol.), uczył j. grec. w kl. IVab₁₀, tygodniowo godzin 10
- c) Nauczyciele kontraktowi:
43. **Keihoffer Henryka**, naucz. kontr., (na praktyce przedegaminowej), uczyła od początku r. szk. do 15 września 1929 hist. w kl. Vb₃, Vc₃, tyg. godz. 6, od 16 września 1929 r. do końca r. szk. uczyła hist. w kl. la, Vb₃, Vc₃, tygodniowo godzin 8
44. **Tannenbaum Ozer**, naucz. kontr., uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. j. niem. w kl. llbc₄, llc₄, Vab₃; hist. w kl. IVb₃, tyg. godz. 23, od 16 września 1929 r. do końca r. szk. uczył j. niem. w kl. llbc₄, lla₄, Vab₃; hist. w kl. IVb₃, tygodniowo godzin 23
45. **Żądłówna Czesława**, naucz. kontr., uczyła śpiewu w kl. lab₁, lcd₁, llab₁, llc₁, llabc₃; chór kościelny, tygodniowo godzin 18
- d) Nauczyciele innych zakładów:
46. **Wachnianin Bogdan**, profesor Państw. Gimn. II w Stryju, uczył od początku r. szk. do 15 września 1929 r. przyr. w kl. ld₃, llbc₄, tygodniowo godzin 6
- e) Praktykanci:
47. **Bodnaruk Jan**, kand. stanu naucz., hospitował lekcje naucz. Jougana w kl. Vld₃, Vlld₄, od dnia 15 listopada 1929 r.
48. **Brandmark Elza**, doktor filozofji, kand. stanu naucz., hospitowała lekcje prof. Forostyny w kl. Vla₃, Vllb₃, od dnia 15 listopada 1929 r.

ne, którego zawiązek stanowią prace uczniów i nauczycieli.

V.

Wychowanie.

Wychowanie religijno-moralne.

Wychowanie religijne znajdowało swój wyraz w nauce religii i nabożeństwach wspólnych, odprawianych w niedziele i święta dla uczniów w kościele parafialnym i w cerkwi. Podczas nabożeństw śpiewała młodzież pieśni kościelne, zastosowane do okresu roku kościelnego. Egzorty wygłaszała księża prefekci dla uczniów klas niższych (kl. I. — III.) w soboty na szóstej lekcji, a dla uczniów klas wyższych (kl. IV. — VIII.) w niedziele po nabożeństwie.

Nauki rekolekcyjne wygłosił dla uczniów katolików obrz. łac. w czasie od 2. do 4. kwietnia 1930 r. ks. Zapała Władysław.

Rekolekcje dla uczniów katolików obrz. grec. odbyły się w dniach 2. — 4. kwietnia 1930 r. Nauki wygłosił ks. Mikołaj Leszczyński, katecheta szkoły im. A. Mickiewicza w Stryju.

W ciągu roku szkolnego przystępowała młodzież 3 razy do św. Sakramentów.

Do pogłębienia zasad religijnych w młodzieży szkolnej służyła „Sodalicia Marjańska”.

a) Sodalicia Marjańska, założona wśród uczniów katolików obrz. łac. w r. 1927, liczy obecnie 26 członków. Moderator Sodalicji — ks. prefekt Roman Mazierski.

Na terenie tut. zakładu powstała obok istniejącej już Sodalicji Marjańskiej (dla klas wyższych) nowa organizacja religijna (dla klas niższych) t. zw. „Rycerstwo Jezusowe” czyli „Krucjata eucharystyczna”. Celem jej jest cześć Najśw. Sakramentu i wyrobienie charakteru u członków. Zebrania odbywają się co 2 tygodnie. Każdy członek otrzymuje pisemko miesięczne „Orełdowniczek eucharystyczny”, wychodzący w Poznaniu. Młodymi apostołami „Rycerstwa” zostali wybrani

z pośród 40 aspirantów uczniowie: Serbiński kl. III., Magiera kl. III., Wacławski kl. III., Irykowski kl. II., Rekasowski kl. II. i Ornatowski kl. I. Uroczyste nabożeństwo „Rycerstwa” połączone z przyjęciem na aspirantów i wspólną Komunią św. odbyło się dnia 5 stycznia 1930 r.

Staraniem Sodalicji Marjańskiej i Rycerstwa Jezusowego odbył się dnia 8 grudnia z. r. w Gimnazjum I „Uroczysty Wieczór ku czci Niepokalanego Poczęcia N. P. Marji” z powodu 75-letniej rocznicy ogłoszenia tegoż dogmatu. W sali gimnastycznej, przyozdobionej świecami i kwiatami, ustawiono na podwyższeniu figurę N. P. Marji, którą rzeźbiście oświetlono. Wieczór rozpoczął się o godz. 17: 1. Przemówieniem katechety Gimnazjum I ks. Mazierskiego, który w krótkich słowach wskazał na znaczenie wychowawcze dogmatów o grzechu pierworodnym i Niepokalanem Poczęciu, a następnie przedkładał Dyrektorowi zakładu i Gronu nauczycielskiemu za współdziałanie w urzędzeniu „Wieczoru”. 2. Następnie chóralnie „Rycerstwa Jezusowego” (niższych klas gimn.) pod dyktando p. Żądłówny odpiewał z przejęciem hymn sodalicyjny ku czci N. P. Marji. 3. Deklamację p. t.: „O zstap na ziemię polską Ty, coś jej Królową” wygłosił uczeń kl. VI b Daum Tadeusz. 4. Solo skrzypcowe „Ave Maria” Gounoda wykonał udatnie ucz. kl. VI a Dubrawski Tadeusz. 5. Odczyt na temat: „Cześć Najśw. Marji Panny w narodzie polskim” wygłosił uczeń kl. VII b: Polański Tadeusz, wykazując w nim jak wielką rolę odegrała w życiu naszej Ojczyzny cześć Bogarodzicy. 6. Następnie zespół smyczkowy uczniów klas wyższych wykonał pod dyr. naucz. Smolany dwa utwory: 1) Grzeszni ludzie zapomniani (2) Fr. Schubert: Andante con moto (Quatuor IV.) 7. Na zakończenie odpiewał chóralnie hymn do N. P. Marji: „Ciebie na wieki wychwalać będziemy”.

W „Wieczorze” wzięli udział: Ks. Prałat Cisko, Dyr. Wilk, członkowie Grona nauczycielskiego, delegacja Sodalicji Panów oraz licznie zebrani rodzice uczniów i Gimnazjum.

Sodalista i aspiranci przystąpili 6 razy do św. Sakramentów oprócz obowiązkowego przystąpienia z ogółem młodzieży.

b) Młodzież katolicka obrz. grec. należy do Sodalicji Marjańskiej, założonej w roku 1923. Moderator ks. Józef Martynków. Sodalicja liczyła 120 członków, w tem 12 dziewcząt; z dziewcząt było 6 sodalisek, a 6 kandydatek; chłopców sodalistów było 10, resztę stanowili kandydaci i aspiranci. Zebrania odbywały się 2 razy na miesiąc. Referatów było ogółem 18; czasopism prenukuje się 8; co miesiąc odbywała się adoracja Najśw. Sakr. i spowiedź członków. — Religijna biblioteka powiększyła się o 40 dzieł do liczby 542 w 740 tomach.

B. Wychowanie narodowe.

Jakkolwiek każda lekcja szkolna, każdy przedmiot nauczania daje nauczycielowi dość sposobności do rozbudzenia i pielęgnowania uczucia miłości do tego, co polskie, — miała Dyrekcja na uwadze, że młode umysły potrzebują często silniejszych bodźców, które mają w nich budzić umiłowanie do naszej sławnej tradycji narodowej i skierować ich uwagę na wielkie nasze wydarzenia dziejowe oraz postacie przeszłości i chwili obecnej. Do urzeczywistnienia powyższych celów służyły obchody uroczyste, wykłady, przedstawienia i składki.

W dniach 7 października 1929 r. i 19 maja 1930 r. wygłosił dla młodzieży tut. zakładu p. porucznik Stanisław Michulka w sali „Sokoła” pouczające odczyty p. t. „Walka i obrona przeciwigazowa”.

Dnia 11 października 1929 r. obchodził zakład 150 rocznicę śmierci bohatera z pod Savannah Kazimierza Pułaskiego. W kościele parafjalnym odprawiono uroczyste nabożeństwo żałobne, w którym wzięli udział wszyscy ucześnicy katolicy wraz z nauczycielami. Po nabożeństwie wygłoszono do młodzieży szereg przemówień; między innymi przemawiali naucz. Chowański, Wojciechowski, Smağala i prof. Rupp.

Dnia 19 października 1929 r. urządzili b. uczniowie tut. zakładu, uczestnicy walk o niepodległość, „Zjazd Niepodległościowy” w Stryju. Po nabożeństwie żałobnym w kościele paraf. za zmarłych i poległych kolegów odbył się pochód na

cmentarz pod Krzyż pamiątkowy, gdzie złożono wieniec, a ks. Henryk Kaczorowski wygłosił podniosłe przemówienie.

W nabożeństwie i pochodzie wzięli udział uczniowie Polacy.

Dnia 10 listopada 1929 r. odbyła się w tut. mieście uroczystość odsłonięcia pomnika Jana Kilińskiego, Młodzież naszego zakładu obecna była na nabożeństwie i w czasie aktu odsłonięcia.

Dnia 11 listopada 1929 r. obchodził zakład 11 rocznicę odzyskania niepodległości. Z tej okazji wygłoszono do młodzieży szereg przemówień.

Dnia 29 listopada 1929 r. wzięła cała młodzież katolicka obrz. łącz. udział w nabożeństwie żałobnym za dusze bohaterów poległych w powstaniu listopadowem.

Dnia 9 grudnia 1929 r. wyświetlono dla uczniów naszego zakładu pouczający film propagandowy „Polska odrodzona”.

Dnia 23 stycznia 1930 r. wzięła udział młodzież katolicka obrz. łącz. w żałobnym nabożeństwie odprawionem za dusze bohaterów poległych w powstaniu styczniowem.

W dniu 30 stycznia 1930 r. obchodził zakład uroczystość Imieniny Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Prof. Dr. Ignacego Mościckiego. Po uroczystych nabożeństwach w świątyniach wszystkich wyznań wygłoszono do uczniów przemówienia okolicznościowe.

W sposób szczególnie uroczysty obchodzono w tut. zakładzie dzień 19 marca 1930 r. jako dzień Imienin Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Po nabożeństwie w świątyniach wszystkich wyznań odbył się poranek w sali kina „Edison” o bogatym programie, na który złożyły się deklamacje, chór uczniowski, orkiestra szkolna i przemówienia.

Barażo uroczystość obchodzono również dzień 3-go Maja jako dzień święta Państwowego.

W dniu 16 maja 1930 r. został wyświetlony w kinie „Edison” film naukowo-propagandowy, obrazujący Śląsk i jego przeszłość.

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Odział	L. p.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia
A	1.	Bajgerowicz Tadeusz	22. IX. 1910	Czortków	rzym-kat.
	2.	Benczer Bertold	22. V. 1912	Stryj	mojżesz.
	3.	Bleiberg Jakób	19. VII. 1911	"	"
	4.	Buchinger Antoni	16. II. 1912	"	rzym, kat.
	5.	Friedländer Otto	28. XI. 1912	Wiedeń	mojżesz.
	6.	Goldberg Salman	17. VII. 1911	Stryj	"
	7.	Goldhaber Mojżesz	4. IV. 1910	Rozdół	"
	8.	Graubart Zygmunt	2. V. 1911	Kraków	"
	9.	Grzeszczuk Antoni	7. VII. 1908	Ławoczne	rzym-kat.
	10.	Jarosz Teofil	31. VII. 1910	Stryj	"
	11.	Jolles Józef	31. XII. 1910	"	mojżesz.
	12.	Lustig Izak	21. IX. 1908	Żurawno	"
	13.	Mykitka Zenon	4. IV. 1909	Wierczany	rzym-kat.
	14.	Piasecki Franciszek	23. II. 1912	Dąbrowica	"
	15.	Pochroń Władysław	12. III. 1910	Stryj	"
	16.	Pospischil Henryk	29. III. 1910	Czerniowce	"
	17.	Rapaport Zygmunt	26. V. 1912	Stanin	mojżesz.
	18.	Rares Roman	25. X. 1912	Skole	"
	19.	Rath Maksymilian	2. X. 1912	Ottynja	"
	20.	Reinharz Hersz	21. XI. 1911	"	"
	21.	Romanowski Adam	28. X. 1911	Stryj	rzym-kat.
	22.	Romańczukiewicz Winc.	16. I. 1913	Dolina	"

Odział	L. p.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religia
A	23.	Smarzewski Adam	19. XII. 1909	Przemysł	rzym-kat.
	24.	Smarzewski Franciszek	28. XI. 1911	"	"
	25.	Sobel Herman	8. VIII. 1912	Borysław	mojżesz.
	26.	Sokołowski Poźniak Hent.	22. IX. 1912	Stryj	rzym-kat.
	27.	Szajnowski Andrzej	28. II. 1910	Derżów	"
	28.	Weinbach Bronisław	7. IX. 1912	Lwów	mojżesz.
	29.	Weisblum Zygmunt	16. V. 1912	Stryj	"
	30.	Woś Mieczysław	10. XI. 1910	Międzybrody	rzym-kat.
	31.	Zimmermann Alfred	8. IV. 1912	Stryj	mojżesz.
	32.	Zimmermann Hersz	20. VIII. 1911	Żydaczów	"
B	33.	Babiak Marcjjan	13. XI. 1912	Dzieduszyce	grec-kat.
	34.	Borys Aleksander	26. V. 1907	Niniów	"
	35.	Buciak Włodzimierz	24. V. 1909	Stryj	"
	36.	Butkowsky Jan	2. V. 1910	Skole	"
	37.	Forstyna Wsewołod	21. IX. 1911	Toporów	"
	38.	Halajczuk Bohdan	21. VIII. 1911	Uhersko	"
	39.	Hojsak Zenobjusz	10. XI. 1910	Daszawa	"
	40.	Ilnyckyj Aleksander	26. IV. 1912	Trydent	"
	41.	Kostek Roman	3. IX. 1911	Cuculowce	"
	42.	Lisowycz Jan	11. II. 1909	Stryj	"
	43.	Pyndzyn Roman	1. XII. 1909	Łachowice-Zarz	"
	44.	Rebet Leon	3. III. 1912	Stryj	"
	45.	Spolskij Eugenjusz	21. VI. 1913	Ławoczne	"
	46.	Katytowska Tadjanna	19. I. 1911	Stryj	"

X.

Wynik klasyfikacji.

A. Wykaz imienny wszystkich uczniów wpisanych w r. szk. 1929/30.

(Druk tłusty = promocja do kl. następnej z wynikiem bardzo dobrym; I = promocja do kl. następnej; I z dodaniem przedmiotu = promocja do kl. następnej z zastrzeżeniem; (pryw.) = prywatysta; samo nazwisko oznacza ucznia, który nie uzyskał promocji do kl. następnej; data obok nazwiska = data opuszczenia zakładu przez ucznia; egz. uzupełn. = egzamin uzupełniający).

Klasa I A.

1. Altheim Józef I.	24. Kozak Bohdan
2. Batalion Samuel I	25. Król Tadeusz I
3. Baumgarten Szymon I	26. Lemel Norbert I
4. Bijan Tadeusz	27. Mayer Karol I
5. Bondi Witold I	28. Migdal Jan (31/XII.)
6. Bukowski Józef I	29. Oppel Józef
7. Checiński Szczesny I	30. Ornatowski Jerzy I
8. Dąbrowiecki Stanisław I	31. Ostachowicz Mieczysław I
9. Drozd Jan	32. Parylak Waclaw I
10. Dutkiewicz Antoni	33. Pohl Edward I
11. Eckstein Maksymilian	34. Pomeranz Mojżesz I
12. Ehrlich Abraham	35. Reinharz Berl
13. Eisenscher Bernard I	36. Rothbaum Dawid (4/II.)
14. Flud Gustaw I	37. Saldan Michał I
15. Fruchtner Mojżesz	38. Schmidt Herwig I
16. Geibel Kazimierz	39. Schönfeld Józef I
17. Hahn Lesław I	40. Skoruch Julian (21/III.)
18. Heller Saul,	41. Sórówka Kazimierz I
19. Höhn Erwin	42. Staffij Adam I
20. Jakobiano Jan I	43. Wąsowicz Kazimierz I.
21. Jasion Jan I	44. Weinstein Józef I
22. Kaminski Andrzej	45. Welyczko Bronisław (21/III.)
23. Kostman Aron	46. Wliczek Janusz (pryw.) I

O d- dział	L. p.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Religja
B	47.	Klisz Darja	28. IV. 1912	Drohobycz	grec-kat.
	48.	Ochrymowycz Marja	1. XII. 1911	Korczyn	"
	49.	Petrina Nadzieja	20. XII. 1912	Stryj	"
C	50.	Fedoryka Józef	4. IV. 1911	Skole	"
	51.	Hłuszij Włodzimierz	16. X. 1910	Lachowice-Podf.	"
	52.	Horochowianka Eustachy	18. XII. 1909	Stryj	"
	53.	Horodeckij Eljasz	2. II. 1910	Bilcze	"
	54.	Jarymowycz Roman	16. IV. 1912	Dolina	"
	55.	Kapalo Mirosław	23. V. 1910	Synowódzko-Niż.	"
	56.	Kotowycz Aleksander	17. VII. 1911	Hnizdyczów	"
	57.	Kulynycz Miron	21. V. 1911	Borysław	"
	58.	Prytulak Dionizy	12. VIII. 1912	Dolina	"
	59.	Sawczyn Piotr	27. I. 1909	Synowódzko-Wyz.	"
	60.	Sokołyk Bazyli	11. IX. 1911	Jaroszyce	"
	61.	Steckiw Aleksander	8. IX. 1906	Opary	"
	62.	Uhrzyn Mirosław	5. I. 1911	Stryj	"
	63.	Wenhłowskij Paweł	1. X. 1911	Nowoszyn	"
	64.	Wiszka Teofil	28. XII. 1910	Żurawce	"
	65.	Hojzak Natalja	23. IX. 1911	Stryj	"
	66.	Iwanicka Darja	10. VIII. 1912	Wiedeń	"
	67.	Skoryk Helena	25. VIII. 1912	Uhelno	"
	68.	Sawczyński Eustachy	15. II. 1908	Nowa Grobla	"
	69.	Turczyński Eustachy	2. II. 1905	Stryj	"

Wykaz książek na rok szkolny 1930/31.

a) = podręczniki^{*)} dla oddziałów polskich; b) = podręczniki dla oddziałów ukrainowskich.

Klasa I.

a) *Ks. Szydelski S. i ks. Tbulie*, Dzieje Objawienia Bożego w Starym Testamencie. — *N. Schiper*, Dzieje biblijne cz. I. — *Spitzer S.*, Modlitewnik. — *Balicki J. i Mzykowski S.*, Kraj lat dziecińczych. — *Kruszelnyckij A.*, Na prowesni zytitia t. I. — *Stockij S.*, Hramatyka ukr. mowy. — *Frączkiewicz-Bednarowski*, Pierwsza książka do nauki języka łacińskiego. — *Samolewicz Jus*, Gramatyka języka łacińskiego. — *Gebert B. i Gebertowa G.*, Opowiadania z dziejów ojczyźnych cz. I. — *Romer-Polaczkowa*, Pogadanki krajoznawcze. — *Sierżputowski T.*, Arytmetyka cz. II. — *Jotejko T.*, Nowy podręcznik do nauki muzyki cz. I. — *Matzke St.*, Zasady rysunku początkowego. — *Pohlcht i Leńczyk*, Nauka rysunków. — *Homolacs K.*, Podręcznik do ćwiczeń zdobniczych.

b) *О. Левицький*, Бібліяна історія нового завіта. — *Тупе і Гоґбек*, Считаня польскіе на кл. I. — *Паньчук Микола*, Латинські вправи ч. I. — *Samolewicz-Koracz*, Łatynska hramatyka na I. i II. kl. Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa II.

a) *Ks. Szydelski S. i ks. Tbulie K.*, Dzieje Objawienia Bożego w Nowym Testamencie część I. — *Schiper N.*, Dzieje biblijne cz. II. i modlitewnik jak w kl. I. — *Balicki J. i Mzykowski S.*, Białym Polakami. — *Lebr-Splawinski*, Gramatyka języka

^{*)} Uznawanie winni zaopatrzyć się w najnowsze wydania podręczników. Każdy uczeń winien mieć książkę: Łoś, Zasady ortografii polskiej wraz ze słowniczkiem ortograf. — Podręczniki do nauki przyrodosławstwa podane zostaną do wiadomości później.

B. Tabela statystyczna klasyfikacji.

Klasa	Oddział	LICZBA UCZNIÓW										wystąpiło przed
		Promowanych					niepromowanych	Klasifikowanych	Przezn. do egz. uzn. pełn.			
		b. dob.	dob.	dost. z zastrz.	dost. ogólnym	razem						
I	a	1	19	9 ¹	—	29 ¹	12	41 ¹	—	4		
	b	1	19	12	1	33	10	43	—	3		
	c	2	5	10	1	18	3	21	—	5		
	d	2	6	11	—	19	3	22	—	4		
II	a	9	8	7	2	26	6	32	—	3		
	b	2	8	14	1	25	9	34	—	1		
	c	3	8	12	2	25	9	34	—	7		
III	a	3	8	9	—	20	7	27	—	1		
	b	—	8	13	2	23	8	31	—	2		
	c	—	4	16	2	22	4	26	—	—		
IV	a	—	7	13	1	21	8	29	—	—		
	b	—	3	20	2	25	1	26	—	2		
	c	2	7	17	—	26	3	29	—	2		
V	a	2	12	17 ¹	1	32 ¹	3	35 ¹	—	2		
	b	1	7	16	4	28	3	31	—	2		
	c	2	6	8	2	18	2	20	—	1		
	d	—	5	6	1	12	3	15	—	3		
VI	a	1	12	12	2	27	1	28	—	1		
	b	2	5	20	2	29	—	29	1	9 ¹		
	c	1	4	15	2	22	6	28	—	1		
	d	—	3	14	1	18	5	23	1	—		
VII	a	5	12	8	3	28	—	28	2	10 ¹		
	b	3	13	10	—	26	1	27	—	—		
	c	1	3	14	—	18	6	24	—	—		
	d	2	6	8 ¹	3	19 ¹	3	22 ¹	—	—		
VIII	a	7	11	16	—	34	1	35	—	1		
	b	2	10	10	—	22	1	23	—	—		
	c	1	8	14	—	23	2	25	—	—		
Ogółem	55	227	351 ¹	35	668 ¹	120	710 ¹	4	—			

polskiego. — *Kruszelnycki A.*, Na proweni żywita t. II. Gramatyka jak w kl. I. — *Frączkiewicz-Bednarowski*, Druga książka do nauki języka łacińskiego. Gramatyka jak w kl. I. — *Jakóbiec-Leonbard*, Pierwsza książka do nauki języka niemieckiego. *Gebert i Gebertowa*, Opowiadania z dziejów ojczystych cz. II. — *Romer-Polaczówna*, Geografia dla kl. II. — *Sierżputowski T.*, Arytmetyka cz. III. — Rysunki jak w kl. I. — *Joteyko T.*, Nowy podręcznik do nauki muzyki cz. II.

b) **O. Яр. Левицький**, Біблійна історія старого завіта. — *Тулс-Готцбек*, Czytania polskie na kl. II. — *Mostowicz-Kopacz*, Łatyński wprawu na kl. II; gramatyka jak w kl. I. Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa III.

a) *Ks. Szydelski i ks. Thullie*, Dzieje Objawienia Bożego w Nowym Testamencie cz. II. — *N. Schiper*, Dzieje biblijne cz. III. i modlitewnik jak w kl. I. — *Balicki-Maykowski*, Jeszcze Polska nie zginęła; gramatyka jak w kl. II. — *Kruszelnycki-Kopacz*, Ukr. czytanka dla III. kl.; gramatyka jak w kl. II. — *Próchnicki-Szczerbański*, Wypisy łacińskie. — *Samolewicz-Soltysik*, Gramatyka łacińska cz. II. — *Jakóbiec-Leonbard*, Druga książka do nauki języka niemieckiego. — *Zagajewski K.*, Gramatyka języka niemieckiego. — *Gebert i Gebertowa*, Opowiadania z dziejów ojczystych cz. III. — *Siwak*, Geografia wyd. 7. — *Sierżputowski T.*, Arytmetyka cz. IV. — *Policht i Leitzak*, Nauka rysunków. — *Homolacs K.*, Podręcznik do ćwiczeń zob. nicznych. — *Joteyko T.*, Nowy podręcznik do nauki muzyki cz. II. i III.

b) Середній катехизм гр.к. релігії, одобрений галицьким Епископатом. — *Тулс-Готцбек*, Czytania polskie na kl. III. — *Próchnicki-Obonowski*, Łatyński wprawu dla kl. III. — *Samolewicz-Obonowski*, Gramatyka łatyńskiej mowy cz. II. Reszta podręczników jak w kl. II.

Klasa IV.

a) *Ks. Thullie Kazimierz*, Mały katechizm religij. kat. *Battaban M.*, Historia Żydówcz. I. — *Próchnicki-Wojciechowski*, Wypisy polskie dla szkół średnich, tom IV; *Próchnicki-Wojcie-*

chowski, Wzory poezji i prozy polskiej; *Mickiewicz*, *Grażyna*; *Siemkiewicz*, Ogniem i mieczem. — *Próchnicki-Szczerbański*, Cwiczenia łacińskie dla kl. IV. — *Szczerbański J.*, Wypisy łacińskie. Gramatyka jak w kl. III. — *Winkowski-Taborski*, Cwiczenia greckie na kl. IV. i V. — *Fidener E.*, Gramatyka języka greckiego. — *Jakóbiec-Leonbard*, Trzecia książka do nauki języka niemieckiego. Gramatyka jak wyżej. — *Gebert i Gebertowa* — Historia starożytna — *Sosnowski P.*, Geografia Polski. — *Mihułowicz J.*, Podręcznik arytmetyki i algebry dla kl. IV. — *Łomnicki A.*, Geometria elementarna.

b) **O. Лужницький**, Літургіка гр.к. церкви. — **Крушельницький-Копач**, Укр. читанка для IV кл. середних шкіл. Gramatyka jak wyżej. — *Próchnicki-Obonowski*, Łatyńska wprawu dla IV kl. — *Kałynowycz W.*, Deutsche Grammatik — Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa V.

a) *Ks. Archutowski R.*, Historia Kościoła kat. w zarysie. — Rej. mojż. jak w kl. IV. — *Wojciechowski K.*, Wypisy polskie dla szkół średnich, tom V. — *Klemensiewicz Z.*, Życie wyrazów. — *Mickiewicz A.* Pan Tadeusz. — *C. Sallustius Crispus*, Bellum Catilinae wyd. Rapaporta. — *Cucerona mowy*: In Catilinam i Pro Archia. — *Winkowski-Taborski*, Cwiczenia greckie. — *Ksenofont*, Wybór z dzieł, ułożył A. Bednarowski. — *Terlikowski*, Życie Greków i Rzymian, oprac. Szczerbański. — *Jakóbiec-Leonbard*, Deutschland und die Deutschen cz. I. — *Nanka Cz.*, Historia średniowieczna. — *Lewicki A.*, Zarys historii Polski. — *Rawłowski St.*, Europa. — *Mihułowicz*, Podręcznik arytmetyki i algebry dla kl. V. — *Kranz I.*, Zbiór zadań matemat. — Geometria jak w kl. IV.

b) **O. Др. Левицький**, Історія церкви. — **Возняк М.**, Старе українське письменство. — **Возняк М.**, Коротка граматика даної церковно-славянської мови. — Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa VI.

a) *Belliga rz. k.* jak w kl. V. — *Battaban M.*, Historia Żydówcz. II; *Przygowieści Salomona*. — *Chrzstanowski-Wojcie-*

chowski, Wypisy polskie dla wyższych klas szkół średnich. — *Cycerona*, Wybór pism filozoficznych, wyd. Szczerpański. — *Wengiljusz*, Wybór z dzieł, opr. Raparort. Gramatyka i Terlikowski jak wyżej. — *Jakóbiec-Leonhard*, Deutschland und die Deutschen cz. II. — *Nanke Cz.*, Historia nowożytna cz. I. Historia Polski jak w kl. V. — *Mihułowicz*, Podręcznik arytm. i alg. dla kl. VI. — *Łomnicki A.*, Tablice matematyczno-fizyczne. Geometria i zbiór zadań jak w kl. V.

b) **O. A. Лужницький**, Догматика христ. кат. — Podręcznik Woźniaka M. jak w kl. V. — **Барвінський О.**, Віймки з української народної літератури ч. I. — Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa VII.

a) **Ks. Sieniatycki**, Dogmatyka katolicka wyd. 5. — *Batlaban M.*, Historia Żydów cz. II.; Sentencje Ojców. — *Kridl*, Literatura polska wieku XIX cz. I. i II. — *Liwjusz*, Dzieje rzymskie, wyd. Raparort. — *Horacjusz*, Poezje, wyd. Sinko. — *Platon*, Apologia Sokratesa i jeden dialog, wyd. Jędrzejowski-Raparort. — *Jakóbiec*, Das Deutschtum cz. I. — *Nanke Cz.*, Historia nowożytna cz. II. Historia polski jak w kl. V. — *Mihułowicz*, Podręcznik arytm. i alg. dla kl. VII. — *Łomnicki*, Trygonometria. Tablice i zbiór zadań jak w kl. VI. — *Tomaszewski i Kawecki*, Fizyka cz. I. opr. Czajkowski. — *Guthke i Krajewski*, Zbiór zadań z fizyki.

b) **O. Лужницький Л.**, Христ. кат. Етика. — Dogmatyka jak w kl. VI. — **Барвінський О.**, Віймки з української народної літератури. — *Lewicki W.*, Fizyka. — Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

Klasa VIII.

a) **Ks. Sieniatycki**, Etyka katolicka. — *Batlaban*, Historia Żydów cz. III.; Sentencje Ojców. — *Kridl*, Literatura polska wieku XIX, cz. III i IV. — *Tacyt*, Wybór dzieł, opr. S. Pilch. — *Sofoklesa*, Antyгона i wybór nieczytanych partyj z aktorów czytanych w ciągu nauki gimnazjalnej. — *Jakóbiec*, Das Deutschtum cz. II. — *Sobiński*, *Pazdro*, *Próchnicki*, Polska współczesna. — Matematyka i fizyka jak w kl. VII. — *Sobieski*, Zarys logiki. — *Witwicki*, Zasady psychologii.

b) **Rel. gr.** kat jak w kl. VII. — **Барвінський О.**, Віймки з української народної літератури ч. III, Б., Віймки з народного письменства XIX, в. — Fizyka jak w kl. VII. Reszta podręczników jak w oddziałach polskich.

XII.

Informacje i ogłoszenia na rok szkolny 1930/31.

1. Rok szkolny 1930/31 rozpocznie się 3 września 1930 r. uroczystym nabożeństwem o godz. 8, które odprawione zostanie dla uczniów obrządku łacińskiego w kościele parafjalnym, dla uczniów zaś obrządku greckiego w cerkwi.

Po nabożeństwie zbiorą się uczniowie w salach szkolnych, gdzie opiekunowie klas przypomną im obowiązujące przepisy i podyktują rozkład godzin. Nauka regularna rozpocznie się dnia 4 września 1930 r.

2. Uczniowie z innych gimnazjów mogą być przyjęci do tuł. zakładu w miarę wolnych miejsc i jeśli przeniesienie się będzie należycie uzasadnione.

3. Uczennice nie mogą być przyjęte do tuł. zakładu ani w charakterze uczennic publicznych ani prywatnych ani jako hospitantki.

4. W myśl przepisów są wszyscy uczniowie obowiązani do płacenia taksy administracyjnej w kwocie 150 zł. rocznie. Kwotę tę mają uczniowie złożyć w 2 ratach po 55 zł. w pierwszych 6 tygodniach każdego półrocza tj. przed 15 października względnie 15 marca w kancelarii Dyrekcji.

Podanie o zwolnienie od taksy do połowy (27 zł. 50 gr.) względnie w całości wnosić należy w pierwszym miesiącu każdego półrocza, załączając dokładnie wypełnione świadectwo ubóstwa i ostatnie świadectwo szkolne. Synowie funkcyjarscy państwowych są zwolnieni od obowiązku wnoszenia takich podan.

Uczniowie, którzy nie uiszczą taksy w przepisany terminie, zostaną usunięci od zajęć szkolnych.

5. W czasie głównych ferij szkolnych uczniowie winni pamiętać, że obowiązują ich wszystkie przepisy szkolne, normujące ich zachowanie się poza szkołą i że za zachowanie się w tym czasie są odpowiedzialni przed władzami szkolnymi.

6. Dojeżdzać na naukę szkolną mogą tylko ci uczniowie, którym Rada Pedagogiczna udzieliła na to zezwolenia. W razie gdyby uczeń dojeżdżający zaniedbał się w pierwszym okresie konferencyjnym więcej niż w 3 przedmiotach, lub gdyby na zachowanie się jego w ciągu czy na dworcu wpłynęła skarga ze strony organów kolejowych, lub wreszcie gdyby dojeżdżanie koleją wpływało ujemnie na jego zdrowie, Rada Pedagogiczna nawet w ciągu roku szkolnego cofnie swoje zezwolenie na dojeżdżanie.

Piotr Wilk
dyrektor.

W Stryju, dnia 28 czerwca 1930 r.

Opis osoby więźnia.

(Odpowiednie cechy należy podkreślić).

1. Wiek 19 lat 159 cm
2. Wysokość (wzrost) 159 cm
3. Postać (wąta, wzmukła, przysadzista, krepś, silna, teża)
4. Włosy (gęste, rzadkie, miękkie, twarde, wijące się, szpicinowate; czarne, ciemne, rude, ciemno-blond, jasno-blond, siwiejące, siwe; łysy, zaczczane na jeża, z przedziałem, do góry, gładko)
5. Zarost (gęsty, rzadki, wijący się, ciemny, czarny, rudy, ciemno-blond, jasno-blond, siwiejący, siwy)
  - a) broda (w klin, dzieląca się, okrągła, krótka, średnia, długa, bokobrody)
  - b) wąsy (przyczyżone, sumiaste, obwisłe, krótkie, kręcone)
6. Twarz (blada, zdrowa, czerstwa, opalona, podłożna, owalna, szeroka, okrągła)
7. Czoło (wysokie, szerokie, sklepione, niskie, średnie, wypukłe)
8. Oczy (niebieskie, szare, piwne, zielone, szafirowe, ciemne, czarne, skośne, małe, duże, głęboko osadzone, normalne, wylupaste)
9. Brwi (gęste, rzadkie, czarne, ciemne, rude, ciemno-blond, jasno-blond, siwiejące, łukowate, zrośnięte)
10. Nos (mały, duży, gruby, wąski, szeroki, prosty, włoczony, równy, zadarty, kabłąkowany, haczykowy, orli)
11. Uszy (małe, średnie, duże, odstające, normalne, przekłute)
12. Usta (małe, średnie, szerokie; wargi wąskie, grube, wywinięte, zajęcza wargę, dolna wysunięta)
13. Zęby (zdrowe, zepsute, brak 2, wszystkie równe, krzywo osadzone, duże, małe, bezzębne)
14. Broda (wąska, szeroka, podwójna, dołek w brodzie)
15. Ręce (małe, duże, średnie, z krótkimi palcami, dłoń szeroka, wąska, brodawki)
16. Nogi (małe, duże, średnie, płaskie, wysokie na podbiciu, odciski)
17. Postawa i chód (prosty, pochylony, normalny, garbaty)
18. Wymowa (jąka się, szepleni), mówi niewyraźnie, normalnie, głos niski, wysoki)
19. Język (władza polskim, rosyjskim, francuskim, niemieckim, angielskim) ruskim
20. Tatuowanie (podać dokładnie członki i miejsca tatuowane ze wskazaniem formy i treści tatuowania)
21. Znamiona szczególne (brodawki, blizny, plamy, kalectwo, okulary, protezy, nogi w formie X i t. p.)
21. Wykształcenie (niższe, średnie, wyższe, analfabeta, umie tylko czytać, umie tylko pisać, umie czytać i pisać)
23. Uwagi:
24. Własnoręczny podpis więźnia Franciszek Stępczak

Опис в'язня Степана Бандери, арештованого польською поліцією у 1928 р

A
H
B
A
H
D
E
P
A

Więzenie
w Stanisławowie
dnia 22. grudnia 1928 r.
№ spr. 2. 735/28
Księga więźniów I.
№ 1854/28

Do Pana Prokuratora
Jerzy S. w Stanisławowie

Komunikując, że Bandera Stefan
został osadzony w dniu 22. grudnia 1928 r. o godz. 7 przed po.
w tutejszym więzieniu przez P. P. z Katusia
do dyspozycji Pana Prokuratora

Naczelnik więzienia:
[Signature]

Wzór № 21. — Min. Spr. Dep. Karny
Druka: na Dachu Karczo w Warszawie

WIEZIENIE
w Stanisławowie
№ akt sprawy № 3382/28
Księga więźniów I.
№ 1854/28
[Signature]
dykt. okragowej
w Stanisławowie

Dzie 24/VII 1928 r.

ZAWIADOMIENIE
O ZWOLNIENIU WIĘZNIĄ ŚLEDZCEGO.
Więzień śledczy Bandera Stefan
został dziś o godz. 14 zwolniony
zgodnie z rozkazem o zwolnieniu z dnia 24/VII
1928 wydanym przez dykt. okr.
[Signature]

Naczelnik Więzienia
[Signature]

Min. Spr. Dep. więzien Nr. 12.
Drukarnia Państwowa Nr. 22307.

* Документ знаходиться в Музеї української визвольної боротьби

Довідка про утримання Степана Бандери у Станіславівській в'язниці. 1928 р

ПІВРІЧНИЙ ВИКАЗ ОЦІНОК

Бандера Степан уроджений дня 1 січня 1909

в Угринові старіи, релігії Укато-като, ученик четвертої Б. класи,

одержує за перший піврік шкільного року 1924/25 отсей виказ оцінок:

Поведеня:	добре
Релігія	дуже добрий
Руська мова	добрий
Польська мова	достаточний
Латинська мова	добрий
Грецька мова	достаточний
Німецька мова	достаточний
Історія	достаточний
Географія	добрий
Математика	добрий
Природописні науки	/
Фізика	добрий
Хемія	/
Пропадевітна філософія	/
Рисунки	/
Етнографія	дуже добрий
Гімнастика	добрий
Ручна праця	/
Сьпів	/
Надобованові предмети:	/

Число опущених шкільних годин: 64; з того неоправдані: /

В. Станко, акад. Л. Лотова 1924

Шкільне свідоцтво Степана Бандери за 4-й клас Стрийської державної гімназії.

ŚWIADECTWO DOJRZAŁOŚCI

Bandera Stefan

urodzony dnia *1* miesiąca *stycznia*
roku *1909* w *Uhrzynowie - Starym*
województwa *świętokrzyskiego*
wyznania *grecko-katolickiego*
po ukończeniu nauki w *I Gimnazjum*
prawosławnego w Strzpie,

do któr *1920* był *z* przyjęt *y*

1. września roku *1919*, zdawał *z* w dniu *17 maja* roku *1927*
gimnazjalny zwyczajny egzamin dojrzałości dawnego typu klasycznego wobec
Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, powołanej przez Kuratorjum Okręgu
Szkolnego *Łwowski*
pismem z dnia *23 kwietnia 1927* Nr. *4865* i otrzymał *z*
następujące oceny ostateczne z przedmiotów egzaminacyjnych:

z religii	<i>bardzo dobre</i>
z języka polskiego	<i>dostatecznie</i>
z języka łacińskiego	<i>dobre</i>
z języka greckiego	<i>dobre</i>
z historii wraz z nauką o Polsce współ- czesnej	<i>—</i>
z fizyki	<i>—</i>
z matematyki	<i>bardzo dobre</i>
z jęz. rosyjskiego	<i>bardzo dobre</i>

G. 10.

Drukarnia Państwowa Nr. 36394. 9-IV 27. 2500.

Свідоцтво зрілості Степана Бандери. 1927 р.

Poza tem uzyskał /- ostatnie oceny roczne w klasach VI — VIII
(lub odpowiednie oceny na egzaminie wstępnym do wymienionego gimnazjum)
z przedmiotów następujących:

z historii dostatecznie	z propedeutyki filozofji bardzo dobre
z fizyki bardzo dobre	z ćwiczeń cielesnych dobre
z języka niem. dobre	z _____
z przyrodoznawstwa dobre	z _____

Państwowa Komisja Egzaminacyjna uznała Bandere
Stepana za dojrzałego do studjów
wyższych i wydaje mu niniejsze świadectwo.

W Stojciu

dnia 27 maja roku 1927

Nr. 1.

PRZEWODNICZACY
PAŃSTWOWEJ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

Włodzisław Kowalczyk

CZŁONKOWIE
PAŃSTWOWEJ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

Stefan Wilk, dyr.

Edward Stepły, opr. 2 maj
Chrz. Jaregani, opr. 2 j. pol.
Jac. Jankiewicz, opr. 2 j. pol.

Свідоцтво зрілості Степана Бандери (на звороті).

Степан Бандера (крайній справа біля велосипеда) з учнями і викладачами Стрийської гімназії

АБИТУРІЄНТИ УТРАКВІСТИЧНИХ ВІДДІЛІВ ПЕРШОЇ ДЕРЖАВНОЇ ГІМНАЗІЇ В СТРИЮ 1927-1937

Професори: 1. Юган, 2. Осип Лебіщак, 3. Степан Соболь, 4. дир. Вільк, 5. о. Осип Мартинків, катехит, 6. Іван Яцкевич, 7. Іван Криницький, 12. Петро Омелькович, 13. Проф. філософії (полька), 14. Войцеховський.

Абітурієнти: 8. Степан Бандера, 9. Василь Злупко, 10. Омелян Кульчицький, 11. Ольга Лебіщак, 15. Ольга Сенів, 16. Микола Притуляк, 17. Дмитро Яців, 18. Ортинський, 19. Решетило, 20. Осип Данюк, 21. Остап Каратницький, 22. Василь Дичій, 23. Володимир Найда, 24. Олена Павлюк, 25. Василь Сьокало, 26. Василь Жирик, 27. Олекса (?) Яворський-Сас, 28. Осип Тюшка, 29. Ярослав Падох, 30. Степан Мішкевич, 31. Юрко Левицький, 32. Володимир Сенів, 33. Петро (?) Опришко, 34. Осип Щурко, 35. Іван Стефанків, 36. Микитин, 37. Степан Янів, 38. Еміліян Зобнів, 39. Володимир (?) Гутнікевич, 40. Кость Окань, 41. Ярослав Рак, 42. Роман Ерденбергер.